108STE JAARGANG — NO.: 302 DINSDAG 31 DECEMBER 1991

AMIGOE

VANDAAG

JAARWISSELING ...welkom 1992...

Prekè

zaliguiteinde eneenfantastisch negentientwee ennegentignamens deamigoe bonaña!

ECONOMIE IN GOEDE RICHTING

Aankondiging onafhankelijke kandidatuur Caldera verwacht

Einde overheersing door twee partijen in zicht in Caracas

CARACAS - Venezuela bevindt zich volgens politieke waarnemers aan de vooravond van een politieke omwenteling: namelijk van een staat waarin twee partijen het voor het zeggen hebben naar een situatie met drie belangrijke groeperingen welke elkaar niet al te veel ontlopen. Elk ogenblik namelijk verwacht men de aankondiging van Rafael Caldera dat hij zich kandidaat stelt voor het presidentschap voor de volgende verkiezingen in 1993 en wel met een eigen partij. Daarmee zou de overheersing door AD en COPEI doorbroken worden. Ondertussen gaat het met de Venezolaanse economie in de goede richting met een stijging van ruim negen procent.

Hoewel er nog een kleine twee jaar voor de boeg ligt wat de verkiezingen betreft in Venezuela, welke in december 1993 worden gehouden is men in politieke kringen in Caracas duidelijk gespannen nu het tot een openlijke breuk dreigt te komen tussen oud-president Rafael Caldera en de mede door hem opgerichte christendemocratische partij COPEI. Dat het tussen beiden al lang niet boterde was algemeen bekend. Het ziet er nu echter naar uit dat Caldera opnieuw een gooi gaat doen naar het presidentschap van Venezuela en daarbij de COPEI links laat liggen. Caldera was president van Venezuela van 1969 tot 1974. Hij was de eerste Venezolaanse president die een officieel bezoek bracht aan de Nederlandse Antillen en bij die gelegenheid de gevleugelde woorden sprak: Wij zijn broeders.

Neemt Caldera het besluit zonder de 45-jarige Copei deel te nemen aan de race naar Miraflores dan kan dit betekenen dat er een einde komt aan het feitelijke tweepartijen-bewind dat Venezuela sinds het herstel van de democratie in 1957 kent: daarbij zijn de sociaal-democraten van AD aan het bewind geweest met twee enkele COPEI-onderbrekingen. Caldera is sedert zijn presidentschap een populaire persoonlijkheid gebleven die door de hele politieke gemeenschap erkend wordt als onkreukbaar en niet corrupt. Er zijn politieke waarnemers die voor Caracas hetzelfde scenaria voorspellen als zich een jaar geleden in Lima, Peru, voordeed:' namelijk dat iemand een gooi doet naar het presidentschap zonder daarbij gesteund te worden door een politieke partij. Zo kwam Alberto Fuhjimori aan de macht als president.

Caldera die ondertussen 75 jaar is geworden, heeft nog niet officieel bekend gemaakt of hij inderdaad deelneemt aan de presidentiële race. Maar hij is al geruime tijd erg actief op politiek gebied en stelt zich daarbij totaal onafhankelijk op ten opzichte van de heersende stroming binnen de COPEI die achter secretaris generaal Eduardo Fernandez staat. Deze was ook de Copei-kandidaat die het indertijd moest opnemen tegen Carlos Andres Perez die het toen als ex-president ruimschoots won. Alles wijst er op dat Fernandez bij de verkiezingen van 1993 weer de Copei-kandidaat zal zijn.

STEUN

Caldera trekt bij zijn politieke activiteiten de aandacht doordat hij stelling neemt tegen de huidige politieke status waarbij AD en COPEI het voor het zeggen hebben en het in belangrijke zaken dikwijls met elkaar op een akkoordje gooien. Caldera wijst herhaaldelijk op de algemene ontevredenheid over de politieke situatie in zijn land. Vooral hebben de Venezolanen de buik vol van de welig tierende corruptie. Mede als gevolg daarvan wordt het vertrouwen in de politici steeds minder.

Caldera kan bij zijn deelname aan de verkiezingen wel eens hoge ogen gaan gooien juist ook wegens zijn onkreukbaarheid. Het is in dit verband veelzeggend dat twee bestaande kleinere partijen bereid zijn de kadidatuur van Caldera te ondersteunen: namelijk de Movimiento al Socialismo (MAS) en de Movimiento electoral del Pueble (MEP).

Bij onafhankelijke opiniepeilingen komt Caldera op dit ogenblik als eerste uit de bus. Op de tweede plaats komt dan Claudio Fermin van AD, de burgemeester van Caracas en als derde staat Eduardo Fernandez van de Copei. Een analyse van het Politieke studiecentrum van de Centrale universiteit van Caracas wijst uit dat de kiezers zich bij hun voorkeur niet laten leiden door de politieke ideologie maar door het feit dat Caldera schone handen heeft in de politiek. Ditzelfde zou voor de kiezers ook gelden voor Fermin. Overigens heeft AD met eenzelfde verdeeldheid te maken als de Copei. Daarbij vertegenwoordigt Fermin de nieuwe politieke generatie tegenover Carlos Canache Mata, die bij de leiding van AD de hoogste ogen gooit voor de presidentiële kandidatuur.

Een gunstig voorteken voor Caldera is de twee jaar geleden gehouden verkiezing voor gouverneurs. Toen werden verschillende onafhankelijk opererende gouverneurs-kandidaten gekozen. Onder wie Andres Velezquez, de gouverneur van de staat Bolivar.

Bij de jaarwisseling geldt voor de Venezolanen op de eerste plaats echter het feit dat de economie dit jaar met 9,2 procent is gestegen. Het is een van de hoogste stijgingen van de laatste tientallen jaren. Maar daar staat wel tegenover dat de inflatie ook flink groot is; dit jaar nam die toe met 30,7 procent. Aldus de president van de Centrale bank van Venezuela Pedro Tinoco. Deze gaf toe dat het inflatiecijfer wat hoger lag dan de Centrale bank had voorspeld. Dit schreef hij onder meer toe aan de Golfoorlog en aan de loonstijgingen. Het bewindingen van de inflatie was het belangrijkste doel van het economische herstelprogramma van president Carlos Andres Perez van AD die in 1989 aantrad. Toen kwam de inflatie uit op 81 procent, het hoogste uit de Venezolaanse geschiedenis. Volgens Tinoco moet ook voor volgend jaar alle aandacht zich richten op het terugdringen van de inflatie. Verder moet de productieve sector van de economie ondersteund worden, zo vindt hij. Hij keert zich evenals de financiëleeconomische sector binnen de regering tegen de door de vakbeweging gevraagde loonsverhogingen. De vakbeweging stelt namelijk vast dat tachtig procent van de Venezolanen zich op dit ogenblik in armoede moet proberen het hoofd boven water te houden, De vakbeweging komt uit op een werkloosheidspercentage van meer dan tien procent. Volgens Tinoco ligt het bij de negen procent. Voor 1992 voorziet men in Caracas dan ook wel spanning aan het loonfront.



■ *TIBLISI - De leider van de Nationaal democratische partij van Georgie, Georgi Chantoeria (rechts), werd bij de actie van de oppositietroepen bevrijd uit zijn gevangenschap. Zes maanden eerder werd hij aangehouden voor verhoor door de veiligheidsdienst. Dit gebeurde in opdracht van president Camsakhoerdia.*



Het jaar 1991 is bijna voorbij. Voor alle medewerkers van deze krant is het een grote eer het afgelopen jaar weer veel nieuwe lezers te hebben mogen verwelkomen en de oude getrouwe lezers behouden te hebben. We zullen ons uiterste best blijven doen, ook volgend jaar een goed - zo niet beter - produkt te leveren. Namens ons allen aan u allen: een heel zalig uiteinde en een prettig, gezond en gelukkig 1992. De eerstvolgende editie van de Amigoe verschijnt op 2 januari.

Vance meer samenwerking VN en EG nodig

In Kosovo politie en Albanezen slaags

BELGRADO - In de Joegoslavische provincie Kosovo zijn maandag gevechten uitgebroken tussen speciale eenheden van de politie en Albanese nationalisten.

Volgens het Joegoslavische persbureau Tanjug heeft de Servische politie het dorp Donje Prekaze, dertig kilometer ten noordwesten van de provinciehoofdstad Pristina, beschoten en zijn daarbij ten minste twee politiemannen gewond geraakt. Het aantal doden en gewonden aan Albanese zijde is onbekend. De politie-eenheden zouden volgens Tanjug Donje Prekaze zijn binnen gedrongen op zoek naar een verborgen wapenopslagplaats van het front voor de Nationale bevrijding van de Albanezen. Volgens een officiële verklaring van het Democratisch verbond van Kosovo, de Albanese oppositiebeweging in de provincie, heeft de politie het dorp hermetisch afgesloten en gingen de beschietingen uren achtereen door. Een politiewoordvoerder in Pristina zei dat de acties van de politie slechts zijn bedoeld om de rust in de provincie te handhaven. Ook elders in Joegoslavië, met name in Kroatië, werd de strijd verbitterd voortgezet.

Sinds vorige week is het in Kosovo, waar Albanezen in de meerderheid zijn, opnieuw onrustig. De Albanezen eisen van de regering in Belgrado dat zij Kosovo de status van republiek verleent. Servië heeft in 1989 het parlement van Kosovo naar huis gestuurd en de macht in de provincie, die een autonome status had en is vertegenwoordigd in het federale presidium, overgenomen.

De speciale afgevaardigde van de Verenigde Naties, Cyrus Vance, heeft maandag gepleit voor een nauwere samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de VN om een oplossing te vinden voor de Joegoslavische crisis. Vance was met de Nederlandse minister Hans van den Broek en de voorzitter van de Joegoslavië-conferentie Lord Carrington maandag uitgenodigd in Portugal. Met de Portugese bewindsman van Buitenlandse zaken, Joao de Deus Pinheiro, voerden ze overleg over de situatie in Joegoslavië. Portugal volgt Nederland per 1 januari op als' voorzitter van de EG-ministerraad, de Europese raad (de EG-topconferenties), en de Joegoslavië-conferentie die om praktische redenen niet van Den Haag naar Lissabon, maar van Den Haag naar Brussel wordt verplaatst.

OEKRAÏNE PAL TEGENOVER RUSLAND

Akkoord over commando-coordinatie strategische kernwapens

GOS-leiders nog oneens over talrijke kwesties

MINSK - De staatshoofden van de elf republieken van het Gemenebest van onafhankelijke staten (GOS) zijn het maandag in de Witrussische hoofdstad Minsk eens geworden over "de coordinatie van het commando over de strategische kernwapens van de voormalige Sovjetunie". Dat heeft het Russische persbureau Interfax maandag gemeld. Details over het akkoord werden niet bekend gemaakt.

Volgens Interfax bereikten de staatshoofden geen overeenstemming over de conventionele strijdkrachten. De Oekraine is gekant tegen het voorstel van de Russische president Boris Jeltsin een sterke gemenebeststrijdmacht op te richten. Voorlopig is het vraagstuk drie maanden vooruit geschoven. Wel konden de elf staatshoofden zich vinden in een verlenging van twee maanden van het aan Sovjetminister van Defensie Jevgeni Sjaposjnikov verleende mandaat als opperbevelhebber van de gezamenlijke strijdkrachten.

STORMACHTIG

Voor aanvang van de besprekingen in Minsk maakte de Oekrainse president Leonid Kravtsjoek nogmaals duidelijk dat zijn republiek een eigen leger wil plus de zeggenschap over de vloot in de Zwarte Zee. Daarentegen zei Jeltsin tegen verslaggevers dat de Zwarte Zee-vloot "historisch gezien altijd Russisch is geweest". "Maar misschien heeft Oekraine wel enig recht op een deel van de vloot", voegde hij eraan toe.

Behalve over defensiezaken werd er ook "stormachtig gedebatteerd" over financiële aangelegenheden als prijsvorming en het bankwezen, aldus Interfax. Het persbureau meldde dat de Oekraine lijnrecht tegenover de andere republieken stond. President Kravtsjoek zei in een interview met Radio Moskou dat de Oekraine op 2 januari niet de dramatische prijsliberalisatie van Rusland zal volgen, maar z'n eigen prijshervormingen zal introduceren op 10 januari.

Ondertussen zullen op 2 januari wel maatregelen worden getroffen ter bescherming van de Oekrainse markt, aldus Kravtsjoek. De Oekrainse president noemde het door de andere republieken gekoesterde idee van een gemeenschappelijke munt "een fictie".

Het persbureau Interfax zinspeelde maandag op een verlenging met een dag van het overleg in Minsk. Volgens de Azerbajdzjaanse persvoorlichter Vassil Rafim Agaev zullen de elf staatshoofden in elk geval binnen twee maanden opnieuw bijeenkomen in Minsk om zich te buigen over de militaire vraagstukken.

MOEIZAAM

Naast het akkoord over het commando van de strategische kernwapens slaagden de staatsleiders er maandag slechts in op enkele punten -het instellen van coordinerende gemenebestorganen en het vinden van een verdeelsleutel voor de economische hulp uit het Westen - tot elkaar te komen.

De ondertekening van opgestelde statuten, die moeten dienen als basis voor het op 21 december in Alma Ata opgerichte GOS, moest van de agenda worden afgevoerd, omdat de Oekrainse leider Kravtsjoek zich niet kon vinden in de gepresenteerde statuten. De Russische president Jeltsin toonde zich maandag ondanks het moeizame overleg toch optimistisch over de toekomst van het GOS. "Na 74 jaar communistische regelgeving bestaan er veel problemen en is er tijd nodig om ze op te lossen", zei hij tijdens een pauze in de besprekingen.

Een woordvoerder van de Kazachstaanse president Noersoeltan Nazarbajev zei dat de republieken, "bevrijd van het centrale Sovjet-juk", beducht zijn voor een overheersing van Rusland. "Rusland moet zich niet gedragen als onze grote broer, maar er is geen alternatief voor een gemeenschappelijke economie", liet hij erop volgen.

■ *GUANTANAMO - Nog steeds proberen Haitianen hun vaderland te ontkomen en kiezen dan voor de Verenigde Staten. Hun wankele bootjes worden echter moeitteloos achtervolgd door de Amerikaanse kustwacht, waarna zij worden overgebracht naar de Amerikaanse basis op Cuba: Guantanamo. Dan begint het wachten op het eventuele terugbrengen naar Haiti. En ook op de eventuele terugkeer van Jean Bertrand Aristide als president.*

(AFP-satellietfoto)



Verbeten strijd in Georgië

TBILISI - Bewapende eenheden van regering en oppositie in Georgie vochten maandagavond nog verbeten in de hoofdstad Tbilisi. In de naaste omgeving van de regeringsgebouwen wordt om elke huisdeur en elke etage gestreden. Dat heeft het Russische persbureau TASS maandag gemeld.

Volgens Tass overweegt de Georgische oppositie aan de Russische regering te vragen om in te grijpen, aangezien gewapende Tjetsjenen uit de Russische federatie president Zviad Gamsachoerdia te hulp zouden zijn geschoten. Dat wordt door de oppositie beschouwd als een inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Georgie. Volgens de oppositie deserteren steeds meer aanhangers van Gamsachoerdia uit het parlementsgebouw waar de president zich verschanst.

Corsica guerrilla:

Campagne tegen grond speculatie

BASTIA - Corsicaanse nationalisten hebben maandagochtend vroeg in de badplaats Sorbo Ocagnano dertig vakantiebungalows opgeblazen.

Volgens de gendarmerie brachten de daders eerst de opzichter en diens vrouw en kinderen in veiligheid en plaatsten zij daarna de explosieven. Op het moment van de aanslag liet het Corsicaanse nationale bevrijdingsfront (FLNC) op een ondergrondse persconferentie weten dat het een campagne is begonnen tegen speculatie in onroerend goed.

En Aruba

Beatrix en gezin in november naar Antillen

DEN HAAG/WILLEMSTAD — Koningin Beatrix zal in november 1992 waarschijnlijk een zogenoemd "streekbezoek" brengen aan de Nederlandse Antillen en Aruba. Zij is van plan alle drie haar zoons mee te nemen. Prins Claus gaat in principe ook mee. Het is de bedoeling dat alle zes de eilanden worden aangedaan.

Dat heeft de rijksvoorlichtingsdienst maandag bevestigd. De koningin brengt elke vijf jaar een bezoek aan de Nederlandse Antillen. Het laatste had plaats in 1987, toen kroonprins Willem-Alexander zijn ouders vergezelde.

Hoe lang het bezoek gaat duren en wat het behelst, is nog niet vastgesteld. De vertrekdatum is ook nog niet eens geprikt, aldus de Rijksvoorlichtingsdienst, het zou mogelijk nog wel later kunnen worden dan november.

Wetboek van Strafvordering bevat 'revolutionaire' aspecten

WILLEMSTAD — Uit het voorlopig verslag van de Staten bij de 'Landsverordening houdende vaststelling van een Nieuw Wetboek van Strafvordering' blijken zowel de partijen Nos Patria als PNP bezorgd over het prijskaartje dat hangt aan het nieuwe wetboek, dat een totale reorganisatie van de vervolging en berechting van strafbare feiten en de uitvoering van de opgelegde straffen inhoudt. Het gaat hier om een heel bijzondere Landsverordening waarin 'revolutionaire' aspecten verwerkt zijn, volgens Statenvoorzitter Rufus McWilliam.

De Landsverordening ligt momenteel bij de regering. Het wachten is op antwoord. Zij heeft wel al laten doorschemeren dat er behoorlijk forse nota van wijzigingen zal komen voor het wetsontwerp, aldus substituut-griffier der Staten mr. Hanze. McWilliam verwacht dat volgend jaar mei de wet klaar zal zijn voor invoering.

Zowel Nos Patria als de PNP geven te kennen dat de wet grote financiële consequenties met zich mee brengt en vrezen voor de ineffectiviteit van de nieuwe regelingen als de regering niet zorgt dat de wet zo volkomen mogelijk functioneert. "Het zou jammer zijn een wet in te voeren en niet over voldoende middelen te beschikken om het optimaal te kunnen handhaven", merkt de FOL/SI op.

Financiële gevolgen zijn te verwachten uit het feit dat de kosten voor kosteloze bijstand zullen stijgen, advocaten sneller ingeschakeld moeten worden en er in meerdere mate rekening moet worden gehouden met het slachtoffer. Tevens zullen processen-verbaal vlugger klaar moeten zijn en vergt dit alles zowel modernisering als verdere automatisering van het Justitieel apparaat. Ook aan opleidingen teneinde de nieuwe wet bekend te maken bij politie, advocaten en rechters zal geld vergen, aldus Nos Patria.

Alle partijen (MAN, FOL/SI, PNP, Nos Patria) zijn het erover eens dat de huidige strafvordering niet meer voldoet aan de eisen van de moderne tijd en aan een gehele herziening toe is. In de voorgestelde regelingen zijn zelfs dermate moderne en vooruitstrevende opvattingen verwerkt met betrekking tot de toepassing van het Strafrecht dat de PNP vreest dat de Antillen proefkonijn worden voor deze splinternieuwe regelingen.

Een aantal zijn namelijk zelfs nog niet eens in rijke landen (Europa) ingevoerd, onder meer omdat Europa nog niet rijp is voor directe invoering. "Invoering in onze wetgeving zou kunnen worden opgevat als het uitproberen van die moderne denkbeelden in een kleine gemeenschap als de onze, teneinde te bepalen in hoeverre deze denkbeelden kunnen worden verwerkt in de wetgeving van bij voorbeeld Europese landen", merkt de PNP-fractie op.

AFTAPPEN

Speciale aandacht gaat dan uit naar de nieuwe regeling voor het aftappen van telefoongesprekken. De fractie vraagt zich af of dit onderwerp niet in een apart ontwerp behandeld dient te worden, waarbij duidelijk de gronden, voorwaarden, gevolgen en sancties van het afluisteren van telefoongesprekken van burgers worden geregeld.

Overigens stelt de groene partij wel dat met name in geval van zaken als drugsbestrijding de mogelijkheid om telefoons af te tappen zeer aan te bevelen is. Toch moet worden opgepast met het 'Big Brother is watching you'-fenomeen. Het gaat immers om de privacy van de burger. De persoonlijke levenssfeer van de burger dient beschermd te worden, benadrukt de PNP.

"In een gemeenschap met 160.000 mensen, waar velen elkaar met naam en toenaam kennen, dienen soortgelijke zaken duidelijk en strak geregeld te worden." De fractie wil dan ook duidelijke garanties van de regering dat misbruik van deze bevoegdheid wordt tegengegaan.

Ook de FOL/SI maakt hier bemerkingen bij en is van mening dat moet worden voorkomen dat in persoon in nood zich kan blijven wenden tot personen met vrije beroepen als geestelijke verzorgers, dokters en advocaten zonder bang te zijn dat hun gesprek wordt afgeluisterd.

In dit verband komt ook de toelating van de geheime getuige ter sprake. Los van de vraag in welke mate in de praktijk een geheime getuige, geheim zal blijven komt dan wederom de vraag of er 'in onze kleine gemeenschap met een andere cultuur en mentaliteit dan de Europese, niet het gevaar bestaat dat iemand door het gebruik van geheime getuigen onschuldig in de gevangenis belandt, of anders gezegd dat hierdoor de kans toeneemt dat onschuldigen 'geframed' kunnen worden'.

Uit het ontwerp blijkt wel een grote bescherming voor de gedetineerde maar mist aan de andere kant een goede bescherming van het slachtoffer danwel de gedupeerde. De PNP: "Voorkomen dient te worden dat in onze gemeenschap de mening zou postvatten dat de misdadiger wel vele rechten heeft en het slachtoffer geen."

MENSENRECHTEN

Door de invoering van deze procedurele wijzigingen in onze strafvordering wordt er in belangrijke mate tegemoet gekomen aan de mensenrechten verdragen van Rome en New York. Ook wordt ermee bereikt dat onschuldige burgers niet langer nodeloos hoeven vast te zitten met alle frustraties die dit met zich mee kan brengen.

De PNP zegt verder van mening te zijn dat er een ruime periode moet liggen tussen het tijdstip van vaststelling van de wet en de inwerkingtreding voor de noodzakelijke aanpassingen van het oude naar het nieuwe systeem. Dat kan bij voorbeeld door instructies en opleiding van politieagenten en vervolgingsambtenaren en ook van advocaten bij de balie, aldus de fraktie van de groene partij.

VRIESKAMER

De FOL/SI stelde tijdens de beraadslagingen in de Centrale Commissie der Staten de in de ontwerplandsverordening genoemde dwangmiddelen aan de orde. De fraktie had zich laten vertellen dat er zogenaamde 'vrieskamers' bij verhoren van verdachten gebruikt zouden worden. Het zou gaan om een kamer met twee airco-apparaten die bekleed zouden zijn met zink.

De partij dringt erop aan dat politie-functionarissen steeds moeten volstaan met toelaatbare psychische middelen. "Immers het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten bepaalt dat allen die van hun vrijheid beroofd zijn, behandeld dienen te worden met menselijkheid en met eerbied voor de waardigheid van de menselijke persoon. Het uitdelen van klappen tijdens een verhoor kan dan ook niet getolereerd worden."

Lee Towers in de Dierentuin

WILLEMSTAD — De dierentuin op Cas cora heeft reden voor een feestje. Op vrijdag 3 januari zal de Nederlandse zanger Lee Towers om 16.00 uur het gerenoveerde deel van de dierentuin officieel weer in gebruik nemen. Dat zal gebeuren in het bijzijn van medewerkers aan het projekt en iedereen die hiervan getuige wil zijn.

Alweer drie jaar geleden bezorgde de orkaan Joan vanwege aanhoudende hevige regenval voor veel schade aan de dierentuin aan de Reigerweg. Nu komen er weer gunstige tijden.

Behalve Lee Towers zal Charly de Clown er die middag zijn om speciaal de kleintjes te vermaken. Iedereen die belangstelling heeft is welkom bij deze kleine plechtigheid.

Automatisering rijbewijzenbureau

WILLEMSTAD — In 1992 gaat het bureau rijbewijzen automatiseren. Dat bevestigde Kennedy Krips, chef van dit bureau, desgevraagd aan de Amigoe: "De overheid is bezig alle diensten te automatiseren, om de service op een hoger niveau te brengen". De automatisering van het bevolkingsregister is bijna klaar en Krips hoopt dat in februari van het volgend jaar met de eerste fase van het bureau rijbewijzen gestart kan worden.

De eerste fase houdt in dat de kaartenbakken geautomatiseerd worden. "We kunnen dan de mensen gaan oproepen wanneer hun rijbewijs verlengd moet worden. Wij weten dus van te voren hoeveel mensen er aan het loket zullen verschijnen. Omdat het daardoor minder druk is, hebben wij meer tijd voor de mensen en kunnen we de service verbeteren".

In de tweede fase wordt het hele theorie-examen geautomatiseerd. Dit betekent dat de kandidaten op Curaçao de vragen niet meer schriftelijk dienen te beantwoorden. Als die fase afgesloten is, zal de kandidaat een beeldscherm voor zich krijgen, waarop vragen en verkeerssituaties geprojecteerd zijn. Via het indrukken van een toets wordt het juiste antwoord gegegeven.

De voordelen van dit systeem liggen volgens Krips voor de hand: de uitslag kan direct meegedeeld worden en is foutloos. "Het controleren van de aangekruiste antwoorden is een vervelend karwei, en omdat het door mensen gedaan wordt, zit er altijd het risico bij dat er fouten gemaakt worden".

Wat betreft de duur van de beide fasen houdt Krips wel enkele slagen om de arm: "Het gouvernement werkt langzaam. Als we in februari kunnen beginnen, hoop ik dat de eerste fase eind 1992 afgerond is". Daarna kan pas met de volgende fase gestart worden.

STORMLOOP

Ten gevolge van een melding van één van de ochtendkranten over een prijsverhoging van het rijbewijs tot tachtig gulden was er gisteren een stormloop op het bureau rijbewijzen waar te nemen. Volgens de chef van het bureau zijn gisteren 111 rijbewijzen verlengd tegen normaal circa zestig op een dag.

Krips bevestigde desgevraagd dat het rijbewijs volgend jaar duurder gaat worden. Wat het rijbewijs precies zou gaan kosten kon hij nog niet meedelen. Wel benadrukte hij dat niet al per 1 januari 1992 een hogere prijs voor het rijbewijs betaald moet worden. "Die verhoging dient eerst in de centrale commissie en vervolgens in de eilandsraad behandeld te worden. Dus dat kan nog wel even duren".

Liber Amicorum voor Saleh



■ *WILLEMSTAD — Op woensdag 18 december werd aan gouverneur mr. Jaime Saleh het Liber Amicorum ('Uni ku UNA') voor professor mr. W. van der Grinten aangeboden. Het Liber Amicorum is een afscheidsbundel aan Van der Grinten met een twintigtal opstellen van vrienden die hij in zijn Antilliaanse periode heeft gemaakt.*

Professor Van der Grinten is betrokken geweest bij de Rechtshogeschool (later uitgegroeid tot de Universiteit van de Nederlandse Antillen) en heeft gedurende bijna twintig jaar gastcolleges verzorgd aan de juridische faculteit. Bij zijn afscheidscollege in 1991 is hem het Liber Amicorum toegezegd. Op 9 december is hem deze bundel op het Antillenhuis in Den Haag aangeboden in aanwezigheid van onder meer minister Hirsch Ballin en de meeste Nederlandse auteurs van de bundel.

Op 18 december werd het Liber Amicorum aan gouverneur Saleh aangeboden in aanwezigheid van de Antilliaanse auteurs.

Plannen nieuw statengebouw

Staten vergaderde zeven maal minder dan afgelopen jaar

WILLEMSTAD — De Staten kende het afgelopen jaar nogal wat oponthoud door de verkiezingen van april en het vakantiereces in juli/augustus. In totaal werd er dan ook iets minder vergaderd dan vorig jaar, aldus voorzitter van de Staten Rufus McWilliam.

Werd er in 1990 nog 116 maal vergaderd; dit jaar kwam men 109 maal bijeen en wel gemiddeld een keer per maand voor een openbare Statenvergadering, twee maal per maand voor een bijeenkomst van de Centrale Commissie en zes maal in het kader van overige commissies, aldus de voorzitter tijdens de traditionele oudejaarsborrel voor de pers.

Met de plannen voor een nieuw onderkomen voor de Staten is men weer iets verder, zei de voorzitter. Er ligt een zogenaamd vlekkenplan bij de architecten en er zijn reeds besprekingen gevoerd met de betrokken instanties waaronder DOW, Stadsherstel, VBC maar ook DMO en andere 'buren'.

Overleg met de buren is van belang in verband met gezamenlijke projekten als parkeergelegenheid. Volgens McWilliam is een ondergrondse parkeergarage beslist geen overbodige luxe in de binnenstad.

Het nieuwe gebouw moet parallel komen te liggen aan de Centrale Bank op het Wilhelminaplein waardoor een geheel nieuwe planologie van het plein zal onstaan. "Het plein schuift als het ware op."

Nu nog maken de Staten gebruik van hetzelfde gebouw als de rechterlijke macht. Volgens de voorzitter zou het goed zijn als de rechterlijke en wetgevende macht dicht bij elkaar blijven.

Pas nadat de plannen geformaliseerd zijn zal er een financieel plaatje worden gemaakt waarbij eerst de prijs bepaald moet worden. De voorzitter sluit niet uit dat er geld uit het ontwikkelingsfonds (meerjarenplan) gevraagd zal worden en dat er mogelijk ook een financiële overeenkomst met de APNA wordt gesloten.

McWilliam voorspelt zwaar contactplan-overleg in mei

WILLEMSTAD — Het parlementair contactplan met Nederland waarbij overleg gevoerd wordt tussen het Antilliaanse en het Nederlandse parlement wordt zwaarder dan voorgaande jaren, voorspelt Statenvoorzitter Rufus McWilliam.

Belangrijk is volgens de voorzitter dat de Antillen goed beslagen ten ijs komen op 14 mei aanstaande. "Ik verwacht zware delegaties. Belangrijk is dat er op basis van gelijkwaardigheid gepraat gaat worden met minister Hirsch Ballin."

Er zijn vele discussieonderwerpen de laatste tijd, memoreerde de voorzitter, zowel tussen de Antilliaanse en de Nederlandse overheden, de Nederlandse overheid en haar parlement als de Antilliaanse overheid en haar parlement.

Er zullen principekwesties aan de orde komen waarbij de gelijkwaardige positie van de drie partners in het Koninkrijk ter sprake zal komen, aldus McWilliam.

Opmerkelijk noemt hij het feit dat er wel al volop gepraat wordt op het niveau van het parlement met de minister/minister-president aan weerszijden van de oceaan maar dat er tot nu toe nog geen discussie plaatsvond tussen het Nederlandse en het Antilliaanse parlement, noch tussen de drie parlementen (plus Aruba) onderling.



Kerstmis, hoe viert u dat?

OP 22 DECEMBER volgde ik terloops een gedeelte van het sportprogramma van Radio Hoyer. Uit het programmaverzorgend team werd tussen de sportberichten door aan een vrouwelijk lid van dit gezelschap de volgende vraag gesteld.

"Vieren jullie Kerstmis?"

"Nee, wij vieren Kerstmis niet".

"Wat doen jullie dan?"

"Wij vieren Kerstmis".

Dat antwoord raakte me niet zozeer in mijn religieuze overtuiging, maar gewoon als mens en uit de wetenschap dat er een wezenlijk verschil bestaat tussen Kerstmis en Dierendag. Daardoor kunnen ze ook niet samen op één dag gevierd worden, ondanks de aanwezigheid van de os en de ezel, de schapen en de kameel.

GERRIT EIKENAAR
Curaçao

Gemengde commissie ingesteld:

Jeugdwelzijnsplan

WILLEMSTAD — In het kader van het jeugdwelzijnsplan van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (F.A.J.) is vanmiddag een gemengde commissie geïnstalleerd om het plan in concept op te stellen en uit te voeren. De commissie is samengesteld uit personen afkomstig van de overheid en het particulier initiatief.

In oktober 1989 werd begonnen met de voorbereidingen om te komen tot een jeugdwelzijnsplan voor de organisaties aangesloten bij de F.A.J. De achtergrond daarvan was, dat er wel veel wordt gedaan aan de begeleiding van jeugd, maar zonder een goed plan als basis.

Voor jongeren wordt het steeds moeilijker om zich te handhaven in deze complexe maatschappij. Daarom dient de jeugd voorbereid te zijn, zo vinden de initiatiefnemers, zodat de jongeren zich gesteund weten door de samenleving.

Ter verwezenlijking van het jeugdwelzijnsplan nam de F.A.J. contact op met de Dienst Jeugdzaken van het eilandgebied. Beide partijen vonden dat er een samenwerking tot stand moest komen tussen de overheid en het particulier initiatief, om de groeiende problematiek onder jongeren tegen het lijf te gaan.

Er werd contact gezocht met gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia om te komen tot de instelling van een werkgroep om een concept-plan op te stellen en ter begeleiding bij de implementatie van het plan gedurende de eerste drie jaar na vaststelling.

De volgende personen zijn benoemd in de commissie: namens de Dienst Jeugdzaken M.J.F. Agusta, S. Larmonie-van Heydoorn, G. Christina, namens de G.G.D. drs. M. Feliz; namens D.S.M. A. Adoptie; namens de Dienst Arbeidszorg H. Melfor; namens de F.A.J. drs. E.D.Th. van der Hoeven (benoemd tot voorzitter), S.L. Timmermans, O.Faneyte en namens Sede Kòrsou G. van Dal.

Amigoe-lezer voor het leven



WILLEMSTAD —De Amigoe heeft duizenden trouwe lezers die dagelijks uitkijken naar 'hun' krant. Een van de trouwste lezers, Ferdinand Labad, werd gisteren in het zonnetje gezet. Hij werd thuis bezocht door de directrice van de Amigoe, Ingrid de Maayer-Hollander, die hem een abonnement voor het leven schonk. Dit omdat hij al meer dan vijftig jaar geabonneerd is op de Amigoe. Op 1 september 1941 toen de Amigoe veranderde van een weekblad in een dagblad, abonneerde hij zich direkt en is sindsdien een persoon die de krant van binnen en buiten tot en met het laatste woord en de kleinste advertentie 'doorneemt.' "Andere kranten hoeven voor mij niet," zegt hij resoluut. Pabien en wij hopen u nog vele jaren als fanatieke 'fan' te mogen hebben.

COMMENTAAR

De tijd dringt

Sed fugit interrea, fugit irreparabile tempus. (Maar intussen vliedt, vliedt de niet achterhaalbare tijd). Een gepaste Latijnse gezegde bij naderen van het einde van het jaar.

Tijd. Een heel jaar is weer achter de rug en terugkijken betekent bij uitstek een heleboel vergeten. Goed en slecht. Wat heet trouwens goed? Of slecht?

Gaat het goed op Curaçao omdat de economie eindelijk weer - bijna - haar draai heeft gevonden, het eiland 'herontdekt' lijkt te zijn door de toerist en meer mensen meer geld verdienen om die net zo hard weer uit te geven? Waaraan trouwens? Onbetaalbare woningen soms? Drugs? Luxe? Of de intussen opgeheven huizenloterij die nooit iemand durfde aan te raken? Betekent meer economische bedrijvigheid dat het écht beter gaat, dat de doorsnee-man of vrouw daar daadwerkelijk iets van merkt? Waarom dan zie je zo weinig verbetering als je door doorsnee-Curaçao rijdt, met het doorsnee-gezin spreekt? Goed, maar voor wie en voor hoelang?

Gaat het goed met de politiek? Durven zij nog steeds met mooie praatjes aan te komen over teruggelopen inkomsten, over de noodzaak tot bezuiniging, terwijl reiskosten de pan uitreizen, openheid van zaken vaak te laat of helemaal niet komt, er oneindig lang gepraat en gepraat wordt over de staatkundige struktuur zonder dat daadwerkelijk iets uit de bus komt, zonder dat de meesten echt begrijpen waar ze het over hebben. Moeten we tevreden zijn dat politici voor ons besloten hebben dat een status aparte voor Curaçao de beste oplossing is en dat een referendum volgt? Zijn we slim en dapper omdat we Nederland kunnen overtuigen dat we zelf onze rotzooi willen opruimen en dat men zich vooral niet te veel moeten bemoeien met ónze vuile was?

Gaat het goed omdat politiek Nederland blijkbaar weer - waarschijnlijk uit eigenbelang - bereid is ons in het koninkrijk te houden, parlementariërs in Den Haag hun vaak moralistisch denken willen exporteren naar deze eilanden en ons zo van 'democratische decadentie' te behoeden? Wie moet wie behoeden waarvoor?

Waarom wordt Curaçao vuiler in plaats van schoner, waarom hebben al die campagnes al die jaren zo weinig effect gehad?

Het eiland verdient op vele fronten beter, moet de conclusie luiden.

En toch. Gelukkig voor die mensen die niet alleen uit zijn op eigen belang, de kritische èn caritatieve organisaties die het goed menen met Curaçao, de mannen en vrouwen die zich stil, niet in de krant en op tv, inzetten voor hun medemens. De mensen die geven, helpen, denken. Ze zijn er óók.

De tijd vliegt. De jonge mensen van nu maken zich waarschijnlijk weinig zorgen om morgen. Dat kan ook niet van hen verlangd worden. Wij moeten met zijn allen proberen meer te doen, voor de kinderen en kleinkinderen een beter Curaçao te creëren. Laat ons nu hiermee beginnen. De niet achterhaalbare tijd dringt.

Uitwisseling info en deskundigen:

Blauwdruk cultureel akkoord Antillen en België gereed

WILLEMSTAD — Het cultureel akkoord gesloten tussen het koninkrijk België en de Nederlandse Antillen zal de komende jaren leiden tot een voorzichtig aftasten van elkaars wetenschappelijke, sociale, culturele en andere mogelijkheden door middel van informatie uitwisseling. Iets concreter zullen er deskundigen worden uitgewisseld en worden er door beide landen beurzen verstrekt.

Dat is vastgelegd door de vaste gemengde commissie die is opgericht om uitvoering te geven aan het cultureel akkoord tussen de beide landen. Voor de Antillen waren afgevaardigden minister Chucho Smits van Onderwijs en Cultuur, Angel Salsbach, plaatsvervangend voorzitter van het Overlegorgaan van Kulturele Samenwerking Nederlandse Antillen (OKSNA) en Ronald Capriles Martina, hoofd van de afdeling culturele zaken van het kabinet van de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen in Den Haag.

Het cultureel akkoord omvat diverse samenwerkingsgebieden zoals onderwijs en wetenschappen, (sociale) cultuur, sport en monumenten en landschappen. Op al deze terreinen wordt allereerst gestreefd naar uitwisseling van informatie.

De wetenschappelijke samenwerking zal onder meer bestaan uit de uitzending van een etnomusicoloog naar de Antillen om het Archeologisch-Antropologisch Instituut bij te staan bij de registratie van cassettes, platen en video's etc. De Vlaamse gemeenschap is akkoord gegaan met het 'uitlenen' van prof. dr Jos Gansemans.

Verder worden er wederzijds studie- en specialisatie- en onderzoeksbeurzen verstrekt voor wetenschappelijke of artistieke studies. Tevens worden er uitwisselingsprojecten opgezet, waarbij docenten worden uitgezonden voor het geven van seminars en/of colleges.

Op onderwijsgebied wenst de Vlaamse gemeenschap een uitwisseling op het gebied van de toepassing van aktuele principes en methodes van didactiek en pedagogiek in verband met de elementaire vaardigheden zoals lezen, schrijven en rekenen. De Nederlandse Antillen wensen met Vlaanderen samen te werken op de gebieden van voertaalproblematiek, nascholing van leerkrachten, ontwikkeling van onderwijsprojecten en de vernieuwing van het Antilliaanse onderwijs.

KUNSTEN

Beide partijen zullen op verzoek van de andere partij informatie en documentatie uitwisselen over literatuur, musea, toneel, dans, film, beeldende kunst, muziek, televisie, radio, video, festivals en wedstrijden met een internationaal karakter.

Er worden deskundigen uitgewisseld om over elkaars land een rapport op te stellen over het cultuurbeleid en de culturele infrastructuur. Wat muziek, theater en andere podiumkunsten betreft, wordt gedacht aan rondreizen van Antilliaanse gezelschappen door België en vise versa.

Op literair gebied hebben de landen elkaar beloofd om elkaar twee pakketten te schenken met werken van de meest representatieve auteurs. Ook hier zullen deskundigen worden uitgewisseld ten einde contacten te leggen met uitgeverijen en mogelijke samenwerkingsprojecten te onderzoeken.

VOLKSONTWIKKELING

In het kader van de volksontwikkeling wordt gedacht aan het inventariseren van de amateurkunst en het geven van workshops voor creatieve expressie (beweging, klank en drama).

Aan sporters wordt gedacht door ze de kans te geven deel te nemen aan 'clinics' en stages in het andere land alsook congressen op het gebied van sport bij te wonen. Speciaal voor trainers moeten er opleidingsmogelijkheid komen binnen verschillende takken van sport.

Op het gebied van monumenten- en landschapszorg, wordt wederom gedacht aan de uitwisseling van documentatie en de uitwisseling van deskundigen.

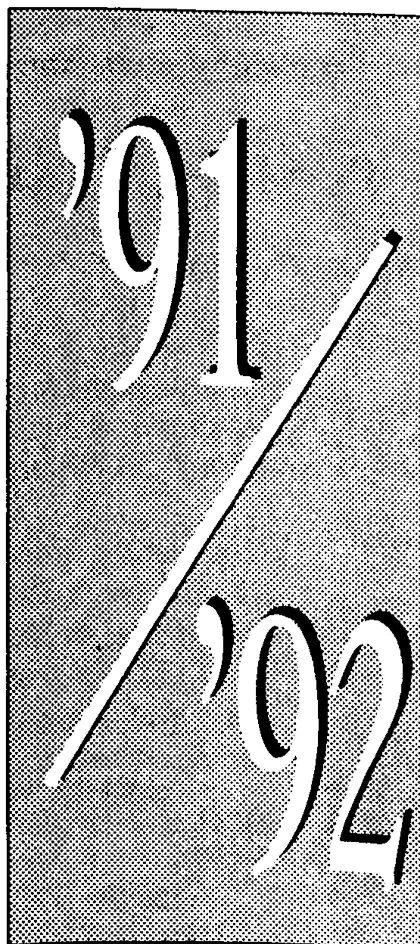
FINANCIEN

Beide partijen zullen financieel bepaalde garanties geven om de uitvoering van de plannen mogelijk te maken. Bij ontvangst van een deskundige zal het land van ontvangst een deel van de verblijfs- transport- en andere kosten op zich nemen. De zendende partij is verantwoordelijk voor de reiskosten heen en terug van hoofdstad tot hoofdstad.

Aan het verstrekken van beurzen worden de nodige restricties gesteld. De kandidaten die in aanmerking komen worden gescreend zowel door het zendende land als het ontvangende land, op hun curriculum vitae, een goed omschreven werkplan en eventueel een lijst van publicaties. Alleen zij die een universitaire studie hebben afgerond of een hogere beroepsopleiding in lange vorm, komen in aanmerking voor de beschikbare beurzen.



WILLEMSTAD — Het buurtcentrum Wishi/Marchena, een andere winnaar van de Radio Hoyer-onderscheiding Rayo di solo...



Meer dan 50 % bij testen onder invloed:

Alcohol grote boosdoener bij verkeersongelukken op Curaçao

WILLEMSTAD — Een triest record sinds een aantal jaren: Curaçao betreurde het afgelopen jaar 26 verkeersdoden. De verkeerspolitie behandelde maar liefst 3600 aanrijdingen. Bijna honderd mensen raakten door een verkeersongeval zwaargewond; het tienvoudige liep lichte verwondingen op. Opvallend in de eindejaarsstatistiek van het Bureau Verkeersdienst is het aantal 'bestuurders onder invloed (alcohol)'. Van de 78 geteste bestuurders (over 1991!) is ruim 50 procent 'ongeschikt' dus dronken bevonden.

Ook oogt het aantal bestuurders dat na een ongeval doorreed alarmerend. Ruim 250 automobilisten - dertig procent van bij verkeersongevallen betrokken bestuurders - kiezen het hazepad als ze bij een aanrijding betrokken raken.

Een ander in het oog springend cijfer is het aantal aangiften bij joyriding. De recherche kreeg dit jaar maar liefst 442 klachten binnen van eigenaars wier auto werd meegenomen voor een plezierritje.

Ten slotte blijkt uit de statistieken dat ook de auto's van de politie of andere dienstauto's niet buiten schot blijven bij de aanrijdingen. In totaal negentig politiewagens waren bij een botsing betrokken. Het land kon 47 aanrijdingen met dienstauto's noteren en het eiland liep schade op aan 73 dienstwagens door een aanrijding.

De totale schade van alle aanrijdingen - dus uitgezonderd van de botsingen waarbij de financiën onderling werden geregeld - bedraagt ruim 8 miljoen gulden.

AFSTAND

De meest voorkomende oorzaak bij aanrijdingen is het onvoldoende afstand bewaren (528 keer) en onvoorzichtigheid (237 keer), waardoor veel achteropaanrijdingen worden veroorzaakt.

Geen voorrang/doorgang verlenen en rijden met te hoge snelheid hebben ook in vele gevallen een ongelukkige afloop, evenals slippen, hinderlijk achteruitrijden of bij uitwijken naar links of rechts terwijl er wordt ingehaald. In 79 gevallen speelde alcohol een rol bij het veroorzaken van een ongeval.

Bij de ongelukken met een dodelijke afloop is het meestal de bestuurder van de wagen die overlijdt. Dit jaar was dat het geval bij 17 van de 26 dodelijke aanrijdingen. Verder sneuvelden er vijf inzittenden en vier voetgangers.

Ook de cijfers over misdaad op Curaçao zijn niet bepaald rooskleurig. Diefstal is verreweg het meest voorkomende misdrijf op het eiland. Van eenvoudige diefstal is 1781 keer aangifte gedaan en bij diefstal met poging tot mishandeling is 4059 (!) de hulp van de politie ingeroepen.

Dit jaar zijn op Curaçao 6 doden gevallen bij een misdrijf. In twee gevallen was er sprake van moord, de anderen werden geschaard onder doodslag. Daarnaast werden er nog 14 pogingen tot moord gedaan en 63 maal een poging tot doodslag.

Het aantal mishandelingen met een wapen kwam uit op 225 en het aantal 'eenvoudige' mishandelingen op 338 maal.



■ *ORANJESTAD — Bijzonder grote belangstelling heerste er zaterdagavond in de Caiquetioclub te Paradera waar voor het achttiende achtereenvolgende jaar onder leiding van initiatiefnemer Harry Croes het Dandé y Tipico Festival, opgedragen aan Ming Maduro, werd georganiseerd.*

Het publiek, dat in groten getale was opgekomen, heeft vanaf het begin tot het einde van een goedgesla[...] optreden van 21 gro[...] kunnen genieten. Uitei[...]lijk kon minister van [...] zijnszaken Fredis Refun[...] speciaal vervaardigde da[...] kroon van Arubaanse h[...] soorten opzetten bij Ne[...] Tromp van Tipico del Ca[...]

Tweede werd Frank La[...] (Tipico Los Campesinos) [...] derde Secundino Tr[...] (Tipico del Campo).

Vernieling

TANKI LEENDERT — In verband met vernieling van een personenwagen te Wajaca werd zaterdagmorgen de achttienjarige E.M. uit Tanki Leendert in de winkelstraat aangehouden. Hij trachtte weg te rennen, maar werd door de politie in de kraag gegrepen en naar de wacht overgebracht. Op Kerstavond had hij een auto te Companashi zonder vragen meegenomen. De wagen werd vernield — voorruit stuk en voor- en achterbumper beschadigd — te Tanki Leendert terug gevonden. Het spoor leidde naar de jeugdige verdachte.

In verband met vele diefstallen te Piedra Plat hield de politie de 21-jarige E.B. aan. Hij bekende bij Centro Duna un Man en Pasadia te zijn binnengedrongen, terwijl hij ook een ongewenst bezoek aan Indian Rock bracht.

KGB-deelnemers aan augustuscoup nog aan werk

MOSKOU - Het merendeel van de 32 leden van de vroegere Sovjetrussische geheime dienst KGB die betrokken waren bij de coup van 19 augustus, zal niet worden ontslagen.

"Zij behouden hun, meestal hoge, posities binnen de dienst", verklaarde donderdag Lev Ponomarev, voorzitter van de enquete-commissie die namens het Russische parlement de staatsgreep onderzoekt. Volgens een door de BBC ontvangen uitzending van Radio Moskou verwacht Ponomarev dat het werk van zijn commissie met betrekking tot de "actieve samenwerking" van de verantwoordelijken binnen de veiligheidsdienst, zal verkommeren. "Slechts een van is immers uit zijn functie ontzet", stelde hij. Zes anderen werden weliswaar gedwongen zich terug te trekken, maar 25 bleven gewoon in dienst van de KGB."

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
dinsdag+woensdag
geen voorstellingen.

****

BOTICA (nachtdienst)
Pabao brug: del Pueblo, tel.: 21253.
Pariba di brug: San Lucas, tel.: 45119.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
dinsdag 31 december
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter E. Laclé, tel.. 23379/28442.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Tromp via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
woensdag 1 januari
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A. van der Linden, Adriaan Laclé Boulevard 5, tel.: 28337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk, gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115.**

****

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wachtheeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24596

****

WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, tel.: 24444): dagelijks van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur.
Maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba): geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 22999): geopend op dinsdag, woensdag en donderdag van 14.00-18.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

TELEARUBA
DINSDAG: 18.00 Cartoons; 18.30 Rudolphy Shiny New Year; 19.20 Videorama; 20.00 Perspectiva '92; 20.30 Special: 'Boys Choir Sings; 21.00 Special: 'Hyatt Musical'; 22.30 CNN Year Review; 23.10 Sluiting.

WOENSDAG: 18.00 Cartoons; 19.00 ... in London; 20.30 CNN News;

21.00 NBA Basketball: Chicago Bulls vs Indiana Pacers; 23.00 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

****

DONDERDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 19.00 uur Oudejaarsavonddienst.

****

Arubanen blijven bij time-sharing niet achter

ORANJESTAD — Het afgelopen jaar kwam de 'timesharing' op Aruba nogal eens ter sprake. Onder meer werd een wettelijke regeling getroffen die inhoudt dat toeristen niet overal lastig gevallen kunnen worden om timesharing te kopen. Bij de verkoop van het Concorde Hotel bleek dat de regering voorlopig geen toestemming geeft voor bouwen van timesharing kamers: een besluit dat door de AHATA werd toegejuicht. Bij al deze gebeurtenissen viel nog al eens de naam van Sun Development, het bedrijf dat ten voorbeeld werd gesteld hoe timesharing moet worden aangepakt en uitgevoerd. Aan de vooravond van het nieuwe jaar ging de Amigoe met de president-directeur van Sun Development, Raymond Maduro, praten die samen met wijlen Tito Muyalé en ing. Dan Oduber, het initiatief nam om het toerisme op Aruba een nieuwe impuls te geven. Dat dit met succes gebeurde, blijkt uit de geslaagde projecten van Aruba Beachclub (1977), Playa Linda (1981), Casa del Mar (1986) en Costa Linda (1991). De plannen, bescheiden van opzet, brachten een ware revolutie teweeg, waaruit bleek dat ook Arubanen op dit gebied de toon aan kunnen geven.

Sun Development-president Raymond Maduro heeft alle reden om te lachen gezien de voorspoedige groei van het bedrijf.

Toen de zaken bleven groeien, werd aan het einde van de zeventiger jaren Sun Development opgericht, het trio werd de aandeelhouders en vooral Raymond Maduro bleef de koers aangeven. Sun Development heeft, als gevolg van het moratorium op de bouw van nieuwe hotels, haar zinnen nu gezet op het ontwikkelen van een internationale eerste klas 18 hole golfcourse te Arashi. Afgaande op Sun's ervaringen en slagen van projecten kan er van uitgegaan worden dat het golfbaanproject eveneens een succes gaat worden.

Op de vraag van de Amigoe zijn visie te geven op uitdagingen die in het verschiet liggen voor de toeristenindustrie op Aruba, stelde Raymond Maduro dat dit een onderwerp is, dat niet één-twee-drie beantwoord kan worden. Als belangrijkste punten beschouwt hij infrastructuur en marketing.

Wat de infrastructuur betreft, zal eenieder moeten beseffen dat we de toeristische bewustwording moeten benadrukken. Maduro vindt dat we meer 'toerisme-minded' moeten worden. "Onze infrastructuur", aldus Maduro in gesprek met de Amigoe, "dient derhalve gelijke tred te houden met de stijging van het toerisme. Momenteel is dat niet het geval is. Om hiertoe te komen vergeten wij gemakshalve vaak dat het uitgeven van geld hiervoor noodzakelijk is. Kosten gaan vaak voor de baat uit".

Wat marketing betreft, vindt Maduro dat dit een zeer belangrijk onderwerp op zich is. Hoe brengen we meer toeristen naar Aruba voor hetzelfde geld? is de vraag die daarbij gesteld kan worden. In dit verband haalt Maduro zijn lijfspreuk 'work smarter, not harder' aan. Als we dit omzetten in geld betekent het dat we moeten onderzoeken hoe ons geld, onze investering, het beste voor ons werkt.

In het afgelopen jaar is er door de overheid, de luchtvaartmaatschappijen en niet te vergeten de hotels, gezamenlijk uitgegeven het bedrag van ongeveer vijftig miljoen florin. "Het is daarbij van bijzonder groot belang waar dit geld naar toe gaat. Ik doel dan op land of landen. De investering van één miljoen in Argentinië zal veel minder toeristen opleveren dan de investering van eenzelfde bedrag in de Verenigde Staten. In dit laatste land immers zijn veel meer mogelijkheden om het geld adequaat te laten werken. Er bestaat een Arubakantoor, een uitgebreid netwerk van reisagenten, er zijn geregelde vliegverbindingen, effectieve advertenties, verkoop en promotiecampagne enz. Het opzetten van dit alles in een vreemd land is enorm kostbaar. Ik durf te stellen", aldus de president van Sun Development, "dat het rendement dan ook wel erg laag zal zijn".

Hij voegde eraan toe dat het beleid dat Sun Development voor haar hotels hanteert dan ook gebaseerd is op het vorenstaande. Dit komt erop neer, dat tachtig procent van de investering naar de landen met de grootste en gemakkelijkste potentie gaat. Lachend merkt Maduro op dat al jaren de toeristeninstanties en anderen op Aruba het niet eens zijn met deze politiek. "Ik weet het, het grootste bezwaar van deze organisaties is altijd geweest: wat gebeurt er als de economie van de VS in elkaar zakt? Mijn antwoord hierop is", aldus Maduro, "dat dit nooit tegelijkertijd zal gebeuren in alle sectoren van de Amerikaanse economie. Natuurlijk is er een recessie mogelijk doch de VS is zo verschrikkelijk groot, dat dit slechts in bepaalde delen van het land zich echt zal laten gelden".

De recessie, die momenteel heerst, heeft ook het toerisme op Aruba niet aangetast. Maduro verwijst naar de cijfers, elk jaar opnieuw een stijging. De laatste twintig jaar zijn er vaker recessies geweest. Nooit heeft dit echter zijn invloed gehad op het Arubaanse toerisme. Vaak zelfs het tegendeel. Er moet heel wat gebeuren voor de welvarende Amerikaan zich niet meer een welverdiende vakantie kan permiteren.

Raymond Maduro kwam bij het eindejaarsgesprek met de Amigoe tot het advies: "Concentreer onze marketing dollars. Focus op maximaal zes markten en bewerk deze optimaal. Als laatste wil ik zeggen dat elke florin die uitgegeven wordt in een markt buiten onze voornaamste markten de krachtspanning vermindert op onze echte doelgroepen. Er wordt goed werk verricht door onze organisaties op het gebied van toerisme, maar het kan altijd beter. Als wij het niet doen, dan zullen anderen het wel doen", aldus Maduro.

Manila aan VS: Subic Bay moet voor 93 leeg

MANILA - De regering van de Filipijnen heeft de Verenigde Staten opgeroepen zich binnen een periode van een jaar terug te trekken uit de Amerikaanse marinebasis Subic Bay.

Het besluit dat het Amerikaanse steunpunt op 31 december 1992 moet zijn ontruimd, staat vast, verklaarde vrijdag een regeringsfunctionaris in Manila. De aankondiging uit Manila volgde op het mislukken van de Amerikaans-Filipijnse besprekingen over een driejarige periode om de sluiting van de basis uit te voeren. Aangezien de ambtstermijn van de Filipijnse presidente, Corazon Aquino, in juni van het komend jaar afloopt, gaat Washington uit van de mogelijkheid dat er nog opnieuw kan worden onderhandeld met een nieuwe regering in Manila.

Verlenging PP-kaarten

ORANJESTAD — Gele en roze gouvernementskaarten voor vrije geneeskundige behandeling worden verlengd voor een periode van zes maanden, tot en met 30 juni 1992. Zo maakte de minister van welzijnszaken gisteren bekend.

Houders van deze kaarten kunnen deze voor verlenging laten stempelen op één van de volgende dagen: 6 tot en met 10 januari bij directie Sociale Zaken te Oranjestad en het overheidskantoor aan de Stuyvesantstraat te San Nicolas; op 6 en 7 januari bij de Hulpbestuurskantoren te Savaneta, Santa Cruz en Noord. De kaarten worden alleen in de middaguren tussen half twee en vier uur gestempeld. Na voornoemde data worden kaarten alleen bij de kantoren in Oranjestad en San Nicolas gestempeld.

COMMENTAAR

Gemengde gevoelens

VELEN ERVAREN DIT jaar de jaarwisseling met gemengde gevoelens. Gemengde gevoelens over wat er in het afgelopen jaar gebeurde of niet gebeurd is. Gemengde gevoelens van wat er komend jaar — verkiezingsjaar — te gebeuren staat.

Over het algemeen wordt 1991 als een goed jaar beschouwd, ofschoon in kringen van de handel niet bepaald gejuicht wordt over de omzetten, minder klanten, minder koopkracht — de kerstdrukte is daarvoor geen thermometer — hogere kosten enz.

Op politiek gebied kan gesteld worden dat men niet stil gezeten heeft; er werden fouten gemaakt. Er werd gewerkt aan het oplossen van vele problemen, waaronder de kwestie van de garanties. De fouten en ook wel de onervarenheid kwamen onder meer tot uiting door de vele rechtszaken tegen de overheid, die de rechterlijke macht handen vol werk bezorgde en de advocaten goedgevulde beurzen. Veel zaken hadden voorkomen kunnen worden indien men zich ter dege beraden had en niet halsoverkop beslissingen nam, waarbij politiek en verleden soms een te belangrijke rol speelden.

Ministers en Statenleden waren in het negatieve nieuws onder meer door bepaalde publicaties — waartegen geen actie werd genomen ondanks met veel 'tam-tam' aangekondigde reacties — waaruit niet alleen de onervarenheid bleek, maar ook wel het gemak waarmee men bepaalde zaken neemt tot uiting kwamen. Het werd een gewone zaak, dat de publiciteitsmedia die een en ander naar voren brachten als de boosdoeners werden aangewezen. De Staten van Aruba — nog steeds het hoogste wetgevende college — zijn er nog steeds niet in geslaagd om bij de Arubaanse gemeenschap die achting te verwerven die dit college verdient. Te veel gebeurtenissen van algemene en persoonlijke aard speelden daarbij een rol. Wie praat er goed over de Staten in haar werk? Vermoedelijk alleen maar personen die blind zijn of niet kunnen horen. De Staten zullen vooral het komende jaar hard aan de slag moeten om hun imago te verbeteren. Daarbij dient voorop gesteld te worden dat zij de vertegenwoordigers van het volk zijn, die in 1992 moet bepalen wie de Staten gaan vormen.

Bij die beslissing zal men moeten uitgaan te kiezen voor personen die de achting waard zijn en getoond hebben voor de belangen van Aruba — en niet voor hun eigen belang — te kunnen en te willen opkomen.

De oppositie trok in 1991 stevig van leer: de aandacht werd gericht op de opinie van het volk, omdat de oppositie vermoedelijk niet de fout wilde maken te weinig contact met de bevolking te hebben door op een te hoog peil acties te voeren.

Het zal in 1992 allemaal opnieuw tot uiting komen. De grootste regeringspartij — die dit maal niet zoals bij de laatste verkiezingen nog op de nagedachtenis van Betico Croes kon bogen — zal de kiezers nu moeten bewijzen wat men de afgelopen vier jaar op eigen benen bereikt heeft. De persconferentie van afgelopen vrijdag was daarvan een begin. De twee 'kleintjes' in de regering zullen hard moeten vechten om hun hoofd boven water in de regeringsvijver te houden.

De grootste oppositiepartij zal zich blijven meten met de oppositie op voor het volk begrijpende acties, waardoor beter uit de doeken wordt gedaan waarom zó, opgetreden wordt. De kleinste oppositiepartij — die in 1991 nogal eens positief uit de hoek kwam — zal ongetwijfeld die trend in 1992 voortzetten. Alle ogen zijn gericht op de 'nieuwkomer', die enthousiast van start is gegaan, doch vooral moet zorgen met een goed uitgebalanceerde lijst te komen van burgers, die niet al eens in de politiek hebben gezeten, maar vooral capabel zijn om voor de belangen van Aruba op te komen. Het is dus afwachten geblazen op dit gebied.

Met de gedachten 'als het Aruba goed gaat, gaat het ons allen goed' zal eenieder zich moeten inzetten voor dit stukje rots dat ons allen dierbaar is. Belangrijk is daarbij niet wie 'man of vrouw van het jaar' wordt of een extra onderscheiding krijgt — die betrokkenen graag gunnen, maar waaraan wij weinig waarde hechten — maar wél dat aandacht wordt besteed aan personen die zich dag en nacht vrijwillig inzetten voor de gehandicapten, bejaarden en minderbedeelden de helpende hand te bieden. Zij zijn de mensen van het jaar. Zij vragen niet 'wat kan ik eraan verdienen?' —zoals nog in de mode is — maar zij doen en zetten zich belangeloos in. Dat zijn mensen die Aruba ook in 1992 hard nodig heeft.

Bon aña, gelukkig en voorspoedig Nieuwjaar.

Green bezorgd over vooruitzichten 1992

ORANJESTAD — Tony Green, psycholoog tevens voorzitter van de Kamer van Koophandel, ziet 1992 als een jaar dat zorgwekkende uitdagingen van zeer interessante en beslissende aard zal brengen. Hij voegt hieraan toe: "Ik durf te zeggen dat ik niet weet of wij voorbereid zijn op de eisen die 1992 gaat stellen".

Psycholoog Green noemt vervolgens een zevental punten die 1992 een interessant en beslissend jaar maken voor de toekomst van Aruba:

1992 Is verkiezingsjaar en het moment is aangebroken dat Aruba een geheel nieuwe richting moet inslaan inzake het proces van campagnevoering. De voornaamste doelstelling zal moeten zijn: "Voor het welzijn van Aruba en zijn volk en niets meer". Hopelijk, zullen wij het politieke podium betreden om bij te dragen aan de vooruitgang van Aruba en niet om persoonlijke redenen om onszelf op te hemelen. Green gelooft het volk meer bewust en minder kwetsbaar zal moeten zijn bij de verkiezingen. Hij zal veeleisender zijn voor capaciteit en kwaliteit van zijn vertegenwoordigers omdat Aruba dit hard nodig zal hebben in zijn regionale en internationale relaties. Zij die geroepen zullen worden om minister en parlementariër te worden, moeten de partijpolitiek opzij zetten en als een 'team' werken aan de ontwikkeling en vooruitgang van het land. Green vindt dat bij het uitbrengen van zijn stem het volk zijn hoofd en niet zijn emoties moet gebruiken; het is ongelooflijk dat op een eiland van zeventigduizend inwoners, waarvan misschien vijftien procent kan stemmen, er zeven politieke partijen zijn.

Een ander aspect dat 1992 zal beïnvloeden, is de ontwikkeling in de Nederlands-Antilliaanse eilanden rond hun staatkundige structuur in het koninkrijk. De kernvraag is: zal de Antillen van Vijf blijven, of komt er een breuk in deze constellatie? Wat er ook met de Antillen gebeurt, aldus Tony Green, zal zondermeer zijn invloed hebben op Aruba.

Welke zullen de specifieke invloeden zijn van Europa 1992 op Aruba? Er zijn veel speculaties hierover, maar op dit ogenblik is niets concreets bekend. Ook hier stelt Tony Green een vraag: "Zullen we er behoorlijk op voorbereid zijn om alle aspecten van Europa 1992 tegemoet te treden?"

North American Free Trade Association (NAFTA) is een andere zaak die interessante uitwerkingen zal hebben voor Aruba. Deze zal positief moeten gaan innemen tegen een commerciële ontwikkeling, waar landen als Mexico de markt zullen overheersen.

Ook in de Verenigde Staten zal 1992 verkiezingsjaar zijn. Welke politieke ontwikkeling ook die zich in de VS manifesteert, heeft effect op de rest van de wereld. Aruba inbegrepen. De nieuwe Amerikaanse president, in geval George Bush de verkiezingen verliest, zal ongetwijfeld meteen nieuwe politiek komen die 'ook op ons zijn spinoff-effect zal hebben', zo meent Tony Green. Hij haalt verder de economische crisis in de VS aan, waarvan het einde nog niet in zicht is. Als deze crisis zich in 1992 voortzet, hetgeen zeer zeker het geval zal zijn, dan voorziet Tony Green hierin een enorm groot negatief effect voor de Arubaanse toeristenindustrie. Om de gevolgen van een zwakke Amerikaanse economie tegemoet te kunnen treden, moet Aruba agressief moeten worden om haar toerisme levendig te handhaven.

Green heeft het ten slotte over het toerisme op Aruba zelf. Hij vindt dat niet toegestaan moet worden dat welke ontwikkeling dan ook in de regio, de VS of Europa schade toebrengt aan het toerisme. "Maar", aldus Green, "als wij er niet voor zorgen om in onze eerstvolgende regering mensen te kiezen met ervaring op toeristengebied, dan hebben wij geen enkele garantie dat wij kunnen blijven genieten van onze nummer één-positie".

Wat volgens Green is dat wij niet op dezelfde wijze als vroeger moeten doorgaan. "Wij moeten professioneler en agressiever gaan werken, de 'total picture' gaan zien, ophouden met de partijpolitiek strak aan te kijken en meer zelf-kiritiek uiten. Tot zover Tony Green, in zijn boodschap voor het nieuwe jaar.

Oppositie van Oezbekistan: onregelmatigheden

MOSKOU - Bij de eerste rechtstreekse presidentsverkiezingen in Oezbekistan hebben zich zondag volgens waarnemers van de oppositie onregelmatigheden voorgedaan.

Zo zouden burgers verscheidene stembiljetten hebben gekregen en ook zouden in enkele gevallen mensen die zich niet konden legitimeren, toch stembiljetten hebben gekregen. Bij de presidentsverkiezingen ging het om een keus tussen Islam Karimov van de Volksdemocratische partij en Moechammad Solitsj van de partij Erk. De 10,5 miljoen stemgerechtigden konden zich ook uitspreken over de onafhankelijkheid van de republiek.

[illegible] arbeidspotentieel voor 2000 weggevaagd

AIDS ramp voor Afrika

[illegible]ENEVE - De immuni[illegible]ziekte AIDS heeft [illegible] harder getroffen [illegible] andere regio. [illegible] volgens terughou[illegible] officiële schat[illegible] houdt de verwach[illegible] dat AIDS tegen het [illegible] 20 à 25 procent van [illegible] Afrikaanse arbeidspo[illegible] heeft wegge[illegible]. AIDS betekent niet [illegible] menselijk leed. [illegible] dreigt ook de Afri[illegible] economie in een [illegible] te storten.

[illegible] waarschuwen dat [illegible] die het menselijk [illegible]systeem aantast, [illegible] voor ongekende eco[illegible] problemen stelt [illegible] komende acht jaar [illegible] verwachting ruim vijf [illegible] volwassenen aan [illegible] zullen overlijden. De [illegible] Afrika niet in de [illegible] laten, zo vindt [illegible] Kourouma, hoofd [illegible] Guinese nationale [illegible]programma. "Denk [illegible] dat een zieke bevolking [illegible] staat is te werken, [illegible] staat is haar schulden [illegible]."

[illegible] iedere veertig vol[illegible] in Afrika is al [illegible] met het HIV-virus [illegible] AIDS veroorzaakt. De [illegible] maken deel uit [illegible] werkende bevolking [illegible] economie draait. [illegible] de leeftijd van [illegible] tot vijftig, boeren, [illegible] en ook de beter [illegible] elite. AIDS zal [illegible] dat veel kin[illegible] hun ouders verliezen [illegible] de wereld komen [illegible]. Onderzoekers sch[illegible] in 2000 tien mil[illegible] in Afrika wees [illegible].

[illegible] een internationale Aid[illegible] die in december [illegible] werd gehouden. [illegible] dat nu al arbeids[illegible] sectoren als de [illegible] en de mijnindus[illegible] gevolgen van AIDS [illegible]. In Zambia, [illegible] steden het infectie[illegible] al op 20 ligt, [illegible] de kopermijnen in [illegible] te komen doordat [illegible] in het arbei[illegible]

GEVOLGEN

[illegible] economisch stabie[illegible] landen begint de eco[illegible] gevolgen te voelen [illegible] ziekte. Kenya liep [illegible] aan buitenlandse [illegible] mis doordat de [illegible] wegbleven na [illegible] over AIDS. Zelfs [illegible] Afrika, waar tot nu toe [illegible] maar duizend AIDS-[illegible] geregistreerd zijn, [illegible] grote economische [illegible] te staan. Aan [illegible] van een rekenmodel [illegible] Zuidafrikaanse onder[illegible] becijferd dat, in het [illegible] geval, AIDS Zuid[illegible] 2,3 procent van het [illegible] nationaal produkt zal [illegible] tegen het eind van de [illegible]. De zorg voor AIDS-[illegible] en het verlies aan [illegible]tiviteit kan oplopen [illegible] 8 miljard rand (circa [illegible] miljard gulden) tussen [illegible] 2000. Volgens schat[illegible] van de WHO zijn er [illegible] de hele wereld tien mil[illegible] mensen besmet met het [illegible]-virus. Tussen de zes en [illegible] miljoen van hen wonen [illegible] Afrika, waar al een mil[illegible] mensen aan de ziekte [illegible] overleden. Aangezien [illegible] alle seropositieve vol[illegible] binnen tien jaar [illegible] besmetting de fatale AIDS-[illegible] krijgen, kan men [illegible] uitgaan dat de [illegible] acht jaar circa vijf [illegible] Afrikanen aan AIDS [illegible]. Volgens voorspel[illegible] van het WHO zullen [illegible] het jaar 2000 zeker [illegible] miljoen volwassen [illegible] drager van het [illegible] zijn en dus zal het [illegible] sterfgevallen ook toe[illegible].

LANGZAAM VAN GROND

AIDS vernietigt systematisch [illegible] menselijk afweersysteem waardoor de AIDS-patient [illegible] prooi valt aan allerlei [illegible]. De ziekte wordt [illegible] via seksueel con[illegible] of besmetting via [illegible] transfusies) overge[illegible]. Het besmettingspa[illegible] in Afrika wijkt echter [illegible] af van dat in de geïndustrialiseerde landen.

In Noord-Amerika en Europa trof het HIV-virus homoseksuelen en druggebruikers het hardst. In Afrika bezuiden de Sahara werd negentig procent van de HIV-besmetting overgebracht via heteroseksueel contact. Het treffen van preventieve maatregelen, met name het gebruik van condooms, is in Afrika slechts langzaam van de grond gekomen door een combinatie van desinteresse van de regering, gebrek aan geld, analfabetisme, religieuze taboes en traditioneel seksueel gedrag.

AIDS drukt nu al enorm zwaar op het budget voor volksgezondheid, aldus Afrikaanse functionarissen. In sommige steden wordt tachtig procent van de ziekenhuisbedden al ingenomen door AIDS-patiënten. Weinig patiënten kunnen zich AZT veroorloven, het voornaamste middel dat de ontwikkeling van AIDS afremt. Zelfs het rijke Zuid-Afrika heeft besloten geen AZT te bieden aan AIDS-patiënten in staatsziekenhuizen. Zelfs zonder AZT zal de zorg voor AIDS-patiënten in het jaar 2000 naar verwachting tussen de 34 en zeventig procent van alle uitgaven voor volksgezondheid in Zuid-Afrika opslurpen.

Daarnaast zijn er de indirecte kosten, zoals het teruglopen van de arbeidsproduktiviteit gedurende het ziektebeeld, niet alleen van de patiënt zelf, maar ook van diens naaste verwanten die tijd zullen nemen om voor de zieke te zorgen. Ook het regelen en bezoeken van begrafenissen en het verwerken van het rouwproces doen de arbeidsproductiviteit teruglopen.

Reagan: Barrieres geslecht door afgetreden Sovjet-president

VN-secretaris over Gorbatsjov: belangrijk bijgedragen aan VN

NEW YORK - De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Javier Perez de Cuellar, heeft donderdag gezegd dat de voormalige Sovjetpresident Michail Gorbatsjov een grote bijdrage heeft geleverd aan de herleving van de Verenigde Naties. Gorbatsjov kreeg van talrijke kanten lof toegezwaaid.

"President Gorbatsjov komt veel eer toe. Zijn politiek heeft het klimaat van internationale relaties radikaal gewijzigd en verbeterd. Zij heeft aanzienlijk bijgedragen aan de wederopleving van de wereldorganisatie", aldus Perez de Cuellar, die volgende week zal worden opgevolgd door de Egyptenaar Butros Ghali.

Diverse internationale leiders en andere prominenten uit de politieke wereld hebben woensdag de aftredende Gorbatsjov geprezen vanwege diens bijdragen aan de ontspanning en het beeindigen van de Koude oorlog. "Wat vandaag ook gebeurt, zijn plaats in de geschiedenis is verzekerd", zo reageerde de Britse premier John Major op het vertrek van Gorbatsjov. Volgens de Britse regeringsleider heeft Gorbatsjov, net als de Amerikaanse presidenten Ronald Reagan en George Bush, de wereld veiliger gemaakt.

Oud-premier Margaret Thatcher, die Gorbatsjov nog voor diens presidentschap prees als een man waarmee "zaken viel te doen", zei het vertrek van de Sovjetpresident te betreuren. "Hij heeft de volkeren van de voormalige Sovjetunie werkelijke vrijheid gebracht - zij hadden politieke vrijheid, democratie en persoonlijke vrijheid nooit goed gekend".

De Franse president Francois Mitterrand onderstreepte Gorbatsjovs bijdragen aan de internationale ontwapening en de beeindiging van de Koude oorlog. "Ik wil hem persoonlijk danken voor zijn resultaten bij het bewaren van de vrede". Mitterrand zei voorts dat Gorbatsjov een van de mannen is die zijn stempel heeft gedrukt op de geschiedenis van deze eeuw.

BESLISSEND

De Duitse bondskanselier Helmut Kohl wees op Gorbatsjovs rol bij de Duitse hereniging. "De beslissende bijdrage van Michail Gorbatsjov aan de Duitse eenheid ... zal nooit worden vergeten. Wij Duitsers, en ik in het bijzonder, zijn hem grote dank verschuldigd".

De Japanse premier Kiichi Miyazawa prees Gorbatsjov vanwege diens "nieuwe manier van diplomatie, het stimuleren van de ontspanning en het beeindigen van de Koude oorlog". Miyazawa dankte de voormalige president verder omdat hij als eerste Sovjetleider Japan heeft bezocht.

REVOLUTIONAIR

Manfred Worner, secretaris-generaal van de NAVO, prees de revolutionaire rol die Gorbatsjov heeft gespeeld bij de veranderingen in Europa. Volgens Worner maakte Gorbatsjov het mogelijk dat het Westerse bondgenootschap kon gaan samenwerken met haar voormalige vijanden van het oude Warschau-pact. "Zonder de veranderingen die hij heeft [illegible] voormalige Sovjetunie [illegible] de huidige politieke transformatie onmogelijk geweest", aldus Worner.

De Oostenrijkse president Kurt Waldheim prees de "historische rol" die Gorbatsjov heeft gespeeld. Gorbatsjov heeft er toe bijgedragen dat in Oost-Europa de bevolking heeft kunnen kennismaken met vrijheid en democratie, aldus Waldheim.

De voormalige Amerikaanse president Ronald Reagan verklaarde dat de wereld Gorbatsjov heel wat verschuldigd is. "Michail Gorbatsjov stapt de geschiedenis binnen. Sinds onze eerste top in Geneve (1985), en bij onze ontmoetingen daarna, vond ik hem steeds een moedig leider".

Castro op bezoek bij de Spelen

BARCELONA - Ook zonder officiële uitnodiging zal de Cubaanse president Fidel Castro de Olympische Spelen bijwonen. Cuba neemt in Barcelona voor het eerst sinds 1980 weer aan de Spelen deel. Los Angeles en Seoul werden om uiteenlopende redenen geboycot.

De zekere komst van Castro werd maandag wereldwijd bekend gemaakt door Pasqual Maragall, de burgemeester van Barcelona. Hij zei een video-opname te hebben ontvangen, waarop Castro zijn voornemen overbracht.

Veldscholten stopt met wielrennen

OLDENZAAL - Gerard Veldscholten gaat noodgedwongen stoppen met wielrennen. Hij heeft voor het nieuwe seizoen geen nieuwe profploeg kunnen vinden. De 32-jarige Oldenzaler reed het laatste jaar voor de Duitse ploeg Telecom. De nieuwe ploegleider Walter Godefroot had voor hem geen plaats meer omdat hij nog enkele Belgen meenam naar Duitsland. Als amateur boekte Veldscholten zijn beste resultaten in tijdritten. Bij de professionals onderscheidde hij zich meer in bergetappes en superlange wedstrijden als wereldkampioenschappen. Zijn beste tijd kende hij in de ploeg van Peter Post met ritzeges in de Dauphine Libere en de ronde van Zwitserland. In 1985 was hij met de 16e plaats de beste Nederlander in de Tour de France.

■PERTH — Steffi Graf verborg haar bleke gezicht steeds langer in de verfrissende handdoek tijdens de pauzes van haar gisteren gespeelde enkelspelpartij om de Hopman Cup tegen Julie Halard in Perth. De Duitse tennister dook vlot daarna met 39 graden koorts onder de wol. Daardoor speelde het 'koningsduo' Graf/Becker niet het geplande mixed dubbel, wat tot grote verontwaardiging leidde bij het publiek.

Duitsers spelen mixed dubbel niet

Graf en Becker uitgefloten in Perth

PERTH - Ruim achtduizend toeschouwers hebben gisteren in Perth bij de Hopman Cup met een fluitconcert en een scheldkannonade hun ongenoegen geuit over het Duitse tennisteam. Na het bereiken van een beslissende voorsprong in de kwartfinale tegen Frankrijk besloten Boris Becker en Steffi Graf het mixed dubbel niet meer te spelen, wegens ziekte van Graf.

De Duitse speelster dook na haar enkelspelpartij tegen Julie Halard met 39 graden koorts onder de lakens. In de eerste set demonstreerde zij haar klasse: 6-0. In de tweede set bewoog Graf zich steeds moeizamer over de baan en verborg zij in de pauzes haar bleke gelaat steeds langer in de verfrissende handdoek. Zij haalde de partij met de grootste moeite naar zich toe: 7-5.

Even later bespaarde Boris Becker haar een martelgang in het dubbel. Hij versloeg Henri Leconte gedecideerd met 6-2 en 6-4, waarna het laatste punt cadeau werd gegeven aan de Franse ploeg.

JETLAG

In tegenstelling tot de toeschouwers kon toernooidirecteur Paul Mcnamee Steffi Graf begrijpen. "Bij 1-1 had ze zeker gespeeld." Uit de mond van ploeggenoot Boris Becker kwam wel enige kritiek. "Steffi had gewoon last van een jet-lag. Ze had een dagje eerder naar Perth moeten komen."

Becker en Graf spelen wel samen voor Duitsland in het (officieuze) wereldkampioenschap voor gemengde teams, maar gaan ieder hun eigen weg. Voor het begin van de enkelspelen had Graf nog geen vijf minuten tijd voor overleg met Becker. Hij zei: "Ik wist niet hoe zij zich voelde."

Met zijn eigen spel was Becker, na enkele weken pauze wegens griep, best tevreden. "Mijn opslagen gingen uitstekend."Leconte, onlangs held van Frankrijk in de Davis Cup, kreeg geen vat op Beckers services. Tijdens de eerste set trof hij een twaalfjarige ballenjongen, die enige tijd dizzy was.

In de halve eindstrijd speelt Duitsland tegen Tsjechoslowakije, dat maandag tegen Verenigde Staten voor een verrassing zorgde. Helena Sukova sloeg achttien aces tegen Amy Frazier: 7-6 6-7 6-2. Na de gelijkmaker van Derrick Rostagno tegen Karl Novacek (6-0 6-3) besliste het Tsjechische dubbel de partij: 6-2 6-1.

Ruzie in Zuid-Afrikaanse atletiek

JOHANNESBURG - De deelneming van Zuid-Afrika aan de Olympische Spelen in Barcelona is nog steeds onzeker.

In atletiekkringen is grote onenigheid ontstaan.

Dit gebeurde tijdens een vergadering van de drie Zuid-afrikaanse atletiekbonden. De leden van de South African Amateur Athletics Union (SAAAU) verlieten de bijeenkomst voortijdig toen een voorstel tot uitbreiding van haar stemrecht door de twee andere werd afgewezen.

De South African Amateur Athletic Board (Saab) en South African Amateur Athletics Congress (SAAAC) hebben tot 24 januari de tijd samen te gaan in de SAAAU.

Tussen 22 en 24 januari vergadert de internationale atletiek federatie (IAAF) over een hernieuwd lidmaatschap van Zuid-Afrika.

SKI/ROME - Alberto Tomba zal wellicht na de Olympische Winterspelen terugkeren op de Super-G. De Italiaanse skiër is vastbesloten dit seizoen de wereldbeker te winnen. De slalom en reuzenslalom, zijn specialiteiten, zijn een te wankele basis voor de eerste plaats in de algemene wereldbeker.

Parijs-Kaapstad kent echte helden

De Petri komt zwaar ten val

DIRKOU - De solisten op de motor zijn de echte helden van Parijs - Kaapstad. De Italiaan Alessandro de Petri, leider in het algemeen klassement, kwam maandag in de etappe naar Dirkou zwaar ten val, was enige tijd buiten kennis en bleek een gebroken sleutelbeen te hebben opgelopen. Hij verloor ruim een uur, maar kondigde aan dinsdag naar N'Guigmi te zullen crossen.

Op de eerste van twee dagen in Niger waren de successen voor Auriol en Orioli. Hubert Auriol en Navigator Monnet uit frankrijk boekten bij de auto's hun tweede achtereenvolgende etappezege en versterkten hun leiderspositie. Mitsubishi's bezetten de eerste drie plaatsen, Via Auriol, Shinozuka (Jap) en Weber (Dui). In de etappe waren ze zelfs een tot en met vijf.

De Italiaan Edi Orioli was tussen Tumu en Dirkou, over liefst 736 kilometer, het snelst op de motor. De Amerikaan Laporte nam de eerste plaats over van De Petri. Peterhansel, vorig jaar winnaar van Parijs-Dakar, volgt op slechts 1.12. De Spanjaard Arcarons op 2.34. De Petri: "Ik keek in mijn routebeschrijving, er was een heuveltje dat ik te laat zag. Ik werd van de motor geslingerd."

De etappe van maandag was de zwaarste tot nog toe. Niet alleen vanwege de lengte, meer nog door de storm die het woestijnzand deed opwaaien en het zicht beperkte. Het bleef lang donker in het bivak bij de finish. De vrachtwagens nemen de verlichting mee. En het duurde heel lang, voordat zij maandag arriveerde.

Uitslagen vijfde etappe van Tumu naar Dirkou: auto's: 1. Auriol/Monnet (Fra) Mitsubishi 2 uur 56 minuten en 25 seconden straftijd, 2. Weber/Hiemer (Dui) Mitsubishi op 11.26, 2. Shinozuka/Magne (Jap/Fra) Mitsubishi 25.16, 4. Fontenay/Musmarra (Fra) Mitsubishi 26.54, 5. Saby/Maimon (Fra) Mitsubishi 27.49, 6. Waldegard/Gallagher (Zwe) Citroën 38.52, 7. Vatanen/Berglund (Fin/Zwe) Citroën 1.01.32, 8. Lartigue/Destaillats (Fra) Citroën 1.08.29, 9. Servia/Puig (Spa) Lada 1.11.04, 10. Ickx/Lemoyne (Bel) Citroën 1.20.04. Algemeen klassement: 1. Auriol 9.43.12, 2. Shinozuka op 33.15, 3. Weber 38.31, 4. Servia 1.19.34, 5. Waldegard 1.45.11, 6. Vatanen 2.32.09, 7. Fontenay 3.02.50, 8. Lartigue 3.23.03, 9. Ickx 3.44.31, 10. Ambrosino/Guehennec (Fra) Citroën 3.52.25.

Motoren: 1. Orioli (Ita) Cagiva 7 uur, 33 minuten en 43 seconden, 2. Picard (Fra) Yamaha 1.09, 3. Arcarons (Spa) Cagiva 9.34, 4. Laporte (Vst) Cagiva 10.18, 5. Magnaldi (Fra) Yamaha 11.29, 6. Peterhansel (Fra) Yamaha en Wagner (Fra) Suzuki 11.33, 8. Morales (Fra) Cagiva 16.00, 9. Lalay (Fra) Yamaha 16.31, 10. Mas (Spa) Yamaha 18.44.

Algemeen klassement: 1. Laporte 24.35.15, 2. Peterhansel 1.12, 3. Arcarons 2.34, 4. Morales 19.48, 5. Mas 20.51, 6. Lalay 25.17, 7. Picard 48.28, 8. Orioli 1.01.01, 9. De Petri (Ita) yamaha 1.10.57, 10. Wagner 1.19.48.

■DIRKOU—Met grote snelheid in de lucht vliegt de Italiaanse motorcrosser Edi Orioli met zijn Cagiva 900cc naar de finish van de vijfde etappe van het Parijs-Dakar-parkoers. Orioli won de gisteren gehouden race van de Libische plaats Tumu naar Dirkou in Nigeria. Hij wist Gilles Picard uit Frankrijk nog net achter zich te laten in de snikhete Afrikaanse woestijn.

Anand pakt weer scalp Kasparov

REGGIO EMILIA - Viswanathan Anand heeft de schaakwereld weer eens op zijn kop gezet. De 21-jarige aalvlugge Indiase schaker veroverde zaterdag in de tweede ronde van het supertoernooi in Reggio Emilia voor de tweede keer in drie maanden de scalp van wereldkampioen Gari Kasparov. Dat deed Anand in oktober ook al tijdens het interpolistoernooi in Tilburg.

"Ik weet niet hoe Kasparov het voor elkaar kreeg van me te verliezen", zei Anand vrolijk. "Toen ik hem in Nederland versloeg had ik wit. Nu speelde ik met zwart en verwachtte ik absoluut niet dat ik zou winnen." Anand veroverde in de Franse partij een pion. Dat bleek voldoende voor een winnend eindspel.

Het was al de tweede overwinning voor Anand, die zondag in de derde ronde genoegen moest nemen met remise tegen Khalifman. Met de eveneens slecht getekend begonnen Wit-Rus Boris Gelfand deelt Anand de eerste plaats met 2 1/2 punten uit drie duels.

Kasparov kreeg in de tweede ronde van het toernooi, dat de hoogste fide-categorie heeft (achttien), voor de 160ste keer in zijn loopbaan te maken met zijn oude rivaal Anatoli Karpov. In een Koningsindische partij was een surplus van twee pionnen voor de met zwart spelende Kasparov niet voldoende voor de winst. Karpov verdedigde zich met hand en tand, won een pion terug en sleepte met slechts twee paarden remise uit het vuur. Na zes uur spelen en 61 zetten gaven de maar liefst tweeduizend toeschouwers beide kemphanen een ovationeel applaus. Zo staat Kasparov tegen Karpov nu op 24 tegen twintig overwinningen.

UITSLAGEN:

2e ronde: Goerevitsj (Bel) - Poegajevski (Rus) 1/2-1/2, Anand (Ind) - Khalifman (Rus) 1/2-1/2, Ivantsjoek (Oek) - Salov (Rus) 1/2-1/2, Gelfand (Wru) - Beljavski (Oek) 1-0, Kasparov (Rus) - Karpov (Rus) 1/2-1/2.

Stand: 1. Anand en Gelfand 2 1/2 punten, 3. Karpov 2, 4. Ivantsjoek, Khalifman en Kasparov 1 1/2, 7. Goerevitsj, Salov en Poloegajevski 1, 10. Beljavski 1/2.

Nederlands vrouwenteam volleybal slaat toe

APELDOORN - De ene dag is ook in de volleyballerij de andere niet. Het Nederlands vrouwenteam bewees het gisteren eens te meer. Werd zondag nog met 3-1 verloren van Italië, nog geen etmaal later volgde een onbelzinnige revanche: 3-0 via de duidelijke setcijfers 15-10, 15-5 en 15-6. De derde plaats in het vierlandentoernooi in Apeldoorn fungeerde als beloning voor de metamorfose.

Concentratie was het sleutelwoord voor het verklaren van de twee uitersten. De speelsters realiseerden zich dat een tweede schertsvertoning voor het eigen, in Apeldoorn hondstrouwe, publiek niet te verteren zou zijn. Was dat soms niet voor iedereen even duidelijk, dan herinnerde coach Peter Murphy hen daar wel aan. "Wij hebben meer in huis", wist Murphy terug denkend aan het Europees kampioenschap toen Italië in eigen huis een illusie armer werd gemaakt. "De toppers van toen zijn er nu niet meer bij. De waterdragers van toen, zoals Bertini en Magnifesta, zijn de toppers van nu. En onze ploeg, praktisch dezelfde gebleven, moet zich dan tegen die jonge Italiaanse ploeg laten kennen. Nee, toch zeker", hamerde Murphy op een tijdig herstel.

Toch moest ook Murphy maandag erkennen dat er bij het huidige Nederlands team nog het nodige aan schort. "We zijn niet in topvorm. Het is zoeken, duwen, trekken", aldus de Nevobo-coach die vooral de verdediging onnodige fouten zag maken. "De speelsters hebben elkaar enkele maanden niet gezien. Ze hebben dan even tijd nodig om de draad weer op te pikken, gedragen zich te weinig als topploeg die ze in goede doen wel degelijk zijn." De derde plaats in Apeldoorn stemde de coach tot tevredenheid. Tegen ploegen als Rusland en Cuba is het voor Oranje zaak zoveel mogelijk bij te leren. "Ik ben hee gelukkig met dit soort wedstrijden", verklaarde Murphy dan ook. "We hebben het hier vrij aardig gedaan", luidde zijn slotconclusie.

Bokser Ellis overleden aan hersenletsel

SANTIAGO DE CHILI - De Chileense profbokser David Ellis is maandag na tien dagen in coma te hebben gelegen aan hersenletsel overleden. De 29-jarige middengewicht ging op 20 december in een gevecht om de nationale titel tegen Abdenago Jofre in de elfde ronde zwaar knockout.

Ellis kwam na te zijn uitgeteld nog wel op eigen kracht de ring uit, maar meldde zich naderhand wegens misselijkheid in een ziekenhuis. Daar geraakte hij in coma. Volgens de behandelende geneesheren was de bokser al een week klinisch dood, maar werd hij kunstmatig in leven gehouden.

Negentienjarige Erno Prosman wereldkampioen

BRUSSEL - De negentienjarige Erno Prosman is in Brussel jeugdwereldkampioen dammen geworden. De speler uit Gouderak, die in de competitie uitkomt voor Damlust, stelde maandag zijn eerste plaats veilig. Het is veertien jaar geleden dat Nederland een wereldkampioen bij de jeugd had. Toen veroverde Bauke Bies de wereldtitel.

Sovjetunie gaat gewoon naar EK

MOSKOU - De voetbalbond van de Sovjetunie gaat er vooralsnog gewoon van uit, dat het nationale team deelneemt aan de eindronde van de Europese titelstrijd in Zweden.

Alexejev Ponomarev, secretaris van de bond, zegt dit in een interview in Sovjetski Sport. "De Sovjetunie neemt deel aan het toernooi in Zweden", klinkt het vastberaden uit zijn mond.

Ponomarev geeft de Europese voetbal unie een trap na met de opmerking dat de bestuursleden van de UEFA voor onnodige opwinding hebben gezorgd met het aanwijzen van Italië en Denemarken als mogelijke plaatsvervangers voor de Sovjetunie en Joegoslavië.

"In de Sovjetunie functioneren nog steeds diverse sportorganen. Bijvoorbeeld de voetbalbond", zegt Ponomarev geïrriteerd. De Sovjetunie houdt per 1 januari 1992 officieel op te bestaan.

De voetbalbond van de Oekraïne heeft zich onlangs onafhankelijk verklaard. De Sovjetunie plaatste zich voor het evenement in juni 1992 door groep 3 winnend af te sluiten.

Piket en Hansen winnen schaaktoernooi Groningen

GRONINGEN - Jeroen Piket is winnaar geworden van het internationale schaaktoernooi in Groningen. De Nederlandse kampioen verzamelde, net als de Deen Curt Hansen, zes punten uit negen ronden. De score volgens Sonneborn-Berger plaatste hem boven de Deen. Het prijzengeld voor de eerste en tweede plaats werd echter gedeeld, waardoor beiden 3250 gulden rijker werden.

In de slotronde werd niets veranderd aan de stand. De vijf partijen eindigden in remise en Piket verdiende geen schoonheidsprijs voor zijn "halfje". Piket probeerde los te komen van de concurrentie door in de slotpartij op winst te spelen tegen Lubomir Ftacnik. Hij vermeed in de openingen de "gewone" zetten, maar zijn plan mislukte volledig. Ftacnik maakte er echter geen gebruik van en bood de leiderdorper de kans zijn positie te herstellen. In grote tijdnood, Ftacnik had slechts twee minuten over voor vijftien zetten, kwam een eenvoudig toren-eindspel op het bord dat op voorstel van Piket na 38 zetten remise werd gegeven, met op beide klokken nog slechts enkele seconden. Hansen, de medelijstaanvoerder, had zijn halve punt sneller en gemakkelijker veilig gesteld, na 23 zetten tegen Schmittdiel.

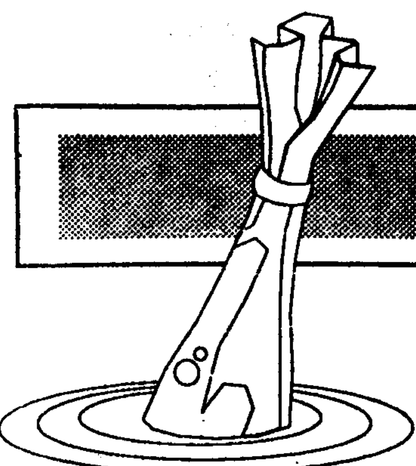
Alvin Smith schaakspeler van het jaar

WILLEMSTAD — De stichting Curaçaose Schaakspelers heeft gisteren Alvin Smith, lid van SV Curaçao, gekroond tot schaakspeler van het jaar. Smith werd dit jaar kampioen van de Antillen, van SV Curaçao, van het Amstel- en het Fernantoernooi.

Ook andere schakers kregen een nominatie: Sherman Maduro (SV Janwe) is kampioen schaken junioren van het jaar, Purita Sambre (SV Janwe) kampioen dames van het jaar, Jack Bet (SV Curaçao) kampioen gevorderde senioren van het jaar, Amindo Naarden kampioen gevorderde junioren van het jaar en Coryse Melfor kampioen gevorderde dames van het jaar.

SV Capablanca werd verkozen als de meest actieve club van het jaar. Trainer van '91 werd Alvin Smith.

Tot slot het schaakslogan van het jaar: "Een kind dat schaakt slaat nooit het verkeerde pad in", een spreuk die door Anita Silberstein werd bedacht.



Overpeinzingen op het water..

VER ACHTER mij ligt de Tafelberg, vóór het wijde water. De monding van Barbara Beach is vrij klein en ligt lang niet genoeg zuidwest naar mijn zin. Zou Venezuela nog ver zijn? Ik moet helemaal niet naar Venezuela!

Het hele veld is al bij Fuik (waarom hebben die zeilers ineens zoveel haast?). Ze blijven aan bak, in plaats van dat ik ze vóór mij kan draaien. Mijn ouwe Wayler is niet loefgierig genoeg. Daar, aan de leizijde, heel ver weg, zie ik het heldere oranje van de Citroredders op de donkerblauwe golven. Dit is de eindejaarsrace.....

Die plank van me wil niet scherp aan de wind. Dus neem ik een kloek besluit: recht de zee in, en als ik ver genoeg ben, ga ik gewoon overstag, en dan in één keer naar de boei van Fuik - Jawel! Daar is de Citroboot.

"Ga je niet te ver uit de kust?" (Inderdaad, die bootjes daar zijn nu wel erg klein) - "Hoeveel zijn er om Fuik?" - "Allemaal" - "Zal ik dan maar naar de Annabaai varen?"

Hevig geknik van de trouwe redders. Het geeft je een veilig gevoel dat ze in de buurt zijn, zeker als je surfniveau gelijk staat aan 'ploeteren'. Waarom kijken die lui ineens zo opgelucht?

Het ligt natuurlijk aan mijn materiaal. Dat zeil is te klein, en te strak gesneden. Mijn techniek kan het niet zijn, na al die jaren op het water.... Maar ik vécht nog wel tegen de zee - dat betekent verliezen, tenzij je op tijd leert om mét de zee samen ervan te maken wat je kunt. Waarom heb ik toch al die rommel aan mijn lijf gedaan?

Uitgedost als een kruising tussen Lawrence van Arabië, en een overenthousiaste zeilmaniak, en zuiver voor de lol deelnemend, was ik bij de zeeverkenners aan komen surfen. Helemaal in het wit, met lange mouwen en een lange broek, op aanraden van een vriendelijke schipper tijdens de captainsmeeting. Wet-suit tegen de kou, pet en zonnekap op 't hoofd, en met twee brillen om m'n nek - één tegen de zon. De hilariteit was groot toen ik afmeerde, zo niet om mijn uiterlijk, dan toch om die ouwe Wayler van me - die toch altijd zo z'n best voor mij doet. Daar lag ie dan, tussen allemaal hypermodern materiaal. Wat een zakdoek heb ik op vergeleken met die enorme zeilen op het strandje bij de zeeverkenners.

Er is een lekkere stemming bij de surfers. Kwinkslagen over en weer, laatste controles, zeillatten bijstellen. Bij de starttoeter stuiven de meesten meteen over de streep. Dat kost je een boel strafkwartiertjes, want je hoort je nog 60 seconden in te houden. Regels lezen, collega's!

De regenbui is voor mij erg welkom. Ik heb het warm in m'n pakkie en ik ben nog niet nat... Iedereen is al buiten als ik langs de Kabrietenberg sukkel. Maar ik haal de Barbara Beach doorgang in één ruk. Hoef pas bij de monding te laveren, om meteen mijn eerste plons te maken. Golven - hóge golven. Ik ben nog niet eens buiten.

Bij Caracasbaai zijn er twee windsurfers vóór mij. Zou ik ze kunnen pakken? Een stoeit met zijn zeil, en daar gaat-ie. Vallen is tijdverlies. Dan lig ik naast hem, en ik voel me niet meer zo'n beginneling. We schreeuwen wat over en weer, maar dan leg ik het toch af tegen zijn prachtige zeil. No hard feelings!

Rechts is Jan Thiel, en als ik eindelijk bij Princess Beach ben, zijn de twee surfers ver vóór mij. Daar aan de kant ergens staat mijn vrouw met de videocamera klaar. Nu moet ik echt mijn best doen, want mijn dochtertje staat naast haar, en die kan heel ha(r)telijk lachen.

Ja hoor, natuurlijk. Plons! - Overeind. Golf - plons! Weer opkrabbelen. Plons!! Waarom net nu? Het ging zo lekker; ik werd al bijna trots. Hoop maar dat de microfoon van de camera niet echt heel ver reikt, want de woorden die zo spontaan over de golven rollen, zijn niet geschreven voor opvoedkundigen.

Concentratie. Drie meter voor je boeg kijken, op het water - maar dat is zo oninteressant; daar gaan mijn gedachten weer. Het wordt meteen bestraft met een nieuwe frisse duik.

Het idee om mee te doen was zomaar opgekomen. Ik heb toch ook een surfplank? Een telefoontje naar een buddy, een homerische afwijzing, en dan toch de inschrijving. Buddy heeft - heel verstandig - een sunfish weten te bemachtigen. Hij mocht nog eerder starten ook. Als je je laat afleiden krijg je boete. Eén verkeerde beweging: boete. Iets nieuws uitproberen, ja! Boete. En afwijken van je balans levert ook boete op, toe te kennen in de vorm van grote hoeveelheden zout water. Je kunt alleen voortdurend letten op de golven. Neptunus is zeer streng, en samen met Aeolus is hij beslist onoverwinnelijk, als je tégen hem vecht en niet mét hem.

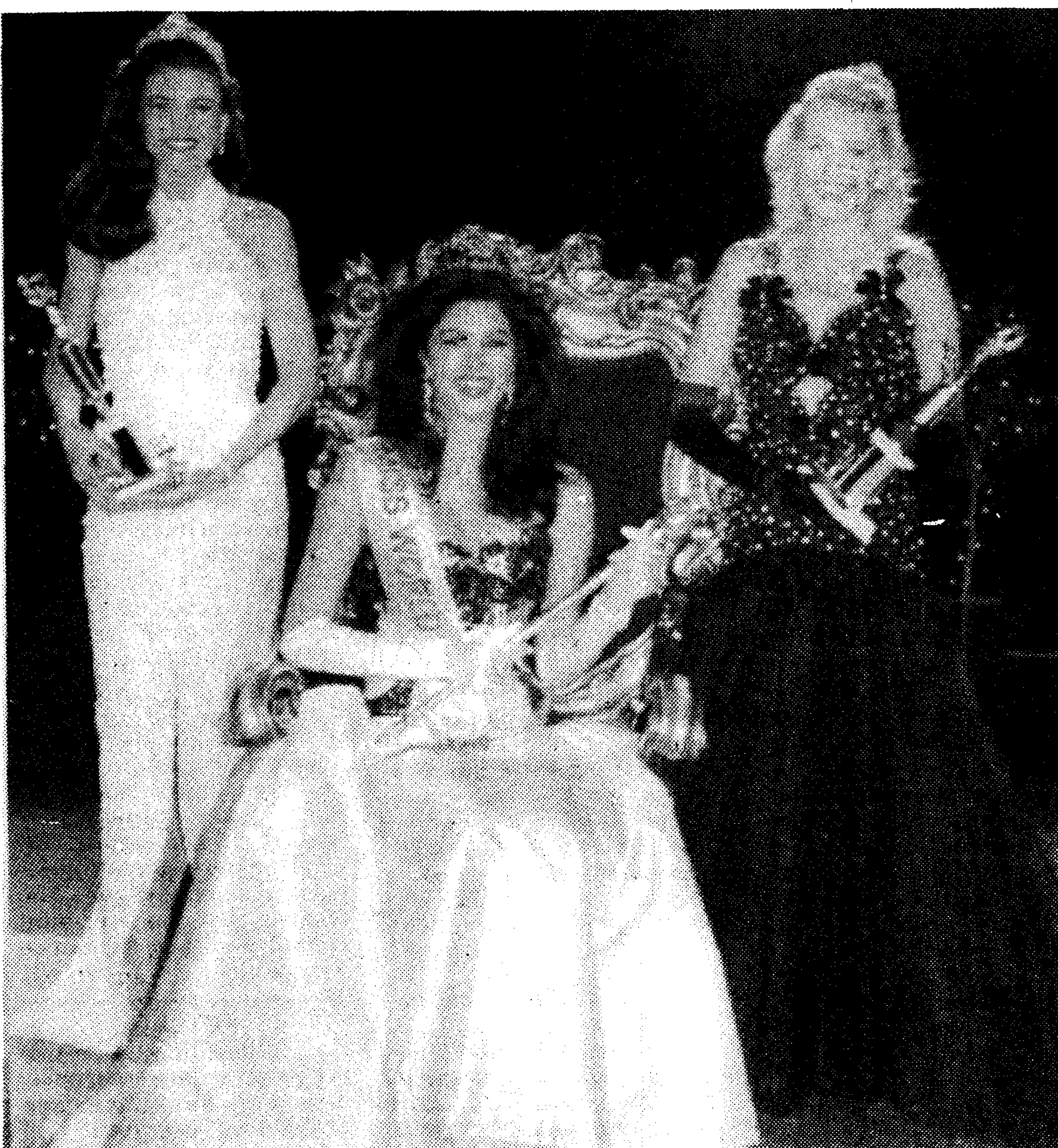
Als ik voor de zoveelste keer in het water lig, komt het grote 'waarom?' in me op. Zo'n klein windsurfertje in zo'n grote zee. En ik vraag me af, of hier nou echt geen haaien zitten. Gelukkig ben ik mager - ik heb gehoord dat haaien geen tooth-picks gebruiken. Ik klauter weer op mijn plank. Daar gaat-ie weer.

Ik wist niet dat je ook voor de wind kunt planeren. Daar kan ik dus een boek over schrijven. Maar deze gedachte wordt gauw weggespoeld, als mijn voorplecht in de golven duikt en ik voor de zoveelste keer voorover ga. Toch maar geen boek dus.

Daar komt de Citro. 't Zijn net sinaasappels in een mandje, zo mooi oranje. Of alles wel gáát? Ik steek mijn duim op. Natúúrlijk gaat het. Wég stuift Citro.

Ik vaar vóór de wind, met het zwaard recht naar beneden, anders ligt die boot zo labiel. Het gaat tráág, maar ik kom vooruit. Ginds is de toren van het hotel. Langszij komt Real Fun, een bezorgde volgboot. Zo'n hekgolf is teveel voor mijn vermoeide leden. Toch maak ik hun duidelijk dat ik graag de boei in de Annabaai wil ronden. Ik kom als laatste, maar daar staat iets moois over in de bijbel, tot bijna voor de haven. Daar is ineens een blauwe boot. Ze roepen naar me en ze zwaaien. "Wij zijn de laatste boei". - "Ga dan die haven in, dan kan ik je ronden". - "Weet je wat? Wij ronden jou!" En ze varen keurig een rondje om mijn vermoeide oude surfplank heen. Real Fun pikt me op. Ze hebben al twee drenkelingen. De eindejaarsrace is voorbij, maar volgend jaar zijn we zeker weer van de partij. Happy New Year.

LEONARDO
Curaçao



■Miss World voor het jaar 1991 werd op zaterdag jongstleden gekozen en Venezuela scoorde wederom hoog. De titel ging naar de Venezolaanse Ninibeth Beatriz Leal Jimenez, nummer twee werd Miss Australië links op de foto, Leanne Buckle en nummer drie werd Miss South Africa Diana Tilden-Davis, rechts.

Jimenez werd uit meer dan 70 vrouwen gekozen bij de verkiezing die in Atlanta werd gehouden.

Daders nog spoorloos van overval in Amsterdam

AMSTERDAM - De 34-jarige Amsterdammer, die werd verdacht van betrokkenheid bij de overval op het Grenswisselkantoor van het Centraal station maandagmorgen vroeg, is door de Amsterdamse politie maandag nog vrij gelaten. Hij bleek niet met de overval uitstaande te hebben. De daders zijn nog spoorloos.

De verdachte werd aangehouden in Cafe Pleinzicht aan het Haarlemmerplein in Amsterdam. Bij de overval werden met behulp van explosieven de ruiten uit de achtergevel geblazen, waarna drie daders zich uit de voeten maakten met drie voor transport gereed staande geldcassettes met enkele tienduizenden guldens. Een spoorwegpolitieman werd tijdens een poging de overvallers te stoppen in beide armen geschoten. De vluchtauto met de drie lege cassettes werd kort na de overval teruggevonden op de Haarlemmer Houttuinen.

BAGHDAD - Verschillende mensen zijn gewond geraakt bij een hevige explosie in de naaste omgeving van een hotel in het centrum van de Iraakse hoofdstad Baghdad. Diverse auto's zijn vernietigd. Dit hebben getuigen maandag gemeld.

"Er was een enorme knal. Ik zag drie auto's in brand vliegen, maar het kunnen er ook meer zijn geweest", aldus een getuige.

Dodental opgelopen tot twintig

Bayrut geschokt door bomaanslag

BAYRUT - Bij een aanslag met een bomauto in Bayrut zijn maandag twintig doden en meer dan honderd gewonden gevallen. Van de gewonden zijn er dertig ernstig aan toe, zo is uit medische bronnen vernomen. Bayrut reageerde geschokt op de aanslag.

De aanslag werd gepleegd in het overwegend Islamitische gedeelte van Bayrut. De bomauto was geplaatst in een smalle straat met kleine winkels en groentehandelaren. De circa honderd kilo zware bom ontplofte op het moment dat het net druk begon te worden. Huizen stortten in en tientallen meters hoge vlammen schoten op.

De aanslag deed denken aan de zwarte dagen van de burgeroorlog. Verbrande stoffelijke overschotten, weeklagende vrouwen en kinderen die in het puin van de ingestorte huizen naar verwanten zochten. Reddingwerkers haalden in de loop van de ochtend nog een vier maanden oude baby levend uit het puin. De vader was dood, de moeder gewond.

Bij de aanslag raakte de voormalige premier Sjafik Al-Wasa gewond, maar de politie achtte het niet erg waarschijnlijk dat de aanslag tegen hem gericht was. De oud-premier was in een gepantserde auto op weg naar zijn werk, toen de bom explodeerde.

Tot nu toe heeft geen enkele organisatie zich verantwoordelijk gesteld voor de aanslag. Duidelijk is wel dat het de bedoeling was van de daders dat er veel slachtoffers zouden vallen.

Internationale journalisten federatie:

In 1991 zeker 83 mediamensen gedood

STOCKHOLM - In 1991 zijn, tot kort voor de jaarwisseling, zeker 83 journalisten omgekomen bij de uitoefening van hun beroep.

Dit heeft de Zweedse journalistenbond maandag verklaard, zich baserend op cijfers van de Internationale federatie van journalisten (IFJ) te Brussel. Het dodental lag beduidend hoger dan de twee voorgaande jaren. Volgens de IFJ kwamen in 1989 58 journalisten tijdens hun werk om en in 1990 waren dat er 43 volgens de organisatie Freedom House in New York.

Vooral de oorlog in Joegoslavië, waar tot nu toe 21 journalisten de dood vonden, heeft ertoe bijgedragen dat het aantal doden zo is gestegen. Onder de 23 journalisten die dit jaar in Azië zijn omgekomen, waren er vijftien die bij een vulkaanuitbarsting in Japan stierven.

OORLOG AAN DE DRUGS VERKLAARD

'Per saldo meer drugssmokkel dan in 1990'

1991: Curaçao onafwendbaar naar status van 'drugseiland'

= door Hennie Harinck =

WILLEMSTAD — Een Nederlandse journalist bedreigd. Als hij zijn artikel over Curaçaose 'big shot' drugshandelaren zou publiceren dan zou het wel eens slecht met hem kunnen aflopen. Dergelijke maffiapraktijken lijken ook op Curaçao niet langer ondenkbaar. Het eiland lijkt onafwendbaar af te stevenen op de status van drugseiland met alle problemen van dien. De tijd dat met een beschuldigende vinger naar St. Maarten gewezen werd als het onderwerp 'drugsmaffia' ter sprake kwam, lijkt definitief voorbij. Het afgelopen jaar werd Curaçao in volle hevigheid geconfronteerd met de gevolgen van cocaïnehandel en (base)gebruik en lijkt zowel op het eiland zelf als daarbuiten de bereidheid om het probleem aan te pakken uit te gaan monden in een oorlogsverklaring aan de drugs. Van een doortastende aanpak is tot op heden echter nog nauwelijks sprake. Wel veel woorden en plannen maar nog weinig daden.

Ook in Nederland is het drugstolerantiepeil naar rood doorgeslagen getuige de vele kritische geluiden in de Tweede Kamer en daarbuiten. Nederland gaat in samenwerking met de Verenigde Staten, Frankrijk en Venezuela jacht maken op drugstransporten in het Caribisch gebied, werd eind november bekend gemaakt nadat minister van Antilliaanse en Arubaanse zaken zijn 16-stappen plan aan de Antilliaanse regering had gepresenteerd.

Daarvoor worden vliegtuigen en helicopters ingezet. Vanuit Nederland gaat een observatieteam naar Willemstad. De bedoeling is dat de drugslijn vanuit Zuid-Amerika (Suriname) naar het bovenwindse eiland St. Maarten wordt afgesneden. Vooralsnog gaan er een Orion patrouillevliegtuig en twee Lynxhelicopters naar Curaçao. De heli's zullen vanaf een zogenaamd 'stationsschip' in het gebied opereren. Ook zullen twee F-27's betrokken worden bij de surveillance op zee.

De Antillen bleken dit jaar een dankbaar onderwerp voor Nederlandse journalisten. Vrijwel alle grote dagbladen wijdden uit over 'Klein-Sicilië onder Nederlandse vlag' (Trouw 30 november 1991). De lokale kranten stonden zowat dagelijks gevuld met berichten over drugsvangsten.

"Minder kilo's drugs per vangst maar meer vangsten vergeleken met 1990: per saldo meer drugssmokkel in 1991.", is de algemene indruk van het hoofd van de Douane Recherche Dienst Calvero. Afgelopen jaar werden zo'n tachtig zaken behandeld die direct verband hielden met het smokkelen van drugs, voornamelijk cocaïne. Strafzaken die indirect verband houden met drugs, de zogenaamde 'drugsrelated crimes' rezen dit jaar de pan uit. Inbraken in woningen en gebouwen, joy-riding, overvallen; vele misdaden zijn ingegeven door drugsverslaving en de behoefte aan geld om aan de broodnodige middelen te komen.

DUBBELE BODEM

Wat in de krant te lezen valt zijn de bijna wekelijks, zo niet dagelijks terugkerende politieberichten over opsporing van drugs in dubbele bodems van koffers, cocaïnebolletjes in magen of nog creatievere oplossingen om een kilo of wat van het middel het vliegtuig in te smokkelen. Meer berichtjes nog handelen over berovingen en overvallen, waarbij zelfs een heel enkele keer sprake is van mishandeling.

Curaçao heeft te maken gekregen met een generatie van drugsverslaafden, een 'lost generation'. Iedereen zit ermee in de maag, maar niemand heeft tot nu toe een afdoend middel tegen de kwaal gevonden. De gevangenis te Koraal Specht kan de toevloed van 'drugs related criminals' nog maar ternauwernood aan. De roep om een grotere gevangenis wordt steeds luider.

De schreeuw om een structurele aanpak van het drugsprobleem wordt ook steeds hoorbaarder en lijkt te zijn doorgedrongen tot Fort Amsterdam. Minister Inderson liet onlangs weten bezig te zijn met een evaluatie van organisaties die zich bezighouden met opvang van drugsverslaafden. Op grond daarvan wil hij een gericht beleid gaan opstarten dat onder meer moet resulteren in een rehabilitatieprojekt voor verslaafden. Bij het KabNA is inmiddels een projektvoorstel ingediend. Twee Nederlandse deskundigen op het gebied van de verslavingszorg zullen naar de Antillen komen voor een oriëntatiebezoek. De bedoeling is dat zij samen met lokale deskundigen een eerste concept Nationaal beleidsplan verslavingszorg samenstellen. Plannen maar tot op heden nog weinig concreet.

Dat er wat gedaan moest worden aan het levensgrote drugsprobleem was al eerder tot politieke kringen doorgedrongen. De MAN-partij had er zelfs tijdens de campagne voor de eilandsraadverkiezingen in april een programmapunt van gemaakt.

PASSIEF

De samenleving reageerde op de tot nu toe passieve houding van de politiek door het heft zelf in handen te nemen. Talloze organisaties en stichtingen hebben zich op de strijd tegen de drugs geworpen. Opvallend door haar onconventionele aanpak zijn de projekten van de Fundashon Movimiento pa Desempleadonan. Deze groep trekt onder leiding van protagonist Stanley Brown de chollerwijken in en tracht de basegebruiker weer op een sociaal aanvaardbaar spoor te trekken. Hoog in het vaandel van de FMD staat dat de drugsverslaafde niet langer als paria behandeld moet worden. Radicaal verwerpt deze werklozenbeweging de 'oorlogsverklaring tegen de choller'.

Ook een groep als Yukondro, waarin zich moeders van verslaafden hebben verenigd, is een opvallende schreeuw om meer opvang van de gezinnen die te maken hebben met een verslaafd familielid. Een geluid dat ook de Fundashon Nos ''ei Pa Otro laat horen. Ook deze Stichting wenst opvang maar dan met name voor de verslaafde vrouw.

Groepen als voornoemd hebben te maken met een groot manco: geld. Om een opvangcentrum te kunnen laten draaien is een ruimte nodig, moet huur betaald worden en is professioneel personeel nodig. Velen trachten dan ook door sponsorgeld de hoogstnodige kosten te dekken. Alleen de FMD kan rekenen op een bedrag van de overheid waarmee in het algemeen werklozenprojekten worden gestart en in het bijzonder een deel van hen: de chollers.

Een nieuwe ster aan het firmament verrees in het najaar van 1991: de Fundashon Antidroga Medisina Energetica (FAME). Een aantal bezorgde burgers waaronder zelfs een chef narcoticabestrijdingsdienst kondigden aan werk te gaan maken van de strijd tegen drugs. Zij kregen (wellicht mede door hun invloedrijke contacten en conventionele aanpak) vrijwel meteen de politiek op hun hand, die ruim vertegenwoordigd was op hun grote anti-drugs manifestatie, waar echter vele stoelen voor het sprekersgestoelte leeg bleven. Desondanks verwoordde ook deze bijeenkomst dat Curaçao de drugshandel en de ellende die hiermee gepaard gaat méér dan beu is.

PREVENTIEF

Tot op heden hebben de antidrugsorganisaties nog niet de handen ineen weten te slaan. Sterker nog: FAME en FMD moesten een geschil voor de rechter uitvechten. Over en weer hadden de organisaties elkaars beleid en aanpak aangevallen. FAME staat voor een wijze van benadering die nog het meeste lijkt op die van de Amerikaanse: ronduit een oorlogsverklaring aan de drugshandelaren en de nadruk op een preventief beleid. De werklozenbeweging FMD ziet meer heil in de benadering van binnenuit: genees de choller op zijn eigen erf; een resocialisatieproces op kleine schaal. Met name Stanley Brown (FMD) ontpopte zich als een voorstander van alternatieve therapieën door zijn presentatie van een rumdrankje waarmee hij de choller áan de drank en van de base af wil helpen.



De antidrugsgroep FAME hield in de maand november een manifestatie in het SDK-stadion, om de oorlog tegen de drugs aan te kondigen. Helaas was de opkomst van het publiek niet zo groot als de organisatoren verwacht hadden.

1991 Was een jaar waarin velen zich fel kantten tegen de verloedering die onherroepelijk het gevolg is van een met drugs besmette samenleving. Curaçao maakt de rekening op en evalueert.

De voorlopige conclusie is dat actie geboden is en daar lijkt Nederland van harte aan te willen meewerken. Want ook deze partner in het koninkrijksverband wordt volop geconfronteerd met de gevolgen van de verloren generatie, die - als de Curaçaose bodem te heet onder de voeten wordt - vaak geen andere uitweg ziet dan te vluchten naar het vermeende beloofde land.

1991: Schommelend tussen status aparte en een Antillen van vijf

= door Mike Willemse =

WILLEMSTAD - Was 1990 nog het jaar van de 'Gemenebest-constitutie', al in januari 1991 blijkt dat het plan van minister mr. Ernst Hirsch Ballin tot tweedeling van de Antillen in een bovenwinds deel (St Maarten, Saba en St Eustatius) en een benedenwinds deel (Curaçao en Bonaire) de prullemand in kan. De Curaçaose politici blijven tijdens het overleg tussen de parlementen van Nederland, de Antillen en Aruba unaniem hameren op een status aparte. De tweedeling van de Antillen stuit niet alleen op verzet van de Antilliaanse eilanden, ook in de Eerste en Tweede Kamer bestaat grote twijfel aan de haalbaarheid en wenselijkheid ervan. In mei, tijdens het koninkrijksoverleg in Den Haag beslissen de rijkspartners dat Aruba niet onafhankelijk hoeft te worden en dat Nederland de aparte positie van Curaçao erkent. Tegelijkertijd verklaart premier Maria Liberia-Peters dat 'de Antillen niet in snippers zullen uiteenvallen'. Gestreefd wordt naar een lichte bestuursvorm voor de centrale Antilliaanse regering en de eilandbesturen krijgen verregaande autonomie. Maar in september neemt de eilandsraad van Curaçao een motie aan waarin zij aangeeft een zelfstandige positie binnen het koninkrijk te willen krijgen. Dit veroorzaakt een 'domino effect' bij de overige eilanden. Ook St Maarten, Bonaire en Saba verklaren uit de huidige Antillen te willen stappen, maar de band met Nederland te willen behouden. Alleen St Eustatius ziet nog heil in een 'Antillen van Vijf'. 1991, het jaar waarin de staatkundige toekomst van de Antillen nooit eerder zo onduidelijk en onzeker is geweest. Het jaar waarin de eilanden schommelden tussen status aparte enerzijds en behoud van het Antilliaanse verband anderzijds.

Zoals het afgelopen decennium het geval was, blijkt ook in 1991 de discussie rond de staatkundige herstructurering alsmaar voort te duren. In het kader van het contactplan-ontmoeting zijn de Antilliaanse, Arubaanse en Nederlandse parlementariërs in januari bij elkaar. Curaçao eist dan een status aparte. Zelfs Hirsch Ballins partijgenoot, CDA-kamerlid Harry Aarts, gelooft niet meer in het idee van de 'Schets van een Gemenebest-constitutie' dat door de minister van het Kabinet voor het Antilliaanse en Arubaanse Zaken (KabNA) in 1990 werd gelanceerd. Het is duidelijk: het plan tot tweedeling van de Antillen kan de prullenbak in.

Uit kanttekeningen van Hirsch Ballin bij het verslag van de parlementsleden uit de drie rijksdelen, blijkt ook de minister het plan om de Antillen op te splitsen in twee 'landen', althans voorlopig, van tafel te schuiven.



Relatie Nederland-Antillen op dieptepunt?

Ook gedurende de eilandsraadverkiezingen in april is de inzet van de meeste politieke partijen op Curaçao het verkrijgen van een aparte status binnen het koninkrijk. Met de overweldigende zege van de coalitie lijken de PNP (Maria Liberia) en de FOL/SI (George Hueck) in de eilandsraad en het bestuurscollege hier serieus op af te stevenen. De traditionele grote partijen MAN (Don Martina) en DP (Raymond Bentoera) lijden overigens een gevoelige nederlaag.

TOCH SAMEN

Aan de vooravond van het koninkrijksoverleg in mei komt het bericht dat de Antilliaanse eilanden er alsnog, of weer, voor voelen om bij elkaar te blijven. De bereidheid constructief samen te werken is vooral het gevolg van geluiden uit politiek Den Haag om de Antillen onder zijn hoede te houden, in plaats van te streven naar volledige onafhankelijkheid.

Met betrekking tot de staatkundige toekomst blijkt tijdens het koninkrijksoverleg 'bestuurlijk hanteerbare constructies' het sleutelbegrip. Terwijl de aparte positie van Curaçao wordt erkend, zou Nederland bij vertrek van Curaçao achterblijven met de zorg voor de kleine, minder gefortuneerde eilanden. Hirsch Ballin: 'Wij hebben de wens van Curaçao begrepen en zoeken nu naar meer bestuurlijk hanteerbare constructies.' Liberia: 'Curaçao heeft zich verplicht de minder draagkrachtige eilanden te blijven steunen. De Antillen zullen niet in snippers uiteenvallen.'

VERSNIPPERING

Toch is het juist de versnippering waar zowel de Eerste als de Tweede Kamer zich zorgen over maken. Een enkele keer wordt zelfs de mogelijkheid van de Unie van de Zes, de Antillen inclusief Aruba, geopperd. Om de 'Antillen van Vijf' te bespreken wordt een datum voor de 'werkconferentie' op Bonaire geprikt. In de KabNA-rijksbegroting voor 1992, die in september wordt aangeboden, staat dat er tijdens deze conferentie 'concrete stappen zullen worden genomen op het terrein van de staatkundige herstructurering van de Nederlandse Antillen'. Later wordt eerst op verzoek van premier Liberia en daarna door minister Hirsch Ballin de conferentie uitgesteld. Nu staat voor 13 januari aanstaande een mini-conferentie tussen Nederland en de vijf eilandgebieden, met de centrale Antilliaanse regering als voorzitter, op de agenda.

Minister Hirsch Ballin lijkt overigens een gevoelige nederlaag te hebben geleden met zijn plannen voor een nieuwe staatkundige structuur van het koninkrijk gedurende het koninkrijksoverleg in Den Haag in mei dit jaar. Ofschoon er enige vorderingen zijn te bespeuren, ziet het er naar uit dat echte overeenstemming nog ver weg is. Vooral als blijkt dat kort daarna Curaçao toch weer opnieuw opteert voor 'een hoge mate van bestuurlijke zelfstandigheid'.

In september van dit jaar neemt de eilandsraad van Curaçao een historisch belangrijk besluit. In een motie van 18 september 1991 verklaart zij dat 'de keuze voor een zelfstandige positie van Curaçao binnen koninkrijksverband de meest geëigende stap is'. De Antillen-woordvoerders van de regeringsfracties CDA (Jan Krajenbrink) en PvdA (Willem Vermeend) in de Tweede kamer zeggen 'niet verrast te zijn door de stap die de eilandsraad van Curaçao heeft genomen'. Niettemin veroorzaakt het grote onrust binnen de eilandsraden van de overige eilanden. Op 8 oktober verklaart het eilandgebied St. Maarten 'te streven naar volledig zelfbestuur en een soevereine associatie met Nederland'. Saba besluit op 11 oktober naar een 'autonome status te streven binnen het koninkrijk' met 'bijzondere banden naar en directe relatie met Nederland'. Bonaire besluit op 3 december 'te opteren voor de positie als land binnen het koninkrijk'. Alleen St Eustatius verklaart op 18 oktober te wensen 'vooralsnog vast te houden aan één Antillen'.

De verschillende topoverleggen leveren geen eensgezindheid over de herstructurering op. Maar de standpunten van de eilanden zijn bekend. Nederland geeft tot nu toe niet concreet aan wat de inzet is tijdens de miniconferentie in januari aanstaande, 'men wil geen modellen dicteren', maar het is niet moeilijk te raden naar de grenzen van het uiterst aanvaardbare: de eilanden moeten binnen de Antillen van Vijf blijven. Zoniet, als een eiland een aparte positie wil buiten het Antilliaans verband, zal het het koninkrijk eveneens moeten verlaten.

De motie van de Curaçaose eilandsraad draagt het bestuurscollege op de nodige stappen te ondernemen opdat de bevolking van Curaçao zich kan uitspreken middels een consultatief referendum. Gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia verklaart even later dat het referendum in juni 1992 zal plaatsvinden. Critici zeggen overigens dat er eerst een dergelijk referendum zou moeten worden gehouden alvorens de eilandsraad zich uitspreekt, met andere woorden dat de volgorde niet juist is.

INGRIJPEN

Eind oktober doet de Tweede Kamer een zeer opmerkelijke uitspraak. Nederland zou op basis van de mogelijkheid die het Statuut biedt 'bestuurlijke voorzieningen moeten treffen op St. Maarten'. De facto betekent dit dat Den Haag bestuurlijk wil ingrijpen op St Maarten. Minister Hirsch Ballin beschouwt deze kameruitspraak 'als een steuntje in de rug' en zal op korte termijn besprekingen voeren met de Antilliaanse regering. Onderkoning Claude Wathey van de DP op St. Maarten noemt Nederland 'neo-kolonialistisch' en premier Liberia noemt het sturen van een Nederlandse regeringscommissaris niet opportuun. Alleen Vance James van de oppositiepartij SPA is blij met het standpunt van de Tweede Kamer.

De bezorgdheid van het Nederlandse parlement, die gedeeld wordt door minister Hirsch Ballin, is vooral ingegeven door het na reeds tien weken 'ontploffen' van de in Nederland graag geziene SPA/PDP coalitie. De SPA had tijdens de eilandsraadverkiezingen in april, na ongeveer veertig jaar overheersing van de DP, de meerderheid in de eilandsraad verworven. Den Haag stelt zich zeer coöperatief op ten aanzien van het door deze coalitie gepresenteerde 'Public Investment Program'. Ook wordt het inmiddels flink omstreden contract met een Italiaanse aannemer voor de uitbreiding van de Julianaluchthaven opgeschort. Maar tot niet geringe verbazing van Nederland is de SPA/PDP-coalitie snel verdwenen en komt daarvoor in de plaats een DP/PDP-coalitie.

Als klapper op de vuurpijl wordt als eerste daad het contract met de Italiaanse bouwer alsnog hersteld. In

Vervolg op pag. 12

JAAR IN - JAAR UIT - JAAR IN - JAAR UIT - JAAR IN - JAAR UIT



WILLEMSTAD — De milieubeweging ziet optimistisch de toekomst tegemoet. De Isla heeft plannen aangekondigd om te moderniseren, óók ten behoeve van het milieu; er zit schot in het CITES-verdrag ter bescherming van bedreigde dieren en het plan om twee tanks voor de KAE te bouwen op het rif, is van de baan. Op de foto waren activisten nog druk in de weer om de komst van de tanks tegen te gaan, opdat de mangrove-begroeiing gespaard zou blijven.

Leerkrachten zeker niet tegen veranderingen

Diverse problemen in onderwijs hadden vermeden kunnen worden

= door Jeannette van Ditzhuijzen =

WILLEMSTAD - Een roerig onderwijsjaar, dat was het volgens alle partijen. Gedeputeerde Mendes de Gouveia memoreerde in zijn toespraak ter gelegenheid van onderwijsdag (1 december) een aantal belangrijke veranderingen die in 1991 hebben plaatsgevonden: de leerplichtwet voor kinderen van 6 - 15 jaar, de start van het BVO/LADVO onderwijs, de studiefinanciering voor bursalen, de invoering van nieuwe lokale leermethoden, en een groot aantal cursussen voor herscholing van de onderwijskrachten.

Bij diezelfde gelegenheid betreurde Mendes ook de toenemende polarisatie en het antagonisme tussen de verschillende partijen binnen het onderwijs. Niet zonder reden. Op dat moment waren de onderwijsvakbond Sitek en de overheid niet 'on speaking terms'; een dag tevoren nog had Sitek-voorzitter Errol Cova de in 1989 gemaakte afspraken in het kader van het Kompromiso Nashonal bevroren.

Enkele van de door Mendes genoemde veranderingen in het onderwijs brachten helaas de nodige problemen met zich mee. De invoering van het BVO/LADVO ging bepaald niet van een leien dakje; er waren perikelen met de studiefinanciering voor bursalen; en op de pedagogische akademie werd men aan het begin van het nieuwe schooljaar geconfronteerd met de benoeming van een direkteur, op wie niemand gerekend had. Problemen deden zich ook voor toen veel leerkrachten aan de oktoberstaking deelnamen, al ging het hierbij niet om een onderwijskwestie.



DITO MENDES
...roerig jaar...

Daarnaast waren er ook leuke gebeurtenissen: het Peter Stuyvesant College bestond dit jaar 50 jaar. Dit lustrum werd uitgebreid gevierd met een feestweek (15 - 20 september) voor iedereen die zich bij het Stuyvesant College betrokken voelde. Er werd een jubileumboek uitgegeven ('Onderwijs in de Steigers') en de leerlingen zetten zich onder leiding van hun docenten in voor sociale projecten op het eiland.

De week daarna werd het feit herdacht dat honderd jaar geleden de Hendrik en Wilheminaschool werd opgericht. Ook deze gebeurtenis ging niet zonder de nodige festiviteiten aan Curaçao voorbij.

Maar daarnaast waren er problemen die volgens menig docent vermeden hadden kunnen worden, als de overheid respectievelijk de schoolbesturen meer openheid hadden betoond en meer informatie hadden gegeven. Veel leerkrachten menen dat zij door hun werkgevers gemotiveerd moeten worden, dat hun de middelen aangereikt moeten worden om hun werk naar behoren te verrichten. Alleen als zij als serieuze partners worden beschouwd, zullen zij in staat zijn om goed te functioneren.

De benoeming van een nieuwe directeur aan de pedagogische akademie zorgde aan het begin van het nieuwe schooljaar voor de nodige beroering. De school was tot dan toe geleid door Broer Montesant (directeur) en Charles do Rego (adjunct-directeur). Toen Montesant voor een functie bij de Stichting Studiecommissie Nederlandse Antillen naar Nederland vertrok, diende er een nieuwe directeur benoemd te worden.

Bij het afscheid van de directeur werd de gehele directie gecomplimenteerd met het gevoerde beleid. Dat Do Rego in deze complimenten meedeelde sprak voor zich. Iedereen verwachtte dan ook dat hij de nieuwe man aan het roer zou worden, zeker daar hij de eerste kandidaat van de benoemingscommissie was. Een benoemingscommissie, waarin overigens ook leden van het IPSO-bestuur zaten.

De verrassing was dan ook groot toen begin augustus bekend werd dat het hele IPSO-bestuur unaniem een 'buitenstaander', Roylis Kleinmoedig, had benoemd. De reden die hiervoor werd opgegeven, was dat er een andere wind zou moeten waaien, kortom, dat er een ander beleid gevoerd zou moeten worden.

Vrijwel direct na deze bekendmaking ondernamen docenten en studenten, gerugsteund door de Sitek, acties voor Do Rego als de nieuwe directeur van de PA. Voornaamste grieven waren dat er niet zorgvuldig zou zijn omgegaan met iemand (Do Rego) die jarenlang als docent en adjunctdirecteur de academie gediend heeft en dat er te laat met een benoemingsprocedure gestart was.

Feitelijk is het IPSO-bestuur voor deze druk bezweken, al wilde men het zelf niet zo noemen. De benoeming van Kleinmoedig bleef gehandhaafd, maar hij kreeg een directeur naast zich, als een soort 'steunpilaar'. Uitdrukkelijk werd hierbij gesteld dat het niet gaat om een tweehoofdige directie: er is één directeur met een andere directeur ter ondersteuning.

Voor beide directeuren blijft de toekomst echter onzeker. Aan het einde van dit schooljaar zal namelijk geëvalueerd worden hoe deze nieuwe directie functioneert. Met één van beiden kan dan nog altijd het contract beëindigd worden.

Op 5 mei 1989 kwam na uitvoerig overleg overeenstemming tussen de verschillende partijen in de onderwijswereld tot stand. Onder goedkeuring van vertegenwoordigers van vier groepen in het onderwijs: ouders, werknemers (vertegenwoordigd door de Sitek), het eilandgebied Curaçao en de verschillende confessionele schoolbesturen werd zo het 'Kompromiso Nashonal pa Edukashon' geboren.

In dit rapport werden voorstellen gedaan ten aanzien van de vernieuwing in het onderwijs. Een van die voorstellen gaat over het vernieuwen van het beroepsonderwijs. Die vernieuwing moest zijn beslag krijgen in een nieuw soort onderwijs voor leerlingen die verzorgende en dienende beroepen zullen gaan uitoefenen, BVO/LADVO geheten. BVO staat voor Beroeps Voorbereidend Onderwijs; LADVO betekent Lager Administratief Dienstverlenend en Verzorgend Onderwijs. Dit vernieuwde onderwijs zou aan de eisen van de moderne samenleving moeten worden aangepast. Met de vernieuwing is inmiddels (sinds het schooljaar 1991/1992) een begin gemaakt, maar helaas niet tot ieders tevredenheid.

Vóór de invoering waren er al de nodige perikelen. Moest het Papiamentu nu wel of niet de voertaal worden? Vooral het RK schoolbestuur had daarover de nodige twijfels. De Nederlandse taal als instructietaal biedt immers betere mogelijkheden voor het vervolgonderwijs. De Sitek aan de andere kant was vóór het Papiamentu. Na veel heen en weer gepraat kwam er uiteindelijk een compromis uit de bus rollen: het Papiamentu zou als voertaal gehanteerd worden bij de expressievakken (bijvoorbeeld tekenen, muziek), alsmede bij de cultuurgebonden (bijvoorbeeld aardrijkskunde, geschiedenis) en praktijkgerichte vakken.

Het gevolg van deze beslissing was dat er ook lesmateriaal in het Papiamentu zou moeten komen. Gezien de snelle invoering (augustus 1991) was dit uiteraard nog niet beschikbaar. En dat is nu net het bezwaar van de leerkrachten. Zij voelen zich in het diepe gegooid zonder de middelen om weer uit het water te komen. En dan gaat het niet alleen om het al dan niet aanwezig zijn van Papiamentstalige leerboeken. Ook in andere opzichten voelen de leerkrachten zich niet voldoende gesteund. Wat te doen met een regel als 'op het BVO wordt het zittenblijven afgeschaft'? Geen leerkracht die daartegen is, maar dan zal er wel gedifferentieerd onderwijs gegeven moeten worden. En daarvoor zijn extra uren nodig, andere werkvormen, bijscholing en alweer: begeleiding door experts. Als die niet gegeven worden is een dergelijke vernieuwing tot mislukken gedoemd.

Leerkrachten zijn zeker niet tegen veranderingen, maar elke verandering brengt wel onzekerheid met zich mee. Het is dus belangrijk dat een nieuw type onderwijs terdege begeleid wordt en dat de leerkrachten gemotiveerd worden. Een goede invulling van het curriculum is een eerste vereiste. Zolang dat niet gebeurt, zolang geen niveaubepaling plaatsvindt, zolang er geen goede begeleiding is met betrekking tot de instructietaal, de differentiatie en dergelijke, zolang zal het voor veel leerkrachten onmogelijk zijn om van harte mee te werken aan de broodnodige vernieuwingen in het onderwijs.

De werkzaamheden van het onderwijspresidium, dat zich bezighoudt met de uitvoering van de voorstellen uit het Kompromiso Nashonal, werden gedurende de stakingsdagen op last van presidiumvoorzitter Mendes gestaakt. Hij meende deze beslissing te moeten nemen vanwege Cova's rol in de staking en de gevolgen daarvan voor zijn werk in de

Vervolg op pag. 11

Positieve geluiden bij gezondheidszorg

Milieugroepen zaten er bovenop in afgelopen jaar

= door Jacoline Debrot =

WILLEMSTAD — Volksgezondheid en milieu, twee onderwerpen die met elkaar verbonden zijn als een Siamese tweeling. Een zeer belangrijke stap vooruit dit jaar is daarom het besluit van de Isla-directie om de raffinaderij te moderniseren. De mogelijke installatie van een flexicoker stelt een schone produktie in het vooruitzicht tot letterlijke opluchting van de milieubeweging en de bevolking van de meest belaste wijken Wishi en Marchena. Voor hen zal deze vooruitgang werkelijk een betere gezondheid inhouden.

De milieubewegingen Amigu di Tera en Defensa Ambiental beschouwen de beloftes van Isla-zijde als het hoogtepunt van 1991. Drie jaar geleden toen de milieubewegingen samen met de bewoners van Wishi/Marchena voor het eerst de straat opgingen om te demonstreren tegen de stankoverlast van de raffinaderij, waren de reacties overwegend negatief.

"De Isla en de aanleunende bedrijven zorgen immers voor veertig procent van de werkgelegenheid op het eiland", aldus woordvoerster Yvette Ravenaud. "Het werd ons kwalijk genomen dat we tegen de luchtvervuiling protesteerden. Stel je voor dat de Venezolanen er genoeg van zouden krijgen."

Zelf ziet de milieubeweging in dat je -omwille van de werkgelegenheid -tegen zo'n gigant van een bedrijf niet kunt zeggen "weg ermee", maar, toen dit jaar tòch werd gesproken over nieuwe investeringen in het bedrijf, zeiden Amigu di Tera en Defensa Ambiental: "Okay, maar laten ze dàn wel rekening houden met het milieu."

Op de Wereldmilieudag 1991, toen voor de derde maal een protestdemonstratie werd gehouden tegen de rookoverlast, hadden de organisaties beet. De Venezolanen bleken open te staan voor een gesprek.

Ravenaud: "In de toekomst worden er sowieso veel meer eisen gesteld aan alle brandstoffen. Om mee te kunnen draaien op de markt moet de raffinaderij zich aanpassen. Omdat de Isla een belangrijke schakel is in de keten van de Venezolaanse raffinaderijen, is men bereid te investeren in een schonere installatie."

Volgens Ravenaud komt het er op neer dat de verouderde raffinaderij geheel wordt vervangen door een nieuwe fabriek, waarbij de uitstoot geminimaliseerd wordt. "Dat is niet alleen voor het milieu voordelig, maar ook voor de raffinaderij. 'Pollution Prevention Pays': hoe minder er verloren gaat, hoe beter."

Een bijkomend voordeel van een modernere fabriek is dat het raffinaderij-terrein kan worden verkleind omdat de installaties compacter zijn, aldus Yvette Ravenaud. "Je hebt dan een schonere fabriek en is het Schottegat meer ruimte voor haven- en andere activiteiten. Dat betekent meer mogelijkheden voor bij voorbeeld het behoud van Malpais."

Al met al is Ravenaud optimistisch gestemd over de perspectieven voor het Curaçaose milieu. Immers er werden ook zoveel kleinere overwinningen behaald? Het was toch in 1991 dat het plan van de KAE om twee tanks op het rif te bouwen, werd afgeschaft? En was het niet dit jaar dat er ineens veel vaart is gezet achter het CITES-verdrag ter bescherming van bedreigde diersoorten?

En ten slotte - het broeide al een tijd - is er een groter bewustzijn ontstaan onder de bevolking. Een goed voorbeeld van dit jaar was de reactie op het kappen in Klein Hòfi. Toen jarenoude mangobomen plotseling moesten plaatsmaken voor vakantiewoningen, kwam Curaçao massaal in protest tegen deze grootscheepse vernieling aan een stuk monumentale natuur. "Het milieu leeft", aldus Ravenaud.

VERTROUWEN

'Het bewustzijn van de bevolking' wordt ook als nummer één genoemd voor de volksgezondheid. Hoofd van de Geneeskundige- en Gezondheidszorg, dr. Mac Kibbelaar, heeft het in positieve zin over een grotere bemoeienis van de mensen met de volksgezondheid. Dit valt af te leiden uit het toenemend aantal klachten dat binnenkomt op het klachtenbureau van de GGD. "Er is vertrouwen in dat systeem, de mensen komen gewoon met hun klachten", aldus Kibbelaar.

Mac Kibbelaar noemt verder als belangrijk punt het standhouden van de politieke besluitvorming om patiënten te verwijzen naar het buitenland als dat nodig is. "Er is in 1991 veel kritiek gekomen op dat beleid, maar ik sta erachter. Wij hebben op ons eiland een dusdanige zorg dat je soms buiten de grenzen mag gaan om hulpverlening in te roepen."

Een ander succesnummer van 1991 is behaald binnen de jeugdgezondheidszorg. De afdeling is toch al blij met de middelen die beschikbaar zijn gekomen dit jaar, maar bijzonder tevreden is de staf over het vaccinatieprogramma. "Bijna honderd procent van allen die geënt moeten worden, is gezien en gevaccineerd. En dat terwijl er geen verplichting bestaat voor vaccinaties", aldus Mac Kibbelaar die een pluim geeft aan alle moeders die met hun kinderen zijn langsgeweest.

Ten slotte een persoonlijke noot van dr. Mac Kibbelaar: "Het departement van Volksgezondheid is er weer. Er is nieuw leven ingeblazen, waardoor er een betere invulling wordt gegeven aan taken als toezicht, controle, inspectie en wetgeving."

ZIEKENHUIS

Ook vanuit het ziekenhuis komen er positieve geluiden. Financieel directeur S. Berenos kijkt terug op een goed jaar. 1991 begon wat stroef met het nieuws dat de overheidskosten aan het St. Elisabeth Hospitaal waren overschreden met 13 miljoen gulden, maar er gloort licht aan de horizon.

Berenos: "Er is hard gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst met de overheid en naar verwachting wordt die in januari afgerond. Er zijn afspraken gemaakt over de uitwisseling van statistische gegevens, over de benoeming van specialisten, en de kosten voor de exploitatie van het ziekenhuis."

Andere in het oog springende punten van dit jaar zijn de basisovereenkomst die er is gesloten met de specialisten "over de huisregels waaraan zij zich hebben te houden" en de pensioenregeling met Ennia voor het personeel.

"Opvallend van dit jaar is de goede verstandhouding die er bestaat tussen de specialisten, de directie, het bestuur en de leden van de Curaçaose Bond voor Verpleegkundigen", aldus Berenos. Hij vindt dat het ziekenhuis er op vooruit is gegaan, door de goede sfeer die er heerst en de kleinere en grotere veranderingen die het gebouw heeft ondergaan.

De vernieuwde wachtkamer, de aanschaf van een haemodialyse apparaat en de inspanningen van de bewaking om het Sehos veilig te houden hebben er voor gezorgd dat het ziekenhuis patiëntvriendelijker is geworden, meent Berenos. "En wat heel belangrijk is: Ondanks de liquiditeitsmoeilijkheden is onze apparatuur toch op een goed niveau."

Zijn wens voor 1992 is om in dat jaar verder te werken aan een hechtere band met de overheid. De op handen zijndesamenwerkingsovereenkomst, die mogelijk al in januari wordt afgerond, is daar de voorloper van.

Boodschap van gewone man

Waar er enerzijds positieve vooruitzichten zijn voor de volksgezondheid, dreigen er anderzijds nieuwe gevaren. Aids, de gevreesde immuniteitsziekte, slaat toe op Curaçao. Herhaaldelijk is het onderwerp breeduitgemeten in de lokale en internationale media, maar voor veel mensen is aids meer dan een 'topic': aids is de realiteit van alledag. Amerika bij voorbeeld is ineens wakkergeschud door het verschrikkelijke nieuws dat de bekende basketballer 'Magic' Johnson drager is van het HIV-virus. Dat maakte eens te meer duidelijk dat aids geen ziekte is voor alleen homofielen, drugsverslaafden of zwakken van gezondheid...

"Hebben de Antillen ook zo een beroemde aidspatiënt nodig voordat de boodschap doordringt?", vroeg een journalist laatst tijdens een persconferentie in het kader van de Wereld Aidsdag. Laten we het hopen van niet. De schrikbarend hoge cijfers over het aantal besmettingen moeten als het ware al een waarschuwing zijn.

Inmiddels heeft het virus zich op de Antillen bij tachtig mensen ontwikkeld tot full-blown aids en naar schatting 3000 (!) personen op Curaçao lopen wetend of onwetend rond met HIV. De ernst van de ziekte wordt niet ingezien, zo bleek tijdens de personfmoeting. Een oude man die seropositief was en niet door had welke ziekte hem boven het hoofd hing, zei later toen hij op de hoogte werd gebracht: "Zeg maar tegen iedereen, dat ik mijn dood heb gekocht voor vijftig gulden". Een boodschap van een gewone man die niet duidelijker kan zijn, dan die van 'Magic' Johnson: vrij niet of vrij veilig, dus gebruik een condoom!

'91/'92



De Gala di Arte in het ITC trok duizenden bezoekers.

Brazilië, Duitsland en Italië teleurstellend

Frankrijk en Argentina hadden goed voetbaljaar

PARIJS - De Fransen vierden het met champagne en de Argentijnen dansten de tango bij het sluiten van het voetbaljaar 1991. Voor beide landen was het immers een goed jaar geweest, de nationale elftallen bleven ongeslagen en blonken uit door creatief spel en afgemeten passes.

Voor een aantal traditionele groten in de voetbalsport zoals Duitsland en Brazilië was 1991 daarentegen een nogal somber jaar. En voor Italië en Spanje zelfs een regelrecht debacle door hun uitschakeling voor het Europees kampioenschap.

Als men kijkt naar individuele prestaties valt het oog meteen op Lothar Matthaeus die als enige de Duitse selectie nog wat glans wist te geven en ook zijn broodgever Internazionale niet teleurstelde. De Argentijnse voetbalvedette Diego Armando Maradona stelde zijn aanhang diep teleur. Niet alleen door zijn middelmatig optreden op het veld, voor zover hij daar aan toekwam, maar vooral door zijn drugsprobleem die hem herhaaldelijk in contact deed komen met de politie.

Het was Lothar Matthaeus die Duitsland het wereldkampioenschap schonk, maar niet voordat de ploeg met 1-0 had verloren van Wales en op de rand had gestaan van uitschakeling.

Frankrijk en Argentina bleven in respectievelijk 19 en 16 opeenvolgende wedstrijden ongeslagen en waren ongetwijfeld de meest solide ploegen van het afgelopen jaar.

Bondscoach Platini putte daar zelfs de moed uit om zich te ontdoen van een aantal oud medespelers zoals Jean Tigana en Eric Bats, terwijl hij zijn vertrouwen schonk aan Jean Pierre Papin, die als dank daarvoor aan de lopende band ging scoren.

FRANKRIJK

Frankrijk won alle acht wedstrijden in de voorrondes voor het EK, maar voor de Franse fans was het een grote teleurstelling toen topscorer Eric Cantona aan het eind van het jaar aankondigde ermee op te houden uit protest tegen een schorsing wegens wangedrag. De 25-jarige Cantona die bekend staat als een wilde jongen' scoorde 12 doelpunten in zijn 20 wedstrijden in de nationale selectie.

Argentina won alle zeven wedstrijden voor de Copa America en dat zonder Maradona. De Argentijnen hadden bovendien succes in vriendschappelijke wedstrijden tegen sterke ploegen zoals die van Engeland, de Sovjetunie, Brazilië, Uruguay en Colombia.

Italië en Spanje werden zonder veel glorie uitgeschakeld voor de EK eindronde in Zweden. De schutters Toto Schillacci en Emilio Butrageño konden daar weinig aan veranderen. Met Schillacci, topscorer bij het w.k. in 1990 was het zelfs zo erg gesteld dat hij uit de selectie werd gezet.

Een verrassing was de plaatsing van Schotland, dat voor het eerst mee doet aan de Europese finales. Portugal werd uitgeschakeld, maar veroverde de titel wereldkampioen bij de jongeren beneden de 20 jaar.

In de finale werd Brazilië met 2-0 verslagen.

Ondanks de burgeroorlog beleefde Joegoslavië een goed voetbaljaar. Niet alleen plaatste de nationale selectie zich voor de EK, Belgrado werd bovendien Europees landskampioen door Olimpique Marseille in

de finale middels strafschoppen te bedwingen. Om het seizoen glansrijk te besluiten werd vervolgens het Chileense Colo Colo voor de Supercup in Tokyo met 3-0 geklopt.

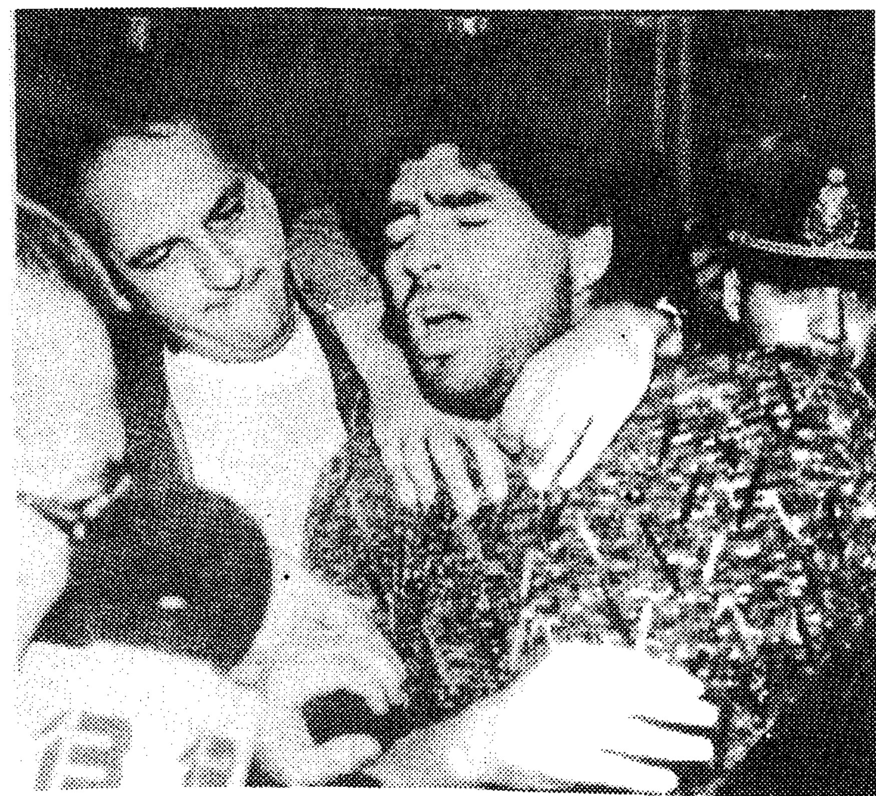
NIEUWE REGELS

De wereld voetbalfederatie FIFA sleutelde aan de regels om o.m. het scoren van doelpunten te vergemakkelijken en zo het voetbal aantrekkelijk te maken, maar deze regels worden nog niet overal toegepast.

Een van de regels is dat wanneer een verdediger een doelpunt voorkomt door een grove overtreding hij meteen een rode kaart krijgt. Hetzelfde geldt voor de speler die opzettelijk hands maakt om een doelpunt te voorkomen. En een andere regel dreigt met uitzetting of een strafschop wanneer een doelman tijd rekt door met de bal te blijven stuiten.

Het jaar besloot met de loting in New York voor de voorrondes voor het volgende w.k. dat in de Verenigde Staten zal worden gehouden.

De enige landen die zich al hebben geplaatst zijn de Verenigde Staten als organiserend land en Duitsland als huidige wereldkampioen.



BUENOS AIRES - De Argentijnse voetballer Diego Maradona zorgde ervoor constant in het nieuws te blijven. Helaas was dat in 1991 meer in negatieve dan in positieve zin. Op deze foto het moment waarop hij door de politie wordt weggevoerd na te zijn betrapt op het bezit van drugs.

Jeltsin: Moeilijk jaar voor de boeg

MOSKOU - De Russische president, Boris Jeltsin, heeft zondag tijdens een televisie-toespraak gewaarschuwd dat 1992 een moeilijk jaar zal worden. Naar zijn mening zullen vooral de eerste zes maanden moeilijk zijn.

De president was verheugd dat een ontwikkeling zoals in Joegoslavie was vermeden en dat de vrede in Rusland behouden was gebleven. Hij voegde eraan toe dat "de situatie even ernstig en zelfs vaak moeilijker is dan in Joegoslavie". De president ging in zijn toespraak voor het nieuwe jaar langdurig in op de economische hervormingen en vooral de privatiseringen en de agrarische hervorming die voor begin 1992 voorzien zijn. Hij zei bij herhaling dat deze ontwikkelingen het mogelijk zullen maken de economie te stabiliseren en het leven van de mensen te verbeteren.

De nederlaag van de Sovjetunie is niet die van Rusland, maar van de communistische ideeen en de ervaringen die ons volk zijn opgelegd, aldus Jeltsin die zware kritiek leverde op de erfenis van het communisme voor Rusland.

Gala di Arte in ITC één van de hoogtepunten

Curaçao bruiste in '91 van culturele aktiviteiten

= door Nel Casimiri =

HET IS BIJNA ondoenlijk een overzicht te maken van alle culturele evenementen die zich in 1991 op Curaçao voordeden. Er gebeurde zoveel, op zoveel verschillende terreinen, en het lijkt zich alleen maar uit te breiden. En dat op allerlei niveaus: van samen met wat zelf gemaakte maracca's en een chapi in de tuin, tot een Harold Martina achter de piano in de grote wereld concertzalen. Van wat schoolkinderen op het toneel, tot een echte opera met plaatselijke zangers, tot het vrouwentoneel ter gelegenheid van de verjaardag van het CCC en tot een Andy Daal, een veelgevraagd regisseur in Nederland. Van een eenzame watapanaboom op een stukje linnen tot een Gala di Arte in het ITC die Wim Beeren in het ongelijk stelde. Het culturele leven op Curaçao bloeit en als die bloesem niet genoeg is, zoeken we steun en voorbeelden van buiten. We haalden dit jaar symphonieorkesten uit Venezuela en Colombia en de Stichting Klassiek maakt het mogelijk in het buitenland naar het Bolshoiballet te gaan kijken of te gaan luisteren naar een Placido Domingo of een Pavarotti.

Sherman de Jesus, de bekende filmregisseur, vraagt zich in een interview af hoe het mogelijk is dat zo'n klein eiland met zo weinig inwoners zoveel invloed kan uitoefenen in de wereld. Hij dacht daarbij aan onze drie bekendste romanschrijvers, Boeli van Leeuwen, Tip Marugg en Frank Martinus Arion, wier werk in diverse talen werd vertaald, gelezen en bestudeerd. Vooral het bestuderen van die drie schrijvers stond dit jaar in de belangstelling. Maritza Raphaela schreef haar scriptie over de buitenstaanders in de romans van Boeli van leeuwen, Jeroen Heuvel combineerde stukken van Tip Marugg met poezie van Maryse Conde, Jos de Roo hield een lezing over de makamba in de boeken van deze drie schrijvers, en Maritza Eustatia verzorgde samen met Henny Coomans en Wim Rutgers een bibliografie van en over hen, een boek dat werd aangevuld met een diverse essays over werk en personen. Essays zijn ook te vinden in *Onderwijs in de Steigers*, het boek ter gelegenheid van een halve eeuw Peter Stuvesant College. Ook de poezie werd niet vergeten. Er kwamen verschillende nieuwe bundels uit, sommige in eigen beheer, andere via de officiele uitgevers. Voor de kinderen zorgden o.a. Elis Juliana en Ruth Zefrin, die boeken voor de kleintjes konden uitgeven met steun van de FAJ en Franklin Wilson op Saba. Literatuur in het Nederlands, literatuur in het Papiamentu, het leeft naast en door elkaar. Enrique Muller kreeg de 'zilveren chapi', de Pierre Lauffer prijs, voor zijn nooit aflatende studie van het Papiamentu en Sidney Joubert zorgde voor een nieuw, goed bruikbaar, woordenboek Papiamentu-Nederlands.

Maar juist in die diversiteit blijft de oude vraag knagen: waar blijft de nieuwe generatie Antilliaanse romanschrijvers, in het Papiamantu of in het Nederlands? Er wordt bestudeerd, geanalyseerd, gefilosofeerd, gestimuleerd, er worden plannen gemaakt, maar dit kind is nog niet geboren. Speelt de onzekerheid over welke taal in dit geval een rol? Beter twee boeken dan geen!

BALLET

De balletscholen op ons eiland werken nog niet samen en dat is verwonderlijk omdat elke school apart wel samenwerkt met andere organisaties. Altijd kan er op een van de scholen een beroep worden gedaan in een andere produktie, door DMO, voor een jubileumvoorstelling o.i.d. Naast die samenwerkende uitvoeringen hebben de scholen ook eigen produkties. Helaas viel die van balletschool *Les Sylphides* dit jaar letterlijk in het water, maar het doel van die benefietvoorstelling, een nieuwe vloer vooer de balletschool, is gelukkig toch bereikt. Het grote balletmiddelpunt dit jaar was het Bolshoiballet, dat helaas niet naar Curacao kwam, maar dat we in Caracas moesten bekijken. Overigens ken ik verschillende mensen, die al zijn ze niet zelf in Caracas wezen kijken, naar aanleiding van die voorstellingen toch bij de videotheken en bij kennissen video's hebben gezocht en bekeken van het Bolshoi of van andere bekende balletgezelschappen. Ballet stond dit jaar volop in de belangstelling.

MUZIEK EN TONEEL

Het aantal bands dat zich richt op de populaire muziek wordt met de dag groter. Ze verschijnen en verdwijnen, maar het absolute aantal groeit gestaag. Ieder met zijn eigen specialisatie, zo nodig aangepast aan de smaak van het publiek. Maar al die bands hebben de klanken van de tambú deze decembermaand het zwijgen niet kunnen opleggen. Vertellen en muziek zijn op Curacao nog steeds sterk verbonden. En Isocco verbindt de oude klanken met eigen nieuwe muziek en vertellingen, gebaar en geluid.

Maar ook de klassieke muziek, waarvoor Erik Gorsira zich al jaren inzet, behoudt zijn eigen terrein, en ook dat terrein breidt zich uit. Grote orkesten, uit Venezuela en Colombia trokken volle zalen van Centro Pro Arte, waarbij Harold Martina achter de vleugel de verbinding met Curacao aangaf, zoals ook Julian Coco dat met zijn duo voor gitaar en fluit gedaan heeft. Maar ook kleine ensembles bij bijvoorbeeld de koffieconcerten in het Avila Beach Hotel, di onlangs gelukkig weer van start gegaan zijn, trekken veel publiek. Jerri Leon regisseerde, samen met Erik Gorsira, een opera van Mozart met een lokale bezetting, w.o. Tica Giel, Frank Davelaar, Jopie Hart, Frank Mann en Karin ten Cate. Voor Placido Domingo en Pavarotti moesten we weer naar Caracas.

In het lichtere genre, de operette, zorgde regisseuse Etta Pijl met toneelgroep Theatrum samen met het kinderkoor van de Dr. Albert Schweitzerschool en het MIL-koor voor twee kindermusicals, de Kleurenkoningin en het kerstspel: Kerstbomen groeien overal. Gelukkig bloeit het volkstoneel op Curacao, maar van de wat serieuzere toneelprodukties was dit jaar weinig te vinden. Een keer maar, ter gelegenheid van het veertig jarig bestaan van het CCC werd 'Un Kayent'un friu' uitgebracht. Een groep vrouwelijke toneelspeelsters, allen zo rond de veertig jaar, vormde de kern van dat stuk. Op basis van 'Opvliegingen' van Raskin, maakte de groep speelsters zelf haar teksten. Andy Daal, de bekende Curaçaose, Arubaanse, regisseur in Nederland, verzuchtte dat hij zo graag eeens een groot stuk op Curacao zou regisseren. Wie geeft hem die kans? Andy Daal specialiseerde zich o.a. in Shakespeare. En de Engelsman, Brian Barnes bracht ons de Pickwick Papers van Dickens op het toneel dit jaar.

FILM

De film kwam er dit jaar ook wat bekaaid van af. Er zijn geen bioscopen meer open op Curacao. Wel kunnen films gehuurd worden in de videotheken, maar dat grote witte doek en die donkere zaal of de storende stadionlampen bij de drive-in geven toch net dat extra boven de makkelijke stoel en het bakje pinda's bij de hand. Het lijkt erop dat meer mensen zo denken. Er was een cursus aan de UNA waarbij de film centraal stond en waar een groepje enthousiastelingen al naar een lokatie en naam voor een nieuwe bioscoop zocht. Ruud Bosch en Piet Meerburg bezochten Curacao om de hoofdlijnen te bespreken voor een boekenweek en een filmfestival (weet u nog: drie jaar geleden in de Tempel?)in mei 1992. En het laatste filmnieuws: Sherman de Jesus en Rudy Kross zijn nu op Curao om de laatste besprekingen te voeren over een film die in februari opgenomen wordt over het werk van Boeli van Leeuwen, Tip Marugg en Frank Martinus Arion.

BEELDENDE KUNST

Het hoogtepunt van de beeldende kunst? De Cola Debrot Prijs, Carib Art of de Gala di Arte? Nel en Norva Simon kregen dit jaar de hun toekomende waardering: zij ontvingen uit handen van waarnemend gezaghebber Dito Mendes de Gouveia in mei de Cola Debrot Prijs. Dit najaar is Nel Simon naar Nederland vertrokken om een opleiding te volgen in het bronsgieten. Hij hoopt zijn beelden straks niet alleen in het breekbare keramische materiaal uit te voeren, maar ze door ze in brons te gieten meer duurzaamheid te geven. Juist doordat hun beelden nonstop tentoongesteld staan in hun tuin te Steenen Koraal, lijden ze erg onder de verwering. Veel beeldende kunstenaars hebben dit jaar hun werk aan het publiek laten zien, via eenmansexposities of in groepsexposities. Dat waren bijvoorbeeld leerlingen van de Akademia di Arte, die een stimulerende rol speelt in het kunstleven op Curacao, maar ook professionele kunstenaars met vele jaren ervaring, of enthousiaste beginners, net van de Academie af.

Van Curaçao zelf exposeerden o.a. Ria Houwen, frater Anton, Cecilia Isenia, Betty Abbad, Earl Nicolaas, Guus Amman, Jo Anemaet, Marianne Cats, Cora Moret, Babs den Brabander, Zanolino, Rudsel Martinus, Marco Martis, Bernadette van Eps. Maar er wonen ook Antillianen in Nederland, die Curaçao niet kunnen vergeten. Nelson Carillho, Anton Vrede, Avery Preesman, Sam Parabirsingh exposeerden dit jaar ook in Gallery 86.

Ook van de Nederlanders Hans Blanken, Louis la Rooy en Jeroen Krabbé waren jaar exposities op Curacao te bewonderen. Jose Maria Capricorne is helaas naar Nederland verhuisd maar hij hield de Amigoe op de hoogte van zijn tentoonstellingen aldaar. Heleen Cornet gaf een boek uit met mooie aquarellen van Saba. En Ellen Spijkstra zorgde voor een uitwisseling met Venezolaanse keramisten, die een tentoonstelling van hun werk hielden in G'86. Geen Haïti in Bloemhof dit jaar.

MUSEA

De Musea hebben deze keer een belangrijke rol gespeeld in het kunstleven op Curaçao. Het Curaçaosch Museum verzorgde een grote tentoonstelling over Japan, een expositie die met verschillende lezingen uitgebreid werd. Ook heeft Curaçao dit jaar de beschikking gekregen over twee nieuwe musea, nl. het Fortkerk museum en het Post museum, beide in Punda. Hans Paalman verzorgde drie jaar geleden als directeur van het Stedelijk Museum in Schiedam (Nederland) een tentoonstelling over Antilliaanse kunst: 'Bida'i Kolo'. Hij was dit jaar hier in verband met Carib Art en hield een lezing over de kunst in de Gala di Arte. Een andere museum directeur, Wim Beeren van het Stedelijk Museum in Amsterdam, bracht ook een bezoek aan Curaçao. Hem viel de kunst op Curaçao tegen. Hij vond het 'provincialisme' hoogtij vieren, doch hij heeft maar weinig kunnen bekijken. Het was jammer dat hij niet in november op Curaçao kon zijn bij de grote Gala di Arte tentoonstelling in het ITC, waar hij misschien van mening was veranderd.

GALA DI ARTE

Een heel belangrijk initiatief vormde dit jaar het hoogtepunt van het kunstgebeuren op Curaçao. Het kwam van de Maduro en Curiel's Bank, die ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan besloot een overzichtstentoonstelling te organiseren van de Antilliaanse en Arubaanse Kunst. Daarbij werd het woord Antilliaans zeer breed gebruikt. Antillianen die in het buitenland wonen en werken hoorden erbij evenals buitenlanders die hier op de Antillen wonen en werken. Daardoor kwam een zeer afwisselende expositie tot stand die de hele grote hal van het ITC besloeg. Veel volwassen bezoekers en ook veel schoolkinderen hebben deze expositie bezocht en zo een goed beeld kunnen krijgen van de Antilliaanse en Arubaanse beeldende kunst.

Curaçao vormt met de expositie Carib Art een middelpunt in het Caribisch kunstleven. Dat kunstleven in het Caribisch gebied wordt vaak vergeten, vond Frank Elstak en hij stelde de Unesco-vergadering voor om naast de andere reizende exposities die er al bestaan ook een op te nemen van de Caribische kunst. Daar werd mee ingestemd en hij kreeg het verzoek dat initiatief verder uit te bouwen. Afgelopen november vond er een seminar plaats, ook in het ITC, waarvoor alle Caribische landen werden uitgenodigd. Volmondig zei men ja tegen dit voorstel van Frank Elstak en werden de plannen verder uitgewerkt. In november 1993 zal in het ITC een expositie worden gehouden van Caribische kunst waarbij van elk eiland of land vijf kunstwerken te zien zullen zijn. Van deze expositie zal een reizende expositie gemaakt worden, zij het, om praktische redenen, van reproducties. Ook zal later een kunsthistorisch boek verschijnen over de Caribische kunst als onderdeel van het project Carib Art.

Vervolg van pag. 10

commissie. Op 1 december kondigde Cova van zijn kant aan alle steun aan het Kompromiso Nashonal te bevriezen. Ook medewerking aan het BVO/LADVO werd voorlopig opgeschort.

Twee weken later kwam er een einde aan deze 'koude oorlog', toen de gedeputeerde en de vakbondsleider weer voor een gesprek bijeen kwamen. Een van de resultaten van die bespreking is dat de kleine onderwijscommissie, die zich met de evaluatie van BVO/LADVO bezighoudt, in de eerste week van januari zal vergaderen.

Of dit betekent dat de overheid zich opener zal opstellen tegenover de leerkrachten, zal de toekomst moeten uitwijzen. Duidelijk is in elk geval dat een docent alleen goed kan werken, als hij daartoe door zijn werkgever gemotiveerd wordt.

JAAR IN - JAAR UIT - JAAR IN - JAAR UIT - JAAR IN - JAAR UIT



■...*Een van de verrassingen van 1991: Richard Gere en Cindy Crawford trouwden in het geniep...*

Wie kreeg wie en wat was wat?

Het jaar van de palindroom met blije en droevige nieuwtjes

=door Carole Brewster=

HET JAAR VAN het palindroom was 1991 o.m. De laatste was twintig jaar geleden in 1971 en wel op de zeventiende van de negende maand en de eerstvolgende zal in het jaar 2111 zijn op de elfde januari. Trouwens dat beweren wiskundigen, die waarschijnlijk na veel geharrewar tot die berekening zijn gekomen. Krantelezers echter, die niet alles voor zoete koek nemen merkten op dat de eerstvolgende palindroom reeds volgend jaar valt: 29/9/1992. Niet over 120 jaar dus. Dat maakt het bijna achter ons liggende jaar er echter niet minder bijzonder om. Het barstte van de heuglijke, verdrietige, noemenswaardige en onvergetelijke gebeurtenissen.
In vogelvlucht enkele noemenswaardige.

OORLOG/LIEFDE

1991 was het jaar waarin Saddam Husayn een kopje kleiner werd gemaakt. De Iraakse president is op de redactie beter bekend als dubbel dom, enkel suf, als ezelsbruggetje bij de spelling van Saddam en Husayn.

16 januari '91 zal niet gauw in het vergeetboek geraken. Velen konden via de televisie 'live' de gebeurtenissen in het Golfgebied op de voet volgen en deden dat ook gedurende enkele weken.

Alle andere gebeurtenissen raakten daarbij in het niet. De **Golfoorlog** werd bezongen, helden werden uitgeroepen en werd geschiedenis gemaakt. Maar behalve allerlei mijlpalen op politiek vlak - goed of slecht - heeft de wereld -gelukkig- ook leuke gebeurtenissen gekend in 1991.

Donald Trump en Marla Maples hebben vaak genoeg de voorpagina's gehaald met hun veelbesproken 'verbintenis'. De verlovingsring die 'The Donald' aan Miss Maples schonk, als getuigenis van zijn liefde, werd over en weer in restaurants en andere publieke plaatsen, geslingerd. Jammer dat het nooit iemand is gelukt het kleinood met een straatwaarde van een kleine miljoen, te bemachtigen. Het laatste nieuws over dit 'paar' is dat zij weer eens elkaar in de haren vlogen in een luxueus restaurant. Juffrouw Maples liep woest weg, niet voordat zij Trump ervan had verzekerd nooit met hem te zullen trouwen. Voordat zij de deur uit kon lopen vroeg Donald echter om zijn ring, die ze dan ook - hoe kan het anders - naar hem gooide. Het paar gaf onlangs te kennen nog steeds heel veel van elkaar te houden. Ja....wij houden van beiden.

Een andere oude bekende hakte eindelijk de knoop door; of deed zij er juist de knoop in ? **La Liz** trouwde na enige getwijfel toch maar met haar gewezen vrachtwagenchauffeur. Die stap had ze ons reeds maanden in het vooruitzicht gesteld, dus een schok was het niet meer. Degene die zij koos om haar aan de bruidegom af te staan, deed menigeen denken dat La Liz zich toch wel in haar eigen leeftijd vergist. Mevrouw Taylor vroeg namelijk aan beste vriend **Michael Jackson** de nobele daad te verrichten en dat deed hij ook op zijn boerderij, waar de huwelijksceremonie plaatsvond. Het hele gebeuren was topgeheim en de pers werd als de pest gemeden. Wij raken bijna de tel kwijt, maar voor Liz Taylor was het in ieder geval de achtste keer dat zij in het bekende boot stapte. Van Larry Fortensky, de gelukkige echtgenoot, kunnen wij u vertellen dat hij momenteel op borgtocht vrij is i.v.m. de zoveelste keer rijden onder invloed van alcohol. Na enkele maanden huwelijk straalt Liz nog steeds van geluk, dus het komt wel goed.

Er zijn meerdere beroemdheden die in de echt traden: **Jane Fonda** en **Ted Turner**, die onlangs in Florida tijdens een heel simpele ceremonie hun liefde bezegelden. **Richard Gere** en **Cindy Crawford** sloten zich ook aan bij de rij van gehuwden.

HOOP

Minder opgewekt, waren de berichten omtrent het niets en niemand ontziende **HIV-virus** dat ook in 1991 wereldwijd honderden levens opeiste en vooralsnog bedreigt. Sinds het begin van de jaren tachtig werd de wereld opgeschrikt door de schade en het verdriet die een toen nog onbekend virus aanrichtte onder een toen nog kleine groep mensen. Tien jaar, vele onderzoeken en onbewust roekeloos gedrag verder, is die groep niet zo klein meer. Erger nog, een ieder die zich niet in acht neemt en veilige seks bedrijft, stelt zich bloot aan het risico met het afschuwelijke HIV-virus besmet te worden.

Aids de ziekte waarin besmetting met het HIV-virus onherroepelijk resulteert en dat uiteindelijk de dood als gevolg heeft, maakt geen onderscheid. Een van de eerste, zo niet de eerste beroemdheid die aan aids leed en stierf was **Rock Hudson**. Dat was zes jaar geleden. Ook in 1991 eiste de ziekte zijn tol. Beroemdheden raakten besmet, stierven en ironisch genoeg waren er ook diegenen die juist door het oplopen van de ziekte beroemd werden. Voorbeeld daarvan is **Kimberly Bergalis**, die op heel ongewone wijze, na behandeling door haar tandarts, werd besmet. Kimberly stierf in de laatste maand van het jaar. Een jaar waarin zij zich tot op het laatste moment heeft ingezet om de Amerikaanse autoriteiten zover te krijgen het verplicht te stellen dat mensen werkzaam in de medische sektor, worden getest op de aanwezigheid van het HIV-virus. Haar pogingen hebben vooralsnog geen resultaat opgeleverd.

Irvin (Magic) Johnson maakte op 7 november 1991 bekend dat hij ophield met het spelen van professioneel basketbal omdat hij was besmet met het HIV-virus......de wereld was er stil van, de sportwereld maakte misschien wel een van de meest bewogen dagen mee in historie. **Freddy Mercury**, leadzanger en spil van de rockgroep Queen, gaf een dag voordat hij heenging toe, dat hij stervende was aan aids. Maar het leven ging door. Degenen die voordien de ernst van deze ziekte nog niet doorhadden, werden tot nadenken gezet. Wereldwijd werd door verscheidene organisaties opgeroepen tot het samenbundelen van de krachten om deze kwelgeest het hoofd te bieden en om zo snel mogelijk te komen tot het vinden van een remedie. Wetenschappers gaven in 1991 hoop op het vinden van een geneesmiddel in de eerstkomende tien jaar.

In Zuidafrika kwamen zij in 1991 een stapje verder. Daar werden er voor het eerst **'Zwarte Miss-verkiezingen'** gehouden. Daags voor de verkiezing en bekroning van de eerste zwarte Miss South Africa, schokte Miss South Africa (blank) de internationale pers met niet mis te verstane racistische uitspraken. Haar verwachte diskwalificatie echter bleef uit.

In de Verenigde Staten werd voor een borstvulling van silicoon, dat kapotging, een schadevergoeding toegekend van 13 miljoen. In dit jaar werd trouwens vastgesteld dat de vullingen die de laatste twintig jaar werden gebruikt bij dames die (huns inziens) door de natuur niet voldoende waren toebedeeld, niet zonder gevaren zijn.

Verscheidene vrouwen kwamen tot hun grote teleurstelling en ontsteltenis erachter dat het afschuwelijke gevoel van 'altijd moe en ziek' zijn, een gevolg was van een lekkage in hun borstvulling. De Food and Drug Administration in de VS heeft een diepgaand onderzoek laten instellen naar het hoe en waarom. Andere alternatieven zijn wel voor handen, dus is er geen reden voor paniek. Ook voor dit 'ongemak' hebben medici een oplossing beloofd in de eerstkomende vijf jaar.

Op internationaal muziekgebied hebben vele nieuwe talenten hun intrede gedaan maar ook oude rotten in het vak, zoals Michael Jackson deden zich gelden. In het laatste kwartaal van het jaar gaf deze muzikale 'Peter Pan' zijn nieuwste lp uit. Het nummer op de langspeelplaat dat binnen twee weken nummer 1 werd op Bill Board, heeft veel kwaad bloed gezet. It doesn't matter if you're black or white heeft vooral de zwarte aanhang van Michael zich doen afvragen wat de strekking achter het liedje is. De jeugd blijft echter vrolijk meezingen..... But if it doesn't matter why change your color to almost white?, vragen velen zich af.

Een pittig jaar 1991. Eén waarin vooral wat de politiek betreft, veel hoop op verandering van de internationale verhoudingen -ten goede- werd geschapen. De grote mogendheden vinden langzaam, moeizaam maar zeker een middenweg. En dat schenkt aan de kleinere landen de mogelijkheid om in hun schaduw te groeien.

Met de hoop dat u in het afgelopen jaar vooral van het kleine en minder serieuze nieuws hebt kunnen genieten, wensen wij u een voorspoedig '92 toe.

Tussen Status Aparte en een Antillen van vijf

Vervolg van pag. 9

die tijd werden gedurende rechtszaken in Italië bewijzen geleverd voor de betrokkenheid van deze Italiaanse aannemer met de Siciliaanse mafia. De vermoedens worden sterker dat heersende bestuurders steekpenningen hebben aangenomen. Voor Nederland is de maat nu echt vol. Met een nieuw masterplan voor de uitbreiding van de luchthaven zullen de 'Italianen weggedrukt worden' zoals een politiek waarnemer op St Maarten verklaarde.

Besloten wordt een commissie van bestuurskundigen naar St. Maarten te sturen die moet nagaan wat er niet deugt aan de wijze van besluitvorming. Iets later vraagt St. Maarten via premier Liberia om uitstel inzake het plan-Hirsch Ballin om het bestuur van St. Maarten door te lichten.

GEZAGHEBBER

Over St. Maarten lopen de gemoederen overigens nog eens buitengewoon hoog op als het gaat om de concrete invulling van de post van de gezaghebber. Hoewel de Kroon uiteindelijk formeel beslist, houdt premier Liberia vol dat het 'al sinds 35 jaar gebruikelijk is dat de Antillen een kandidaat voordragen en dat de Kroon daarmee automatisch akkoord gaat'. Zij beschouwt de voordracht van Hirsch Ballin als pure bemoeienis met interne Antilliaanse aangelegenheden. Sommigen, waaronder voorzitter van de vaste kamercommissie Jan Kees Wiebenga (VVD), menen dat de relatie tussen de Antillen en Nederland naar een absoluut dieptepunt is geduikeld.

VISUMPLICHT

Dit laagtepunt in de verhoudingen wordt versterkt door het veelvuldig vragen van met name CDA- en VVD-kamerleden om een toelatingsbeleid voor Antillianen die naar Nederland emigreren. Om de grote toestroom van met name jonge en kansarme Antillianen naar Nederland in te dammen, roepen Hans Gualthérie van Weezel (CDA) en Wiebenga afwisselend om een visumplicht danwel een werkvergunning. Nederland wil zich niet verantwoordelijk voelen voor de 'onderlaag van de Antilliaanse samenleving' die wegens gebrek aan opleiding en werkervaring en een veelal ondermaatse beheersing van de Nederlandse taal in het criminele circuit terechtkomt. De regering in Willemstad reageert afwijzend op het voorstel een visumplicht in te voeren. 'Wij zullen ons tot het einde der dagen verzetten tegen de instelling van een visumplicht', zegt premier Liberia. Begin december verwijt de Tweede Kamer de Antillen ook nog eens 'onbehoorlijk bestuur' met pensioengelden. De pensioenen van Antilliaanse ambtenaren kunnen bijna niet meer betaald worden. Het Pensioenfonds Nederlandse Antillen zit met een tekort van minimaal 250 miljoen gulden. Het eiland Curaçao alleen al staat voor 180 miljoen bij het pensioenfonds in het krijt. De Nederlandse volksvertegenwoordigers vrezen dat Nederland uiteindelijk moet opdraaien voor de schulden.

1992?

Werden de verhoudingen tot nog toe van beide zijden steeds aangeduid als hartelijk en broederlijk, op de Antillen nemen politici de termen 'paternalisme' en 'neokolonialisme' in de mond, terwijl politiek Den Haag spreekt van 'bestuurlijke chaos'. Of deze situatie ook in 1992 voortgezet zal worden valt, uiteraard, nog te bezien. In begin januari zal minister Hirsch Ballin in elk geval beginnen met een bezoek aan Aruba en de Antillen in het kader van het beleidsoverleg én de mini-conferentie over de staatkundige toekomst van de Antillen.



■...*Miss South Africa, Diana Tilden-Davis, behaalde bij de Miss World verkiezing de derde plaats. Zij zag het nut van de eerste Miss Black Sout Africa verkiezing niet in...*



OLAF V

Zij die heengingen...

WASHINGTON - In het afgelopen jaar overleden weer een aantal bekende figuren. Een aantal van hen:

Koning Olaf V van Noorwegen op 85-jarige leeftijd die gedurende 34 jaar op de troon zat;

Dame **Margot Fonteyn** (71), wereldberoemde balletdanseres die 45 jaar lang uitvoeringen heeft gegeven;

Marcel Lefebre, de rebellerende Franse aartsbisschop die opkwam tegen de hervormingen voorgesteld door het Vaticaan. Hij werd 85.

Martha Graham (96), ook een bekende ballerina, wiens choreografiën hebben geleid tot de definiëring van het moderne ballet.

Rajiv Gandhi (46), expremier van India die evenals zijn moeder Indira Gandhi het slachtoffer werd van een aanslag tijdens een verkiezingscampange.

Stan Getz (64), bekend saxofonist en jazz-vernieuwer en in de jaren zestig populair door het introduceren van de bossa nova in de Verenigde Staten.

Michael Landon (54), acteur die optrad in diverse televisieseries o.m. in 'Bonanza' en 'Little house on the prairie'.

Jim Irwin (61), ruimtevaarder die in 1971 op de maan landde en later aan het hoofd stond van een expeditie op zoek naar de Ark van Noë.

Theodor Seuss Geisel (87), bekend als dr. Seuss uit de gelijknamige avontuurlijke boekjes.

Klaus Barbie (77), berucht nazi-misdadiger die in Frankrijk tot levenslange gevangenisstraf was veroordeeld.

Redd Foxx (64), bekend uit de televisieserie Sanford and son, die vooral in de jaren zeventig hoge kijkcijfers behaalde.

Miles Davis (65), de legendarische jazz-trompetist, die beschouwd wordt als een der allergrootsten op dit terrein.

Patriarch Dimitrios (77), geestelijk leider van meer dan 300 miljoen christen-orthodoxen.

Robert Maxwell (68), krantenmagnaat die onder mysterieuze omstandigheden verdronk en naar later bleek zijn personeel te hebben opgelicht.

Yves Montand (70), de beroemde Franse zanger en filmster, die in de jaren zestig in Europa grote successen oogstte.

Gustaf Husak (78), leider van Tsjechoslowakije, die in 1969 na de mislukte 'Lente van Praag' de liberaal Alexander Dubcek verving.

Freddie Mercury (45), Britse rock-zanger en tieneridool en een van de vele slachtoffers van de AIDS-ziekte.

GELUKKIG NIEUWJAAR

JAAR IN - JAAR UIT - JAAR IN - JAAR UIT - JAAR IN - JAAR UIT

Dramatische gebeurtenissen in Oost Europa

Gorbatsjov: de man die zichzelf weg democratiseerde

MOSKOU - Mikhail Gorbatsjov, die een grote rol heeft gespeeld in de dramatische gebeurtenissen die zich in het afgelopen jaar in de Sovjetunie en de Oosteuropese landen heeft afgespeeld, is de man die het politieke systeem in zijn land radicaal heeft doen veranderen en er in geslaagd is een eind te maken aan de koude oorlog. Maar uiteindelijk werd hij het slachtoffer van zijn eigen hervormingen.
Gedurende de afgelopen maanden van zijn bewind, miste Gorbatsjov de werkelijke macht om te besturen en hij moest de vernedering ondergaan aan het hoofd te staan van een imperium van 285 inwoners dat buiten hem om werd ontmanteld.

Vergeefs streed Gorbatsjov voor het behoud van een centrale regering en met tegenzin moest hij uiteindelijk de transitie naar een gemenebest aanvaarden, hetgeen gelijktijdig betekende einde van zijn carrière als achtste en laatste hoogste baas van de Sojvetunie.
Hij moest notabene zijn kantoor in het Kremlin afstaan aan zijn rivaal Boris Jeltsin.

HERVORMINGEN

Gedurende de bijna zeven jaar dat hij aan de macht was, eerst als secretaris generaal van de communistische partij en daarna als president van de Sovjetunie, slaagde Gorbatsjov erin opzienbarende hervormingen te introduceren die de wereld versteld deden staan. Hij liet talloze politieke gevangen vrij en gaf toestemming voor openbare debatten en vrije verkiezingen en maakte zodoende een eind aan het politieke monopolie van de communistische partij.
Sovjetburgers mochten weer vrij reizen en emigreren en de onderdrukking van de godsdienstvrijheid werd ongedaan gemaakt. In overleg met Washington werden de voorraden atoomwapens sterk verminderd er kwamen betere betrekkingen met de westerse landen en de liberalisatie van de Oosteuropese landen kon ongehinderd voortgaan. Gorbatsjov kreeg hiervoor de Nobelprijs voor de Vrede, maar de ironie wilde dat hij in eigen land veel minder populair was dan in het buitenland.
Reden hiervan was het feit dat de Sovjetburgers de nadelige gevolgen ondervinden van een stagnerende economie als gevolg van de hervormingen. Er vond een desastreuze daling van de produktie plaats en dit leidde tot lange rijen voor de winkels, tekort aan gasoline en een ratsoenering in een mate die het land niet gekend had sinds de Tweede Wereldoorlog. De roebel kelderde naar een diepterecord.
In tegenstelling tot zijn direkte voorgangers, straalde Gorbatsjov van energie en werklust toen hij in 1985 aan de macht kwam. Zijn politieke stijl van toenadering met de bevolking bracht de Sovjet-massa's aanvankelijk in vervoering.

AUTONOMIE

Maar toen de 15 republieken in de eindjaren tachtig de vrijheid hadden geproefd, gingen zijn meer autonomie eisen. Etnische conflicten leidden tot ernstige incidenten en eisten honderden doden in o.a. Azerbadjan. De mijnwerkers gingen diverse keren in staking. De industriële produktie stagneerde en de inflatie nam schrikbarend toe.
Gorbatsjov gaf uiteindelijk toe het bestuur te decentraliseren en een nieuwe overeenkomst aan te gaan met de republieken, waarbij deze grotere bevoegdheden kregen op economisch terrein. Deze overeenkomst zou op 20 augustus j.l. moeten worden ondertekend.
Een dag daarvoor, pleegden aanhangers van de 'harde lijn' echter de macht in het Kremlin. Gedurende drie dagen leefde de wereld in spanning terwijl Gorbatsjov en zijn gezin in het Krim huisarrest hadden.
Maar met Jeltsin aan het hoofd wist de oppositie de coup ongedaan te maken toen duizenden Moskovieten zich verzamelden voor het parlementgebouw en de daar verzamelde legervoertuigen trotseerden. Toen het leger weigerde op de demonstranten te schieten was het gedaan met de couppleger. Zij werden bij een poging tot vluchten gearresteerd. Jeltsin was de held. Vele Sovjetburgers hadden medelijden met Gorbatsjov, maar vanaf dat moment was het duidelijk dat hij zich niet meer zou kunnen handhaven.

Na de mislukte staatsgreep in augustus steeg Jeltsin snel naar de top. En aangezien hij het was die Gorbatsjov had gered, kon deze laatste er weinig tegen doen. Uiteindelijk bleef er voor Gorbatsjov niets meer over dan een lege huls, hij was een president zonder republiek geworden en voor het jaar ten einde was besloot hij te vertrekken.



MOSKOU - Voor Mikhail Gorbatsjov betekende het jaar '91 het einde van een illusie. De man die de Sovjetunie Glasnost en Perestroïka had gebracht en niet alleen in zijn land maar in heel Oosteuropa voor vergaande democratisering had gezorgd, bleek niet in staat het centrale gez-- van Moskou over de Sovjetrepublieken te handhaven en zag hoe Boris Jeltsin zijn plaats innam als de belangrijkste man in Rusland.



ZAGREB - Joegoslavië gaat het nieuwe jaar tegemoet met vrees voor een voortzetting van het geweld tussen Serven en Kroaten. Op de foto: leden van de Kroatische nationale garde in gezelschap van een lief meisje staan hier nog lachend voor het parlementsgebouw in Zagreb. Niet lang daarna barstte het oorlogsgeweld los met talloze doden en gewonden en grote materiële schade.



HAVANA - Het Cuba van Fidel Castro is een van de weinig overgebleven landen die nog halsstarrig vasthouden aan het marxistische regime. Havana beleefde een opleving tijdens de Panamerikaanse Spelen in juli, toen een groot aantal sportlieden uit het buitenland in Cuba streed om de medailles. Met het wegvallen van de hulp uit de Sovjetunie ziet het er voor de komende tijd somber uit voor de Cubanen.

Saddam Husayn verloor 'Moeder van alle oorlogen'

WASHINGTON - Het jaar 1991 zal ook geboekstaafd blijven als het 'Jaar van de Golfoorlog'. In augustus 1990 waren de Irakese troepen van president Saddam Husayn buurland Kuwait binnengevallen met de bedoeling zich meester te maken van de olievelden. Gesteund door de Verenigde Naties, stuurde de Amerikaanse president George Bush zijn militairen naar Saudi Arabië om dit land te beschermen tegen de verdere expansiedrift van Husayn. Eind 1990 kwam het ultimatum van Washington aan Baghdad: de Iraakse troepen moeten vóór 15 januari Kuwait verlaten of de gevolgen van de bezetting dragen.

Zowel in de Verenigde Staten als in andere landen werd een beroep gedaan op Bush om te proberen een oorlog te voorkomen en door een verscherpte economische blokkade Saddam Husayn te dwingen zijn troepen uit Kuwayt terug te trekken. Maar op 12 januari gaf het Congres toestemming aan de Amerikaanse president om desnoods militair geweld in te zetten om de Iraakse troepen te verjagen.

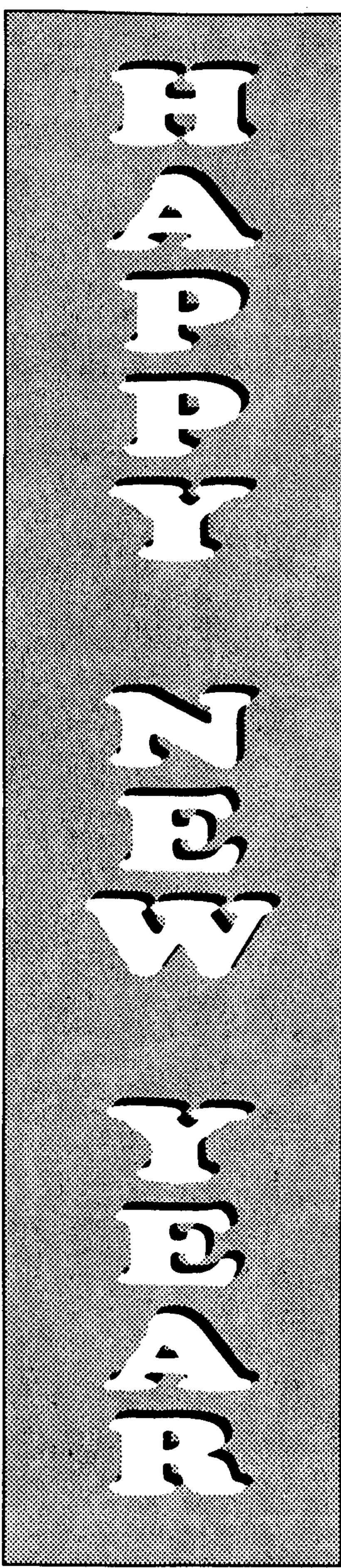
INVAL

Medio januari stonden er 700.000 militairen uit 29 landen in het Midden Oosten klaar om de legers van Saddam Husayn aan te vallen. Een half miljoen van deze soldaten was afkomstig uit de Verenigde Staten. Op 16 januari 's avonds om zeven uur Curaçaose tijd brak de oorlog uit. Amerikaanse en Britse oorlogsvliegtuigen voerden bombardementen uit op strategische doelen in Irak. Saddam riep via de televisie het Iraakse volk op om tot de laatste man te strijden in deze "Moeder van aller oorlogen". Irak begon Scud-raketten af te schieten op woongebieden in Israël, waarbij vooral de havenstad Haïfa het moest ontgelden. Het einde van de oorlog kwam op 24 februari toen de geallieerde troepen een grootscheeps offensief inzetten tegen de ingegraven Iraakse troepen die een maandlang murw waren gebombardeerd. Binnen drie dagen was de strijd beslecht. De legers van Saddam waren grotendeels vernietigd en alleen de elitetroepen van de Republikeinse Garde wisten naar het Noorden te ontkomen. Bush besloot wijselijk niet naar Baghdad door te stoten om af te rekenen met Saddam Husayn om te voorkomen dat er een breuk zou komen aan de tere alliantie met de omringende Arabische landen.

De terugtrekkende Iraakse militairen wisten vóór hun vertrek honderden olieputten in Kuwayt in brand te steken en zo grote schade aan te richten aan de economie van dat land en aan het milieu.
Inmiddels worden er op initiatief van Washington pogingen ondernomen een blijvende vrede tussen Israël en de Arabische landen te realiseren. De conferentie die hiertoe werd belegd in Madrid bleek hoopvol, maar intussen zijn de besprekingen tussen Palestijnen en Israeliërs weer vastgelopen, met name op het punt van de toekomst van de door Israël bezette gebieden. In het jaar 1992 zal duidelijk moeten worden of er een oplossing mogelijk is en of na bijna een halve eeuw van oorlog rust en vrede eindelijk wederkeren in het Midden Oosten.



JERUSALEM - De Golfoorlog mag dan een bloedernstige zaak geweest zijn, dit belette Israelische jongeren niet om de draak te steken met de dreiging van een gasaanval door Saddam Husayn. In een nachtclub dansten jongelui met gasmaskers op met de mooie ballerina's.



KUWAYT CITY - Het einde van de Golfoorlog die voor Saddam Husayn een vernederende nederlaag betekende, bracht uitbundige vreugde bij de Amerikaanse troepen die maanden in spanning hadden gezeten over de afloop. Weldra konden ze weer naar huis waar zij als helden werden begroet.



JAAR IN - JAAR UIT - JAAR IN - JAAR UIT - JAAR IN - JAAR UIT

Ruimtevaartjaar gericht op een betere wereld

= door anp-verslaggever carel wiemers =

PARIJS/DEN HAAG - De verbetering van de kwaliteit van leven op de planeet aarde komt tijdens het internationale ruimtevaartjaar 1992 volop in de schijnwerpers te staan. De ruimtevaartorganisaties, die voor hun initiatief de officiële steun van de Verenigde Naties kregen, zijn van mening dat dit aspect van de ruimtevaart een grotere publieke belangstelling verdient.

Jean-Marie Luton, directeur-generaal van de Europese ruimtevaartorganisatie ESA in Parijs, vindt de activiteiten die in het kader van het ruimtevaartjaar zullen worden ontplooid, van belang voor de bewustwording dat door middel van de ruimtevaart een beter milieu op aarde gecreëerd kan worden. Door onderzoek vanuit de ruimte naar de verschijnselen hier op aarde die van invloed zijn op het natuurlijk milieu, kunnen tijdig maatregelen genomen worden voor een gezond ecologisch evenwicht.

"Gezien de wereldwijde omvang van de veranderingen in het milieu is internationale samenwerking tussen de ruimtevaartnaties van groot belang om hun initiatieven op dit gebied te realiseren. Het internationale ruimtevaartjaar kan daartoe een bijdrage leveren", aldus de directeur-generaal. In het bijzonder wijst hij op mondiale problemen als de klimaatveranderingen, de afbraak van de ozonlaag, de ontbossing en de woestijnvorming. De ruimtevaart biedt volgens hem de mogelijkheden meer inzicht te krijgen in de ingewikkelde mechanismen van de atmosfeer en van de oceanen en hun onderlinge samenhang, zodat de milieuproblemen beheersbaar worden. Bovendien kan met behulp van aardobservatie een doelmatige controle worden uitgeoefend op de aanslagen die dagelijks op het milieu worden gedaan.

ECOLOGIE

De Europese ruimtevaartorganisatie bracht dit jaar al een satelliet voor dit doel in de ruimte. Deze zogenoemde ERS (Earth Remotesensing Satellite) heeft de opdracht moeder aarde dagelijks van alle kanten te bestuderen en de ecologische processen in kaart te brengen. Deze satelliet zal in 1994 worden opgevolgd door ERS-2.

Het doel van het internationale ruimtevaartjaar is de verschillende initiatieven op dit gebied in de wereld beter op elkaar af te stemmen en nieuwe ondernemingen te stimuleren. De bestudering van mondiale veranderingen in het kader van het internationale ruimtevaartjaar richt zich op een achttal projecten: De verandering van de bedekking van het land, het broeikaseffect, het klimaat en de oceanen, de gaten in de ozonlaag op de polen, de produktiviteit van de oceanen, de ontbossing, de oppervlaktetemperatuur van het zeewater en de omvang van het polaire ijs. De voornaamste bijdragen aan deze projecten zijn afkomstig van de ruimtevaartorganisaties van Amerika, Rusland, Europa en Japan. Ook Brazilië, Canada en Australië zullen hierin deelnemen. Directeur P. Linssen van het Nederlands Instituut voor vliegtuigontwikkeling en ruimtevaart (NIVR) in Delft ziet het ruimtevaartjaar als een belangrijk instrument voor de bewustwording dat de ruimtevaart een onmisbare bijdrage kan leveren aan een beter inzicht in de mondiale milieuproblemen. "Alleen door metingen vanuit de ruimte kunnen de gegevens worden verzameld die nodig zijn om de complexiteit van de processen te doorgronden".

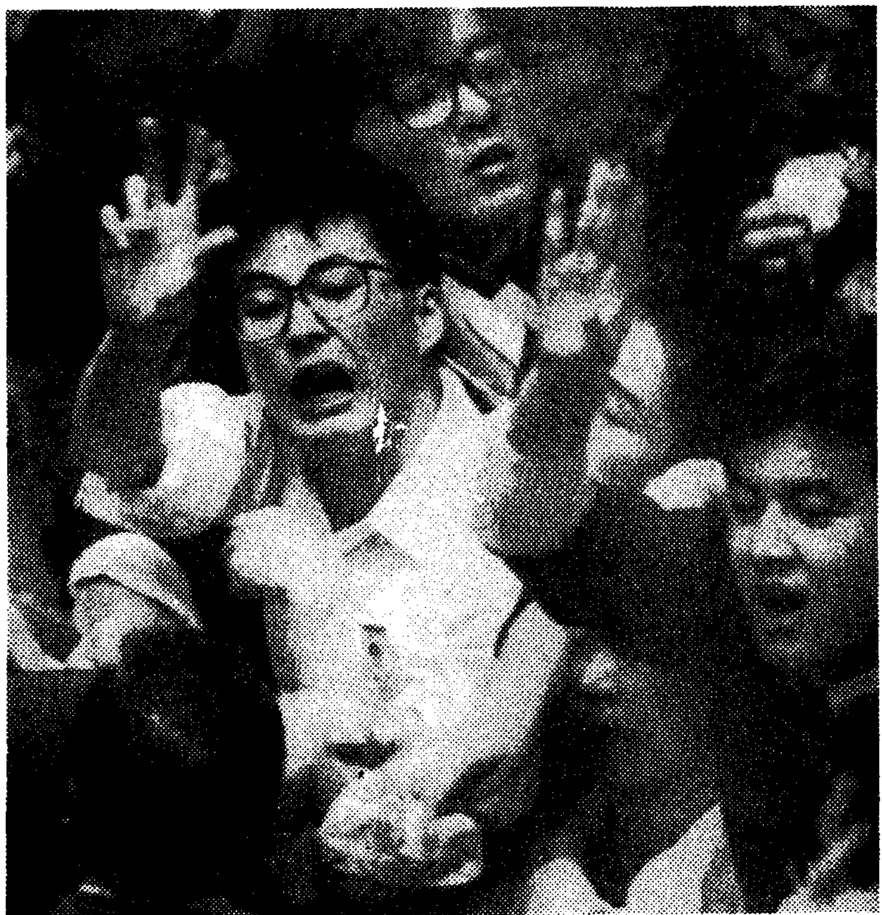
EVENEMENTEN

De belangrijkste evenementen in het internationale ruimtevaartjaar 1992 zijn het wereld ruimtevaartcongres, dat van 28 augustus tot 9 september in Washington wordt gehouden, de Europese ISY conferentie van 30 maart tot 4 april in München en de Asia/Pacific ISY conferentie in november Tokyo. (ISY is de afkorting van International Space Year).

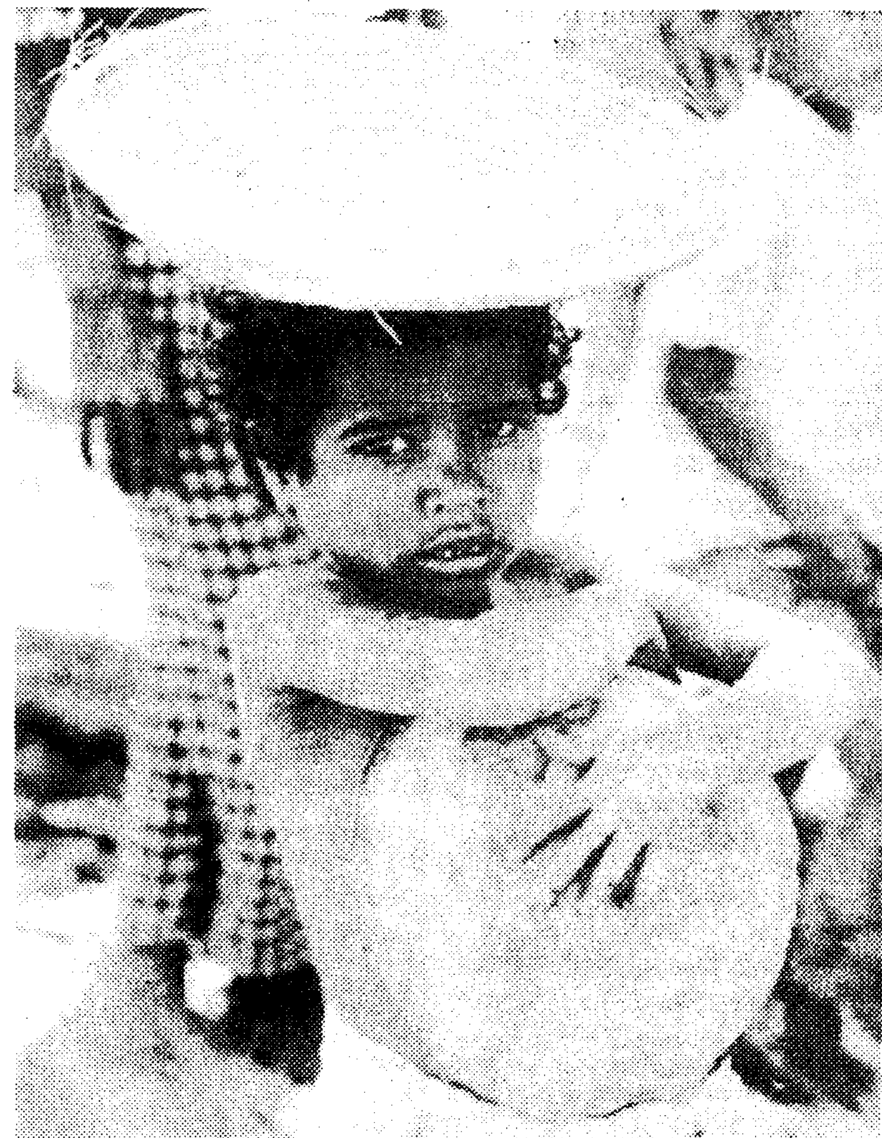
Daarnaast worden op allerlei plaatsen in de wereld bijeenkomsten, symposia, tentoonstellingen en dergelijke gehouden om het publiek voor te lichten over de mogelijkheden die de ruimtevaart biedt.

Het Nederlands bureau van AEGEE (Association des Etats Generaux des Etudiants de l'Europe) organiseert vanuit de technische universiteiten in Delft, Eindhoven, Enschede en Aken een 'Space research congress' dat van 24 tot en met 27 mei a.s. in Delft wordt gehouden.

Het NIVR treedt op als de coördinator van de Nederlandse inzending naar de tentoonstelling die tegelijk met het wereld ruimtevaartcongres in Washington wordt gehouden.



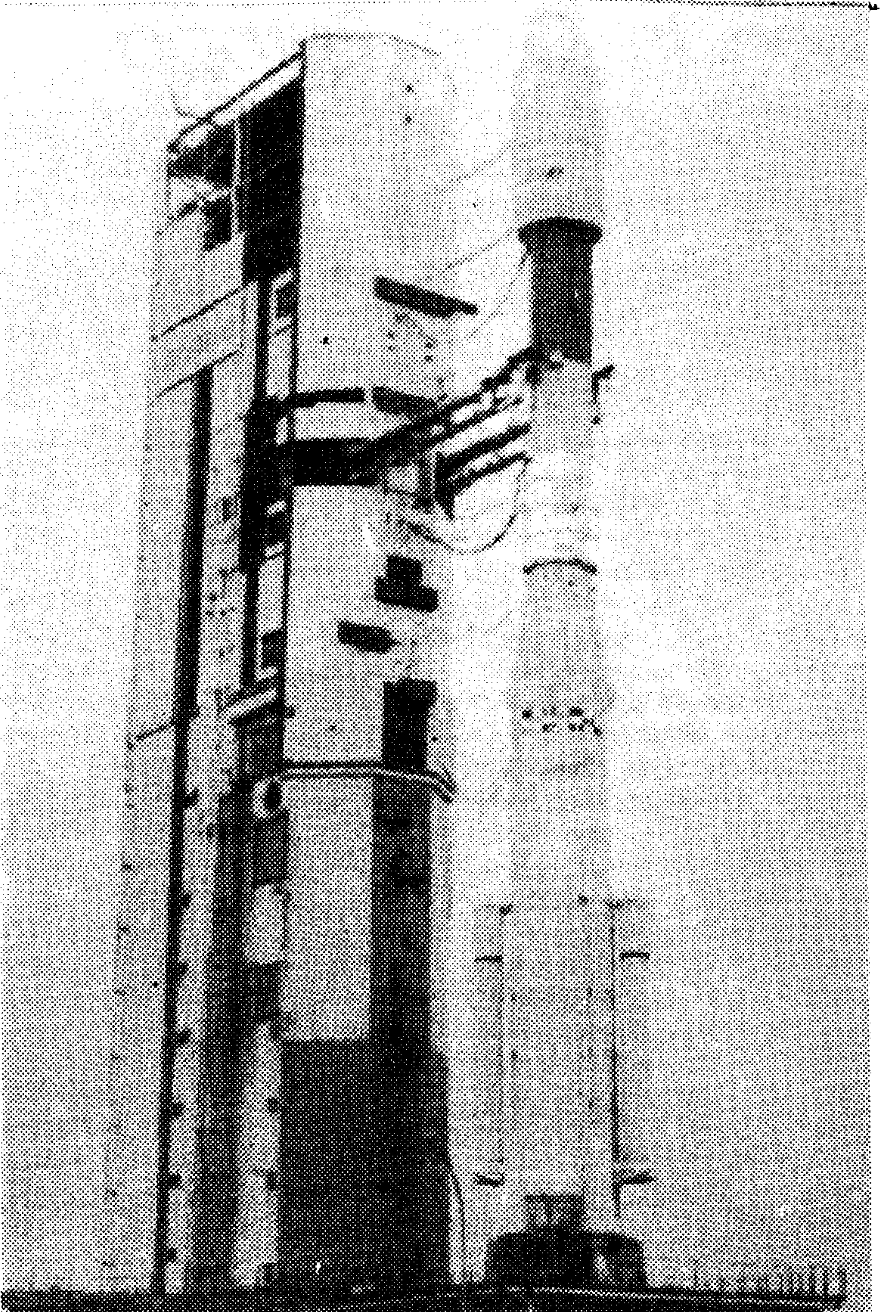
TOKYO - Voor beleggers betekende '91 een hectisch jaar, met grote schommelingen op de beurzen van Wall Street en Tokyo. In New York was er na drastische renteverlagingen in december sprake van een aanmerkelijk herstel. In Japan bleven de vooruitzichten somber.



LONDUBALI (Angola) - Honger blijft grote delen van de wereld teisteren. In juli stierven vele bewoners in westelijk Angola als gevolg van voedselschaarste. Deze provincie had zwaar te lijden gehad van de burgeroorlog die zestien jaar in het land had gewoed.



NEW DELHI - Tijdens een verkiezingscampagne in India kwam oud-premier Rajiv Gandhi bij een bomaanslag om het leven. Hij onderging daarmee hetzelfde lot als zijn moeder een aantal jaren tevoren.



KOUROU - De ruimtevaart bracht ook in 1991 verschillende successen. Hier een opname van de lanceerbasis Korou op Frans Guyana waar een Ariane-44 LP raket, met een wetenschappelijke lading aan boord, op het punt staat gelanceerd te worden.

Vooruitgang in de medische wetenschap

NEW YORK - De medische wetenschap heeft belangrijke vorderingen geboekt in het afgelopen jaar, met name op het gebied van de bestrijding van hartziekten, kanker en genetische therapie. Enkele ontdekkingen van het afgelopen jaar waren:

* Diverse onderzoekingen wezen uit dat aspirine kan worden beschouwd als een 'wonder drug' bij het voorkomen van vaatvernauwing en in 25 procent van de gevallen het risico van een tweede hartaanval vermindert.

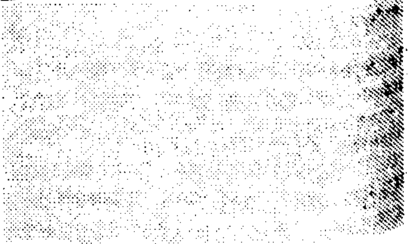
* De regering in Washington gaf toestemming voor het gebruiken van een nieuwe medicijn bij het bestrijden van AIDS, bij patiënten die niet positief reageerden op AZT, tot dan toe de enige medicijn dat met officiële goedkeuring van de autoriteiten werd voorgeschreven.

* Geleerden ontdekten dat bij vrouwen die dagelijks wortelen, spinazie, abrikozen of andere levensmiddelen met een hoog gehalte aan caroteen eten, een natuurlijke bron van vitamine A, het risico van hartziekte met 20 procent omlaag ging.

* Voor de eerste keer slaagden onderzoekers erin genetische afwijkingen bij een foetus te diagnostiseren, inclusief het Down syndrome dat leidt tot mongolisme. Dit gebeurt via bloedonderzoek, waardoor risico's voor beschadiging van het foetus beperkt worden.

* Een 4-jarig meisje, dat als eerste in 1990 behandeld werd met experimentele genetische therapie, is zodanig vooruit gegaan dat zij weer het huis uit kan. Volgens de behandelende specialisten zijn er ook nauwelijks bijwerkingen te constateren.

* Ook met experimentele therapie wisten specialisten met succes gevallen van longkanker en leukemie te behandelen. Er werd daarbij gebruik gemaakt van een nieuw soort medicijn dat inplaats van de kankercellen te trachten te vernietigen ze verandert in normale cellen.



Nederlandse economie maakt pas op de plaats

DEN HAAG - De groei van de Nederlandse economie maakt dit jaar een pas op de plaats, terwijl de verwachtingen voor 1992 minder florissant zijn. Het uitgangspunt voor de economie is echter zeer solide door de lange periode van gunstige ontwikkelingen. Dat is kort samengevat het beeld dat naar voren komt uit de jaarlijkse enquête van de Kamers van Koophandel van Nederland, die het recordaantal van 66.000 ondernemers ondervroegen. De uitkomsten van deze enquête regionale bedrijfsontwikkeling (ERBO) zijn onlangs in Den Haag gepresenteerd.

De omzetgroei van het bedrijfsleven is dit jaar met 0,7 procent (gecorrigeerd voor prijsveranderingen) uiterst bescheiden en staat in schril contrast met de uitbundige groei van de jaren '80. Voor de export geldt hetzelfde. In 1990, toen de trendbreuk al zichtbaar werd, bedroeg de reële omzetgroei nog 2,6 procent. De terugval doet zich zowel op binnen- als buitenlandse markten voor.

MINDER SNEL

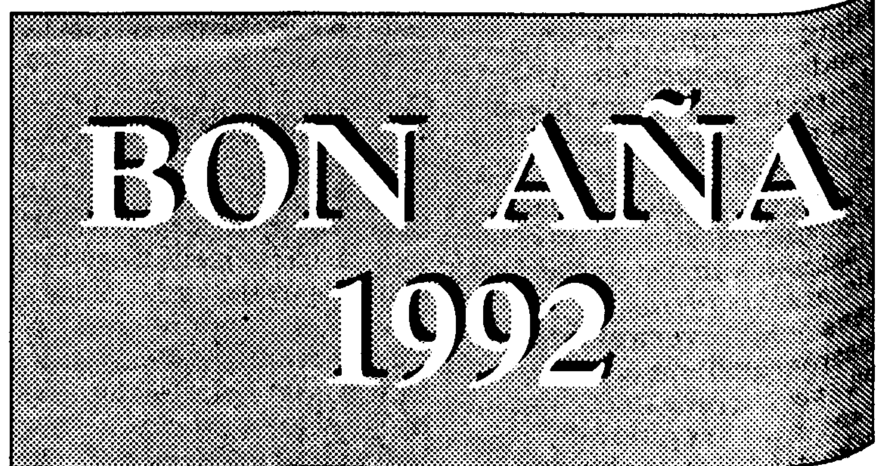
De export groeit minder snel dan in de jaren '80 (toen percentages van drie, vier of soms meer voorkwamen), maar de reële toename met 1,7 procent is de laagste sinds 1982. Vorig jaar bedroeg de groei nog drie procent. De groei van de export is het resultaat van plus drie procent bij de kleinere en plus 1,3 procent bij de grotere bedrijven. Vooral de grote industriele bedrijven hebben moeite de buitenlandse afzet op peil te houden. De groei van de afzet in het binnenland bedraagt dit jaar niet meer dan een schamele 0,4 procent.

Het evenwicht tussen werkgelegenheid en produktie komt met enige vertraging tot stand, waardoor de groei van het aantal banen met 2,2 procent dit jaar nog relatief sterk is (vorig jaar 3,4). Vooral de dienstensector groeit, terwijl de industrie maar plus 0,3 procent nieuwe banen boekt (vorig jaar nog 2,9).

Voor het eerst sinds 1987 is de totale investeringssom van de bedrijven gedaald, met 2,5 procent. Bedrijven die investeren hebben vertrouwen in toekomstige afzetmogelijkheden. Na een sterke toename van het aantal bedrijven dat investeerde in 1990, is dit aantal dit jaar stabiel gebleven (53 procent). De stagnatie in de afzetgroei wordt ook zichtbaar in de ontwikkeling van de bedrijfsresulaten. De groep bedrijven met winst neemt in 1991 niet verder toe. Na een onafgebroken stijging sinds 1982 komt het percentage bedrijven met winst uit op bijna 91, iets minder dan vorig jaar. Bij de grote bedrijven werd de stijgende lijn vorig jaar al onderbroken. Ook de 'kwaliteit' van de bedrijfsresultaten loopt terug: Vaker dan vorig jaar moeten bedrijven een daling van het netto-resultaat melden.

In 1991 oordeelt 74 procent van alle bedrijven positief over het rendement, een kentering ten opzichte van vorig jaar, toen 75,1 procent van de ondernemers zei voldoende rendement te halen. Dit jaar zijn ook de kleinere bedrijven minder tevreden, wat de conjuncturele hapering in de economie nog eens onderstreept.

De 'index voor het ondernemersvertrouwen', het cijfer dat de belangrijkste voorspellingen over omzet, export, werk en investeringen voor het jaar daarop omvat, liet in 1990 voor het eerst een daling zien. Een voorbode van de groeivertraging die in 1991 onmiskenbaar op kop op steekt. De index heeft dit jaar opnieuw een lagere waarde. De conclusie hieruit moet zijn dat het vertrouwen voor het komende jaar licht is afgenomen, aldus de Kamers van Koophandel.



AL OMARI - Het vluchtelingenprobleem nam in het afgelopen jaar eerder toe dan af. Hier een Jordaanse vrouw die met haar kinderen zit te wachten op transport nadat zij door de autoriteiten in Kuwayt het land werd uitgezet i.v.m. de Golfoorlog.



KAAPSTAD - In Zuid Afrika bleef het rumoerig. Duizenden trokken de straat op om te demonstreren toen president Frederik de Klerk in het parlement aankondigde dat hij de laatste hindernissen zou opruimen om een eind te maken aan de apartheid.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

****

DINSDAG
SPORT
ATLETIEK
(Comcabon)
18.00 uur start 5-km Oudejaarsloop bij Stadion Kralendijk naar de finish bij 'Ons Hoekje' te Nikiboko-noord.

****

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

NACHTENBEZORGING doorgeven aan de heer E.A. van der Ree, Kaya '.isboa 9.

****

"JE MOET ZE PAKKER ALS ZE LAAG VLIEGEN"

Rijk de Gooyer:

"Bonaire, dát is het eiland waar ik zou willen wonen"

=door Hubert Linkels=

KRALENDIJK — "Hé, Hubert, hij komt zo hoor" wordt mij toegeroepen als ik de Beachhut van Sunset Beach Hotel binnenloop. Het is Rotterdamse Rinus, de caféhouder uit Spangen. Rijk de Gooyer heeft hem kennelijk verteld over het interview van de Amigoe. Rinus is kind aan huis op Bonaire. Hij komt zeker twee keer per jaar. Niet weg te slaan van de zijde van De Gooyer. Evenals de andere Nederlander trouwens die zich op Bonaire ongekend dicht bij de Nederlandse komiek, televisie-acteur en filmspeler weten. Rijk de Gooyer laat het zich aanleunen. Voor iedereen een woordje. Alleen in het onthouden van namen is hij niet sterk. De meeste 'ouwe jongens' noemt hij Ricardo. Overgehouden uit zijn Spaanse tijd in Ibiza. Wat doet de bekende acteur voor het eerst van zijn leven op Bonaire?

"Vakantie houden. Veertien dagen lang. Zwemmen, zeilen, duiken, snorkelen, noem maar op. De accu moet een beetje bijgeladen worden". Rijk de Gooyer is een van de weinige artiesten die het Antillenreisje zonder 'schnabbeltje' maakt. Niet even anderhalf uur optreden in de Beachhut om de vakantiekosten te drukken.

"Privé had dat wel willen betalen, maar dan heb ik de hele dag een fotograaf om mij heen en dat wil ik niet. Ik ben met mijn zoon Ruud en zijn verloofde en mijn vrouw. Nou die 'privacy' hebben. Ik ben wel eerder in de Antillen geweest. In 1948 met het ABC-cabaret van Wim Kan en Corry Vonk. Dat was mijn eerste kennismaking met Curaçao. Toen was het er nog stil hoor. In de Piscaderabaai hing een net om de barracuda's tegen te houden. Ik snorkelde toen voor het eerst van mijn leven. Een sensatie, man! Maar ja, het is een dure grap om naar de Antillen te gaan, dus we gingen meestal naar Spanje of naar Griekenland. Zijn we trouwens nu ook uitgekeken, hoor".

Rijk de Gooyer kent Aruba heel goed. Hij heeft er een film opgenomen. In 1981 vroeg de momenteel op Aruba wonende filmproducent René de Nie hem voor de hoofdrol in de film 'Sabine'. De opnamen duurden zes weken. Rijk de Gooyer zegt betere herinneringen te hebben aan Charlies Bar in San Nicolas dan aan het Concorde Hotel. Op Bonaire blijkt hij echter geen klagen te hebben.

"Bonaire is fantastisch en de behandeling die ik hier krijg ook. Die Hugo Gerharts is een perfectionist. Ik kende hem niet, maar Paul (Guf, de fotograaf die het Bonaireboek heeft gemaakt; red.) gaf me het adres van mijnheer Gerharts. Ik woon nu in het huis dat vroeger van zijn vader was. Ik ben er zo blij mee. Vlak voordat ik uit Giethoorn vertrok, stuurde Gerharts mij een fax. Wat ik in de koelkast wilde hebben. Daar hou ik van. Drie keer per week werd het huis schoongemaakt. Stopt er een busje voor het huis en daar stappen vijf werksters uit. Vijf tegelijk om je huis schoon te maken. Beter dan in Spanje, hoor. Daar zeggen ze altijd 'mañana'. Ik weet wel dat je je op een vakantie niet moet haasten, maar hier word je echt op je wenken bediend".

Rijk heeft het druk. Hij maakt films in Duitsland en een tv-serie voor de Nederlandse televisie. In februari gaat hij naar Hollywood. Hij krijgt daar een (kleine) rol. "Ik word geen Rudger Hauer, hoor. Die jongen heeft het gemaakt. Krijgt twee miljoen voor een film. Jeroen Krabbé is nog niet zover. Hij is eigenlijk pas een beginner. Als ik terugkom, ga ik weer een serie maken voor de Vara".

Rijk de Gooyer scoort hoog in Nederland. Zijn tv-serie 'In voor- en tegenspoed' loopt geweldig. Het is een soort 'Archie Bunker'-serie door Johnny Speight geschreven. Hij is duidelijk tevreden. Inmiddels is hij gepensioneerd. Enkele jaren geleden ging het hem niet zo voor de wind. "Ik had het moeilijk. Ik dacht het wordt nou niks meer. Ik ben te oud. Maar ik zit nu weer in de lift. De telefoon rinkelt weer. Ik moet zelfs gaan afzeggen".

AMIGOE

Inmiddels is het tijd om een hapje te eten. Hij etaleert zijn kennis van Papiamentu: ik wil een 'soopie pieska'. Het komt kennelijk niet geheel duidelijk over, want het wordt ten slotte een bord met friet en een stukje mulatu. "Lust ik ook. Ruud, hoe heet die ober ook weer. Ricardo? Hoe, Hé, Gregory, por fabor un poko de mayo. Ik ben gek op mayonaise. Wat, cholesterol? Ben je gek? Ik zwem het er wel weer af".

Hij is druk, ondanks zijn vakantie. Hij praat hard. De aanwezigen in het hotel behoeven de Amigoe niet te kopen. Zij hebben het verhaal al gehoord uit de mond van Rijk zelf.

"Wie is de hoofdredacteur van de Amigoe. Dicker? Die ken ik niet. Op Aruba zit Van der Schoot. Horvers, die ken ik wel. Zit die nog hier? Die werkte vroeger bij de Tros Televisie. Daar ken ik hem van. Ik lees de Amigoe vaak. Ik heb een rubriek in de Nieuwe Revue. Op 11 januari staat er iets in over de Amigoe. Ik haal veel berichten uit die krant. Ik vind het een heerlijke krant. Wanneer komt dat interview. In de Oudejaarskrant? Hé, dat vind ik nou geweldig".

Alles bevalt de acteur op Bonaire. Hij is een fervent duiker, dus erg vreemd is zijn liefde voor Bonaire niet. "Ik heb gedoken met Anton de Hagenees (Anton van der Heetkamp van Dive Inn; red.) Ik kende hem niet, maar Kees van Kooten zei tegen mij dat ik naar Anton moest vragen. Perfect is hij. Hij heeft ook een film onder water opgenomen van Ruud en mij. Wordt op de Vara televisie uitgezonden. Leuke promotie voor Anton. Hij plakt er ook een stukje van Bonaire aan".

BOEK

Rijk zoekt rust. Hij is van plan ooit een boek te schrijven — hij heeft er al drie geschreven — en daarvoor komt hij dan naar Bonaire. "Lekker op het terras zitten 's avonds. Heb ik nu ook gedaan. Naast ons is een soort van praatpaal voor vissers. Met hen ging ik een pilsje drinken. Ik praat een beetje Papiamentu. Heb ik geleerd vanuit het Spaans. Dat spreek ik vloeiend".

In de veertien dagen dat Rijk de Gooyer op Bonaire is, is hij verliefd geworden op het eiland en op de bewoners. Hij meent het ook. Hij is erg enthousiast over het eiland, over de Sunset Beach Villages, over Hugo Gerharts en Anton van der Heetkamp. Het is geen toneelspel en evenmin een 'verlicht nummertje'. Hij meent het echt. Voor Hugo Gerharts bracht hij een handgemaakt kerststalletje mee uit Amsterdam. Gekocht omdat een gedeelte van de opbrengst bestemd is voor Amnesty International. Rijk is een begaan mens. Voor de actie 'Artsen zonder Grenzen' was hij samen met Ria Lubbers en enkele andere prominente figuren uit de Nederlandse gemeenschap bereid om naar Somalia te reizen. Hij blijkt nog steeds onder de indruk van hetgeen hij heeft gezien.

HOLLYWOOD

"Als je hier zit, kan je je dat niet voorstellen. Bommen, mijnen, doden en burgeroorlog. Vreselijk. Dat heeft niets te maken met theater. Ik heb veel gezien en veel geleerd". Misschien daarom is het vredelievende Bonaire de plaats waar Rijk zijn noodzakelijke rust vond.

"Ik heb de villa alweer besproken voor volgend jaar. Aruba hoef ik niet. Daar mogen Corrie van Gurp en André van Duin hun vakantie doorbrengen. Ik was nu een beetje laat met bespreken, maar dat overkomt me nooit meer". Dan zegt Rijk: "Waarom zou ik zo lang wachten. Als ik in februari in Hollywood ben geweest, kom ik weer naar Bonaire. Ik ben ten slotte mijn eigen baas. Ik werk niet als Johnny Kraaykamp. Die draaide zelfs een matinee op Eerste Kerstdag. Trouwens toneelspelen háát ik. Soms tweehonderd keer hetzelfde doen".

Op de vraag of hij zich dan niet heeft verveeld op Bonaire zegt Rijk: "Nee, hoezo? Ik heb elke dag wat anders gedaan en ik ben hier nog lang niet uitgekeken. Tot februari hoor!"



■*RIJK DE GOOYER*

Benaming straten is vrijwel rond

KRALENDIJK — De enkele jaren geleden opgerichte commissie voor het benoemen van straten en benummering van huizen, heeft de taak vrijwel volledig volbracht.

In een overheidsprogramma op Voz di Bonaire deelde gedeputeerde Noris Gomes onder wie Volkshuisvesting valt mee, dat het project vrijwel gereed is. De gedeputeerde attendeerde er echter wel op, dat indien er huizen zijn waarvoor geen nummer is uitgegeven, in contact te treden met de afdeling Bevolking en Burgerlijke Stand, zodat deze ommissie hersteld kan worden.

Gomes vraagt medewerking van alle bewoners, aangezien de benaming van straten en de benummering van huizen een belangrijke zaak is. Het hoofd van de afdeling Bevolking Walter Coffie heeft al eerder aangedrongen op het feit dat de 'oude' benummering niet meer gebruikt zal worden, maar dat bewoners hun de juiste straatnaam en het juiste nummer vermelden als adres.

Vuurwerkverkoop is aan regels gebonden

KRALENDIJK — Gezaghebber mr. George Soliana heeft als hoofd van de lokale politie een groot aantal verzoekschriften gekregen van commerciële instellingen om een vergunning te krijgen voor het afsteken van vuurwerk op 31 december. Voor deze traditie verleent hij — onder voorwaarden — bepaalde ontheffingen.

Dat geldt natuurlijk niet voor het in huiselijke kring afsteken van enige rotjes, donderbussen of gillende keukenmeiden. Het gaat voornamelijk om de 'pagara'. Dat is een rol die uitgelegd wordt op de openbare weg en duizenden klappertjes bevat. In het verleden was de 'pagara' van Cultimara beroemd. Een traditie die nu is overgenomen door Boutique Vita in de Kaya Grandi. Vorig jaar echter — ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van Bonaire Trading Company — sloeg de 'pagara' van de BTC alles wat er ooit op dat gebied geweest was.

Vuurwerk is een ellende voor honden en een aanslag op het menselijk oor. Een traditie echter die niet gestopt kan worden. Gezaghebber Soliana is dat dan ook niet van plan, maar eist wel dat er alle aandacht wordt besteed aan de voorkoming van schade en letsels aan personen of goederen. Bovendien mag er geen vuurwerk afgestoken worden binnen de straal van 250 meter van een benzinestation of een plaats waar brandbare materialen zijn opgeslagen. Ook de omgeving van het ziekenhuis is taboe.

Ondanks de algemene ontheffing wijst de gezaghebber erop, dat ieder aansprakelijk blijft voor eventuele letsels en schade die door het afsteken van vuurwerk aan anderen kan worden toegebracht. Zoals bekend, brandde tien jaar geleden op Playa Pabao een huis af als gevolg van het neerkomen van brandend vuurwerk.

Cecilia damkampioen

KRALENDIJK — Pancho Cecilia is in de competitie van de Bonaireaanse Damclub op de eerste plaats geëindigd. Daarmee is hij kampioen geworden. Op de tweede plaats eindigde Eli Willem, die zoals bekend in de schaakcompetitie kampioen is geworden.

In een veld van negen deelnemers wist Cecilia het hoofd boven water te houden, ondanks de sterke tegenstand van ex-kampioen Serapio Pop, die op de derde plaats eindigde.

De verdere uitslag van de damcompetitie is 4. Eddy Campos, 5. Hildo Cecilia, 6. Stanley Santaris, 7. Gideon Beeldsnijder, die op de eerste plaats had gegokt. Hij heeft echter het afgelopen jaar niet zo goed gegokt als Cecilia, 8. Herman Nicholson en ten slotte nummer 9 hekkesluiter Raynis Soleano die er een eervolle plaats achter het net heeft gevist.

Ontvanger gesloten

KRALENDIJK — Het Bestuurscollege heeft meegedeeld, dat het kantoor van de Ontvanger op 2 januari 1992 gesloten zal zijn. Reden daarvoor is de aanpassing van de administratie aan het nieuwe systeem van dubbel boekhouden.

Er zal dus op 2 januari geen dienstverlening zijn voor het publiek. De Ontvanger verzoekt begrip voor de situatie en deelt mee dat hij met ingang van 3 januari weer geheel beschikbaar is voor het innen van belastingen en andere werkzaamheden.

Communist president van Oezbekistan

TASJKENT - De voormalige communistische leider van Oezbekistan, Islam Karimov, heeft de zondag gehouden presidentsverkiezingen glansrijk gewonnen.

Hij behaalde 86 procent van de stemmen, aldus de voorlopige uitslag van de verkiezingscomissie. De Oezbeekse kiezers spraken zich eveneens met overweldigende meerderheid --98,2 procent-- uit voor onafhankelijkheid van hun republiek. De opkomst bij de verkiezingen lag op 94,3 procent. De enige tegenstander van Karimov bij de verkiezingen was Mohammad Solitsj van de Oezbeekse Democratische Partij ERK. Hij kreeg 12,3 procent van de stemmen.

Onderstandsregeling voor rouleerders

KRALENDIJK — Gedeputeerde Arthur Domacassé meent het kennelijk met de poging meer doeltreffendheid te brengen in de diensten die onder hem vallen. Ook de Servisio di Asuntunan Sosial zal daarvoor een bijdrage moeten leveren.

Naar de mening van Domacasse is het nodig gebleken het aantal personen bij deze dienst uit te breiden. Reden daarvoor is dat het komende jaar een onderstandsregeling in het leven geroepen zal worden. Dat brengt voor genoemde dienst aanzienlijk meer werk mee. De nieuwe onderstandsregeling is een gevolg van de beslissing dat het zogenaamde rouleersysteem tot het verleden zal gaan behoren.

Het 'rouleersysteem' was een vorm die gebruikt werd om arbeiders gedurende enige weken in dienst te nemen. De mensen konden dan wat geld verdienen om noodzakelijke aanschaffingen te verrichten. Ook bij het naderen van feestdagen, zoals Kerstmis, was het gebruikelijk groepen arbeiders afwisselend vier tot zes weken werkzaamheden te laten verrichten. In het rouleersysteem werden meestal kapwerkzaamheden en rooiwerkzaamheden langs de weg verricht.

In het (nog niet zo verre) verleden was het rouleersysteem een bij uitstek politiek middel om verzekerd te zijn van stemmen. Tegen de verkiezingen werd het rouleersysteem dan ook aanzienlijk uitgebreid. Nu de dienst SASO echter wordt belast met de onderstandsregeling, verwacht de gedeputeerde een verzwaring van de werkzaamheden. De onderstandsregeling zal er toe moeten bijdragen dat iedereen die in aanmerking komt voor hulp die ook inderdaad zal ontvangen.

SELIBON

De Reinigingsdienst (Selibon), die belast is met het ophalen van huis- en bedrijfsvuil, zal ook een andere status krijgen. Echter niet die van een stichting of van een nv, maar die van een 'bedrijf'. In de praktijk dus op dezelfde manier als de Flamingo-luchthaven functioneert. Het BC is daar buitengewoon tevreden over.

De werkzaamheden zoals de luchthaven verricht en nu dan ook de Selibon zal gaan doen, zijn 'bedrijven' binnen de criteria die de overheid stelt.

Volgens opiniepeiling Sunday Times:

Labour loopt uit

LONDEN - De in Groot-Brittannië in de oppositie zijnde Labourpartij ligt in een dezer dagen gepubliceerde opiniepeiling voor op de regerende Conservatieve partij, wat de kans reëel maakt dat de verkiezingen die in 1992 gehouden moeten worden, het eind bezegelen van meer dan tien jaar Conservatief bewind.

Labour heeft niet meer geregeerd sinds Margaret Thatcher in 1979 de verkiezingen voor het Lagerhuis won. Maar John Major, die haar veertien maanden geleden opvolgde als Conservatieve premier, heeft te maken met een economische recessie en een daling in de waarde van het pond. Major, met zijn 48 jaar de jongste Britse eerste-minister in de twintigste eeuw, blijft populairder dan Labour-leider Neil Kinnock, een vurig redenaar uit Wales.

Een peiling in de Sunday Times geeft Labour 44 procent tegen 38 voor de Conservatieven. De op een middenkoers gerichte Liberaaldemocraten en andere minderheden nemen de resterende achttien procent voor hun rekening. De voorsprong van Labour op de conservatieven is vier procent groter dan vorige maand.

Arbeidszaken van Land naar eiland

KRALENDIJK — Met ingang van 1 januari 1992 zal het departement van Arbeid en Sociale Zaken, dat nu onder de Centrale regering valt, ondergebracht worden bij de eilandelijke dienst Arbeidszaken. In het kader van de decentralisatie zullen beide afdelingen nu dubbele en derhalve overbodige werkzaamheden voorkomen.

Gedeputeerde Arthur Domacassé onder wie genoemde dienst valt, benadrukt dat de werkzaamheden die in het verleden gedaan werden door een dienst die rechtstreeks resorteerde onder het land, nu een prerogatief zijn geworden van de eilandelijke overheid. Uiteraard zal dat op 'Arbeidszaken' een aanzienlijke uitbreiding van werkzaamheden geven. Het samengaan van beide diensten komt overigens niet onverwacht, aldus de nadere uitleg van gedeputeerde Domacassé, want de ambtenaren die belast zijn met de decentralisatie zijn al geruime tijd bezig geweest met de clustering van beide diensten. Voor de ambtenaren die werkzaam zijn bij de landsdienst en door de clustering over zouden moeten gaan in eilandsdienst, bestaat wel de mogelijkheid in landsdienst te blijven. Uiteraard zal dan voor een andere dienst gekozen moeten worden, die nog wel onder het land valt.

De Dienst Openbare Werken (DOW) is altijd een dienst geweest die geheel onder het eilandsbestuur viel. Ook daar zullen de nodige veranderingen bewerkstelligd worden, zodat er meer efficiëncy betracht wordt. Drie diensten die momenteel onder het BC vallen, zullen een nieuwe status krijgen. Er zijn verschillende opties. De dienst wordt 'overgenomen' door werknemers die een eigen nv oprichten en dan de werkzaamheden voor de overheid en tegen betaling verrichten. De diensten die daarvoor in aanmerking komen, zijn de afdeling elektriciteit, de afdeling schilderwerk en de afdeling die zorgt voor het in toom houden van struiken langs de openbare weg.

MENSEN

Ooievaarsdief ingesloten

De rijkspolitie Ooststellingwerf heeft zaterdag een inwoner uit haar gemeente aangehouden die verdacht wordt betrokken te zijn bij de diefstal van tachtig jonge **ooievaars** uit het ooievaarsdorp de Liesveld bij Grootammers. Zo'n 56 ooievaars zijn in de nacht van vrijdag op zaterdag en in de loop van de morgen teruggevonden in weilanden nabij het Friese Nijeberkoop.

Op grond van beschikbare informatie heeft de politie samen met de rechtercommissaris en de officier van justitie uit Leeuwarden twee huiszoekingen verricht. Volgens de politiewoordvoerder is de man dierenhandelaar. De zegsman wilde niet kwijt op welke manier de verdachte betrokken is bij de diefstal.

De kortgewiekte vogels zijn inmiddels opgenomen in het vogelcentrum de Fugelhelling in Ureterp. Een van de ooievaars is door ondervoeding overleden. Enkele andere ooievaars hebben oogletsels en sommige andere vogels kunnen nauwelijks op hun pootjes staan. Volgens fugelhelling-medewerkster Grietje Miedema zijn de wondjes aan de ogen veroorzaakt door de kleine ruimte waarin de ooievaars vermoedelijk hebben gezeten. De andere ooievaars zijn gezond en wel, aldus Miedema.

Volgens haar zijn de vogels wel gevoed. Uit braaksel is af te leiden dat zij vis hebben gehad. Bij huiszoeking in de woning van de verdachte zijn inderdaad enkele zakken met vis aangetroffen. Het is nog niet bekend wanneer de ooievaars, die bestemd waren om voor nieuw geslacht te zorgen, terug kunnen keren naar het ooievaarsdorp De Liesveld.

Volgens Miedema hebben ze nog minstens een week rust nodig voordat ze weer kunnen worden getransporteerd naar Zuid-Holland. Een groot deel van de teruggevonden ooievaars mist de ring aan het pootje zodat niet na te gaan is welke stamboom de vogels hebben.

Priester wordt zen-leraar

Een rooms-katholieke priester in de Verenigde Staten is deze maand leraar in het **zen-boeddhisme** geworden. De jezuiet Robert E. Kennedy, die theologie en Japanse taal- en letterkunde doceert in Jersey City, is de eerste Amerikaanse zen-leraar die niet tegelijkertijd zen-priester is.

Bernard Glassman, oprichter van de boeddhistische gemeenschap in Yonkers, New York, schreef een ceremonie die speciaal bedoeld is voor de installatie van een rk priester in de functie van 'sensei'.

Kennedy ziet grote overeenkomsten tussen het zen-boeddhisme en het rooms-katholicisme. Hij vindt het een uitdaging "om in beide tradities te staan, om een tussenpersoon te zijn". Als katholiek zal hij "proberen de zen-traditie in het rooms-katholicisme ingang te doen vinden".

De 58-jarige priester weet ook dat er verschillen zijn tussen beide godsdiensten: Het zen-boeddhisme is een niet-theïstische religie die vooral gebaseerd is op menselijke waarden. Maar katholiek-zijn betekent voor hem "openstaan voor datgene wat God heeft geopenbaard in andere godsdiensten".

Het zen-boeddhisme en het rooms-katholicisme "zijn beide contemplatief, maar hebben eveneens de redding van de gehele mensheid op het oog", aldus de zen-leraar.



■ *Tanya Sergeyeva, 21 (links) en Andrey Kiselyov 26, twee universiteits-studenten klampen zich aan elkaar vast tegen de kou. Het paar studeert s'avonds en verkoopt overdag Matrioshka-poppen op straat. Dat doen zij zeven dagen per week*

Gevraagd naar wat ze denken over hun toekomst in het vroegere Rusland, antwoordden zij dat zij hoop hebben op een beter leven. Het paar heeft een vierjarige dochter.

Per ongeluk seks

Deze maand zou de anti-discriminatielijn van het maandblad Full color van start gaan. Speciale pamfletten wezen op het bestaan van dit 06-nummer onder de opvallende kop: "nee, dit is geen sekslijn, dit is een meldpunt voor klachten over discriminatie."

Helaas voor full color is een foutief nummer gepubliceerd. Mensen die klachten over discriminatie willen melden, worden automatisch doorverbonden met een avontuurlijke dame op een cassettebandje. Wel een sekslijn dus, maar **"echt per ongeluk"**, verzekert redacteur S. Hira van Full color.

"Verschrikkelijk. We zitten met de handen in het haar. Ik schaam me dood. Meteen nadat de lijn was geïnstalleerd, probeerden we hem uit. En toen kregen we dat gehijg enzo. Het scheelt maar een cijfertje. We worden wel al van diverse kanten gefeliciteerd met onze nieuwe lijn", schatert Hira. Hij benadrukt dat de sekslijn niet wordt geëxploiteerd door Full color en dat de advertentie dus gratis reclame maakt voor een onbekende 06-exploitant. Die heeft zich overigens nog niet gemeld om te bedanken.

In het volgende nummer van het half jaar oude blad Full color zal het juiste nummer worden gepubliceerd. De redactie wil uiteindelijk alle klachten over discriminatie gaan inventariseren. "Het juiste nummer is 06-32033207. Maar wacht, laat ik het nou eerst nog even controleren."

Kerk wil geen zondagwinkel

De kerk van Engeland heeft supermarkten en andere grote winkelbedrijven waarin zij veel aandelen heeft, laten weten dat zij **tegen verkoop op zondag** is. Dit heeft sir Douglas Lovelock zondag voor de BBC-radio meegedeeld.

"Wij zijn een belangrijke aandeelhouder in sommige bedrijven en het is ons recht en onze taak onze invloed aan te wenden", aldus het hoofd van de afdeling die de aandelen-portefeuille van de Anglicaanse staatskerk beheert. De kerk heeft in totaal 2,5 miljard pond (ongeveer 8 miljard gulden) belegd, waarvan 24 miljoen pond (80 miljoen) in winkelbedrijven.

Diverse supermarkten en warenhuizen in Groot-Brittannie zijn in de weken voor kerst begonnen met verkoop op zondag. De regering doet weinig om de bedrijven tegen te houden, zij twijfelt sterk aan de wettigheid van een verbod. De kerk daarentegen is fel tegenstander.

In de brieven dreigt de kerk nog niet met het terugtrekken van haar vermogen uit de betreffende bedrijven. Maar Lovelock is wel van plan brieven "in sterkere bewoordingen" te versturen als de winkels blijven zondigen, aldus de BBC.

HBO

DINSDAG

13.30 Movie: 'Father Figure' (1980, Hal Linden/Timothy Hutton)
14.00 Movie: 'Crimewave' (1985, Louise Lasser/Paul L. Smith)
16.30 Movie: 'Transylvania Twist' (1989, Robert Vaugh/Teri Copley)
18.00 Home Sweet Homeless
19.00 Movie: 'It Takes Two' (1988, George Newbern/Leslie Hope)
20.30 The Baby-Sitters Club
21.00 Movie: 'Gremlins 2: The New Batch' (1990, Zack Galligan/Phoebe Gates)
23.00 Madonne! The Blond Ambition World Tour '90
01.05 One-Nihgt Stand
02.05 One-Night Stand
02.35 One-Night Stand
03.05 One-Night Stand
03.35 One-Night Stand
04.05 One-Night Stand
04.35 One-Night Stand
05.05 One-Night Stand
05.35 One-Night Stand
06.05 One-Night Stand
06.35 One-Night Stand.

WOENSDAG

14.00 The Incredible Ida Early
15.00 Movie: 'The Bear' (1989, Jack Wallace/Tchely Karyo)
16.45 Movie: 'The In Crowd' (1988, Donavan Leitch/Joe Pantoliano)L18.30
18.30 Movie: 'Hot to Trot' (1988, Bob Goldthwait/Dabnet Coleman)
20.00 Inside the NFL
21.00 Movie: 'Edward Scissorhands' (1990, Johnny Depp/Winona Ryder)
23.00 Tales From the Crypt
23.30 Dream On: 555-Hell
24.00 Movie: 'Worth Winning' (1989, Mark Harmon/Lesley Ann Warren)
01.45 Movie: 'Days of Thunder' (1990, Tom Cruise/Nicole Kidman)
03.35 Kids in the Hall
04.05 Movie: 'Tides of War' (David Soul/Yveette Hevden)
05.35 The World Entertainment News Report
06.35 Movie: 'Blind Fear' (1989, Shelley Hack)

CBS

DINSDAG

21.00 Rescue: 911.
22.00 CBS Tuesday Movie.

WOENSDAG

21.00 Brooklyn Bridge
21.30 David Rules
22.00 Jake and the Fatman
23.00 48 Hours.

NBC

DINSDAG

21.00 I'll Fly Away
22.00 In the Heat of the Night
23.00 Law & Order.

WOENSDAG

17.30 Fiesta Bowl Penn State vs. Tennessee (L)
21.00 Oranje Bowl From Miami (L).

TBS

DINSDAG

13.05 Perry Mason
14.05 Movie: 'The Wild Women of Chastity Gulch' (1982, Priscilla Barnes)
16.05 Tom and Jerry's Funhouse;
17.35 Brady Bunch
18.05 Laverne and Shirley
18.35 Good Times
19.05 Beverly Hillbillies
19.35 Andy Griffith
20.05 Too Close for Comfort
20.35 Sanford & Son
21.00 Copper Bowl from Tucson, Ariz. (L)
24.30 Movie: 'Cooley High' (1975, Glynn Turman)
02.45 Movie: 'Car Wash' (1976, Ricahrd Pryor)
04.45 Three Stooges
05.00 All in the Family
06.05 Gomer Pyle
06.35 CNN Headline News.

WOENSDAG

15.15 Movie: 'The Ghost and Mr. Chicken' (1966, Don Knotts)
17.15 Movie: 'Caveman' (1981, Ringo Starr)
19.15 Movie: 'The Blues Busters' (1980, John Belushi)
22.00 Movie: 'Bustin' Loose' (1981, Richard Pryor.Cicely Tyson)
24.00 Movie: 'Let's Do It Again' (1975)
02.25 Movie: 'For Pete's Sake' (1974, Barbra Streisand)
04.25 Gunsmoke
05.35 Hogan's Heroes
06.05 Gomer Pyle
05.35 CNN Headline News.

TELECURAÇAO

DINSDAG

17.00 Ora pa Mucha;
18.00 TeleCuraçao Special;
18.30 Informe Deportivo met Hector Rosario;
19.00 Special met Ced-Ride;
19.30 Cocktail Special;
20.00 Telenotisia;
20.30 Sperando Tiru.......

WOENSDAG

17.00 Ora pa Mucha;
18.00 Wonder Struck;
19.00 Jazz Time;
20.00 Telenotisia;
20.30 Kate & Allie;
21.00 TeleCuraçao Special;
22.00 Planeta 3;
23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

Olga mag gauw naar Pa en Moe

De 17-jarige Russische **Olga** Bondarenko zal "nog net voor het eind van 1991" met haar in Nederland verblijvende ouders worden herenigd. Dit heeft de actiegroep "Waar blijft Olga?" zondagavond bekend gemaakt. Het meisje mocht twee jaar lang de Sovjetunie niet verlaten om zich bij haar ouders te voegen.

De vader van Olga vluchtte enkele jaren geleden naar Nederland en kreeg daar politiek asiel. Zijn vrouw mocht hem volgen, maar dochter Olga moest gedwongen achterblijven in de Witrussische hoofdstad Mink.

Nederland heeft er de afgelopen twee jaar bij de Sovjet-autoriteiten herhaaldelijk op aangedrongen Olga naar Nederland te laten vertrekken. Ook Wit-Rusland ontving een dergelijk verzoek. In november van dit jaar kreeg de actiegroep "Waar blijft Olga" de bevestiging van de Sovjet-ambassade dat het meisje alsnog het land mag verlaten.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Debrot-Steegstra, Hennie Harinck, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Issell (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der School
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der School, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 152 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde,
Whitewallweg 1

AMSTERDAM
correspondenten:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

HENRY ® By Dick Hodgins

Hotel Swank Welcomes SALESMEN CONVENTION
WELCOME
SHAKE, KID!
BZZZZZ!
NOVELTIES

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

ELEPHANT, I'M BENCHING YOU FOR THE REST OF THE GAME.
WHY?
ARE YOU KIDDING? SO FAR YOU'VE HAD A DOZEN 15-YARD PENALTIES FOR ILLEGAL USE OF THE TRUNK!!

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

I CAN ONLY STAND BEING IN MY ROOM SO LONG, EVEN IF IT'S SATURDAY
I GOTTA BUST OUTTA HERE AND LIVE IT UP A LITTLE
K.P. BEETLE

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

I CAN'T TELL YOU HOW MUCH WINNING THIS PARTICULAR BATTLE MEANS TO YOUR OLD CHIEF, MEN... SNIFF, SNIFF...
BUT IF YOU CAN'T WIN IT FOR ME... SNIFF...WIN IT FOR THE GIPPER
"THE GIPPER"??
IT WORKED FOR KNUTE ROCKNE

Tom Poes en de Kwanten door Marten Toonder

3441— Heer Bommel zat dromerig aan de kant van het meer. De volle maan stond hoog aan de hemel en belichtte de golfjes, die zacht klotsend op de oever sloegen.

Een koekoek en een nachtegaal zongen in de bomen achter hem en alles was precies zoals heer Ollie het zich gewenst had.

Welk een verschil is dit vredige toneel, vergeleken bij de aanblik, die Tom Poes en de ambtenaar Dorknoper opleverden! De stakkerds, die zich voorgenomen hadden niets te wensen, ploeterden vreugdeloos voort door een dorre woestijn. Ze waren moe en vol van sombere gedachten.

"Welke een vreselijk land", stamelde de beambte ten slotte. "Het is mij een raadsel, dat de overheid hier niet ingrijpt. Het moet de bestedingsbeperking zijn".

"Ik maak mij zorgen over heer Ollie", zei Tom Poes peinzend. "Wie weet wat hij intussen heeft gedaan! In zo'n omgeving komt hij misschien tot gevaarlijke dingen. Ik wou, dat ik hem niet in de steek had gelaten...."

Op dat moment zag hij plotseling water glinsteren en hij begreep, dat zij een meer naderden.

"Daar zit heer Bommel!" riep de ambtenaar uit. "Gelukkig, dat treft. Misschien kan hij ons de halte van de bus naar Rommeldam wijzen".

"Dat denk ik niet", zei Tom Poes. "Maar ik ben toch blij, dat ik hem zie".

Stockmarkets-NEWS

YORK	PREV.	30-12	FRANKFURT	PREV.	30-12	AMSTERDAM	PREV	30-12
JONES	3105.	3139.	DAX INDEX	1563.	1577	CBS GEN.INDEX	88.40	88.70
.BRANDS			ASKO	616.00	630.00	ABN-AMRO	41.80	42.00
.EXP.	20.88	21.00	BASF	217.70	219.70	AEGON	119.20	119.10
USER B	59.88	60.75	BMW	471.00	472.50	AHOLD	77.10	77.80
T	39.13	39.25	COMMERZBANK	246.50	247.50	AMEV	50.10	51.60
DEN	31.88	32.50	DAIMLER BENZ	735.50	742.00	AKZO	132.50	133.40
PBELL S	40.63	42.50	DEUTSCHE BANK	666.00	671.00	BOLS	42.70	42.90
ISLER	11.25	11.50	HOECHST	218.50	223.90	BUHR.TET.	41.00	41.50
TICORP	10.63	10.13	KAUFHOF	430.00	434.00	DAF	22.80	22.90
STAL CO	24.63	25.38	MAN	337.50	340.50	DSM	90.60	89.70
A COLA	80.38	81.38	PREUSSAG	307.00	306.00	ELSEVIER	99.80	99.00
ITAL	53.75	55.63	SIEMENS	622.00	624.90	FOKKER	29.60	29.60
ONT	46.13	46.38	VW	295.40	301.50	GIST BROC.	32.10	32.30
T.KODAK	46.63	47.38				HAGEMEYER	125.00	124.00
ON	58.50	58.25				HEINEKEN	155.70	156.50
D	27.88	28.00	LONDON			HOOGOVENS	44.10	43.70
.ELECT.	74.50	76.50				ING	45.60	45.70
.MOTORS	27.88	28.50	FT-100 INDEX	2418	2420	KLM	41.40	40.30
NZ	38.13	38.88				KNP	46.20	47.50
STAKE	14.50	14.75	ARGYLL	2.74	2.75	NEDLLOYD	55.00	55.60
	89.25	90.63	BARCLAYS BANK	3.78	3.67	PHILIPS	29.70	29.20
LOGG	63.50	66.13	BASS	9.90	9.75	ROBECO	92.50	93.20
DONALDS	38.88	39.25	BRITISH STEEL	0.67	0.67	ROLINCO	93.90	95.00
CK	165.75	165.88	BRITISH TEL	3.26	3.25	RORENTO	69.20	69.70
ES.MNG	91.38	93.25	BTR	3.83	3.82	RODAMCO	56.90	56.80
IL CORP	67.38	66.75	CADBURY	4.19	4.19	ROYAL DUTCH	141.40	142.00
			CABLE & WIRE	5.80	5.85	UNILEVER	173.70	175.70
ZER	81.75	85.13	GRAND MET	8.54	8.55	VMF STORK	41.00	40.70
ORRIS	76.88	80.63	MARKS & SPENCER	2.72	2.63	VOC	40.10	40.30
KER	72.63	73.63	REDLAND	4.26	4.28	VNU	69.50	69.50
RS	35.38	36.38	TATE & LYLE	3.97	3.92	WESSANEN	78.60	79.90
JOHN	42.50	41.25						
LWORTH	25.38	26.63						
			TOKYO					
LD	353.90	352.70				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	22437	22983			
LVER	4.05	4.05				TSE 300	3443.	3502.
			BRIDGESTONE	1020	1030			
E OIL	18.70	18.97	CANON	1400	1410	ALCAN	19.88	20.25
			DAI ICHI KANGYO	2310	2410	BELL	47.25	47.75
/Yen	125.80	125.71	DAIWA SEC.	1130	1190	BANK OF NS	21.13	21.13
			HITACHI	890	912	CAN.PAC.	17.75	18.25
/DMARK	1.52	1.52	HONDA MOT.	1450	1510	IMASCO	36.13	36.63
			JAPAN AIRLINES	955	980	LAIDLAW	10.38	10.38
/US$	187.55	186.92	NEC			MOORE	24.00	24.75
			NOMURA SEC.	1570	1620	NORANDA	17.88	18.50
/NLG	1.71	1.71	NIPPON STEEL	358	375	PLACER DOME	11.50	11.75
/US$	133.60	133.73	MAZDA	488	520	POWER CORP.	14.75	14.88
/US$	86.21	86.35	SONY	4030	4100	ROYAL BANK	27.00	27.88

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

HTDIENST ARTSEN
nten van de artsen van Bandabao (3e ct) kunnen in spoedgevallen telefoon 58 bellen en dan het antwoordappa- afluisteren. De patiënten van de e medische districten kunnen voor gevallen de artsenpraktijk van hun n huisarts bellen; het antwoordappa- zal dan mededelen wie de dienst- de arts is.

ERARTS
culiere patiënten)
de dienstdoende arts belt U tel.: 0/625100.

ENIGING VAN TANDARTSEN
de dienstdoende arts gedurende het nde en op feestdagen gelieve tel.: 22 op te bellen.

RO MEDICO STA ROSA
saweg 327, tel.: 672300/676666
gstijden:
g 31 december van 07.00-21.00
dag 1 januari van 09.00-14.00/17.00- uur.

WIJKVERPLEGING

GELE KRUIS
jkverpleging 'Prinses Margriet': con- bureaus te Sta Maria 17: 682344/ 7, 682412/682574 (tussen zeven morgens en vijf uur 's middags); ne Abao: tel.: 673711 en Kaya (Koraal Specht): tel.: 618577; Bonam: g van 09.00-11.00 uur.
ienst t/m 31 december: zuster s, tel.: 684375.
ienst van 1 t/m 7 januari: zuster , tel.: 374949.

RALE WIJKVERPLEGING
r Gosieweg 15, tel.: 692231/ 2; geopend van 07.00-17.00 uur; de heeft zuster Concincion, tel.: 1, pageboy 027-053 b.g.g. 691838.
r Bandabao, Groot Sta Martha el.: 642555; geopend van 14.00- uur; de wacht heeft zuster Concin- el.: 685381.

MKLINIEK RIO CANARIO
gatweg Noord 43, tel.: 44510, , 691683 en 691838; voor infor- over prenatale zorg en zorg gedu- en na de bevalling.
atiebureau zuigelingen: iedere donde- dag van 13.30-16.00 uur.
atiebureau peuters: iedere dins- dag van 12.30-14.45 uur.

TING WIJKVERPLEGING BAN- O
n 35, tel.: 648077/648387; open van ag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; 0 uur bereikbaar: zuster Pisas, tel.: b.g.g 601760.
atiebureau: iedere dinsdag van 11.00/18.00-20.00 uur.

TING VAN HET WITE GELE S VOOR GEZINSVERZOR- KWIDO PA FAMIA'
aria 17, tel.: 680222; spreekuren g, woensdag en vrijdag van 08.00- uur; dinsdag en donderdag van 16.00 uur.

ASHON LECHI DI MAMA OU
nformatie tel.: 672289, 648225 of

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
31 december 1991 vanaf 15.00 uur tot 2 januari 1992 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Spreekkamer: Santa Rosa, tel.: 676666; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371661 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer en Ayubi)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
31 december 1991 vanaf 15.00 uur tot 2 januari 1992 om 07.00 uur:
Dokter Roose, Sentro Mediko Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 623550 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
31 december 1991 vanaf 12.00 uur tot 2 januari 1992 om 07.00 uur.
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

FEESTDAGENDIENST
DINSDAG 31
Otrobanda
Gosie, Gosieweg 90-A, tel.: 379744.
Punda
Popular, hoek Maduro-/Columbusstraat, tel.: 611269/612376.
WOENSDAG 1
Otrobanda
Union, Breedestraat 137, tel.: 623575.
Punda
Wilhelmina, Hendrikplein 13, tel.: 612380/ 613078.

DIVERSEN

VERLOF
BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
1 januari: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, dunderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa **(op zaterdag)**: voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is **op zaterdag** van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 685544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

KERKDIENSTEN

OUDEJAARSAVOND

BRIEVENGAT: 23.00 uur; 09.00 uur.
BUENA VISTA: 23.30 uur; 09.00 en 19.00 uur.
CHARO: 23.30 uur; 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 20.00 uur; 08.00 en 18.00 uur.
JANDORET: 19.00 uur; 10.00 uur.
JANWE: 24.00 uur; 10.00 uur.
MONTAÑA: 20.30 en 24.00 uur; 08.00 uur.
SERU GRANDI: 21.00 uur; 10.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 20.00 en 22.30 uur; 09.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: 19.00 en 23.00 uur; 09.00 en 11.00 uur (Engels).
PIETERMAAI: 23.00 uur; 09.00 en 19.00 uur.
SANTA ROSA: 19.30, 21.00 en 23.00 uur; 09.00 uur.
SANTA MARIA: 07.00, 09.00 en 23.00 uur; 07.00, 09.00, 11.00 en 18.30 uur.
TERRA CORRA: 22.00 uur; 09.00 en 18.00 uur.
SOTO: 23.00 uur; 09.30 uur.
SUFFISANT: 09.00, 18.00 en 24.00 uur; 18.00 uur.
WISHI: 22.00 uur; 09.00 en 18.00 uur.
ZUID-BONAM: 23.00 uur; 09.00 en 17.30 uur.
BARBER: 23.00 uur; 09.00 uur.
****

ECO-NOTEN

Gendex Corporation in CHICAGO neemt per 1 februari alle activiteiten van Philips Medical systems op het gebied van rontgenapparatuur voor de tandheelkunde over. Alle 65 werknemers van PMS Dental gaan over naar Gendex.

***

SIEMENS neemt het VS-telecommunicatie-techniekbedrijf Reliance niet over. De onderhandelingen zijn afgebroken wegens verschil van inzicht overde voorwaarden. Reliance, die uit het energieconcern Exxon afkomstig is, heeft vorig jaar met 124.000 werknemers 1,5 miljard dollar omgezet.

***

De ZUIDKOREAANSE regering stelt de oprichting voor van een multinationale bank die eraan moet bijdragen Noord-Korea uit zijn economische crisis te halen. In het kapitaal van de bank zouden de twee korea's, de "Sovjetunie", China, Japan, Taiwan en Hongkong moeten deelnemen. De Noordoostaziatische bank, zoals zij zou moeten heten, zou Noord-Korea aan deviezen moeten helpen voor de aankoop van kapitaalgoederen. Ueli Prager, de grondlegger van het Movenpick-concern, en zijn echtgenote verkopen Carlton holding AG aan de Duitse industrieel August von Finck. Carlton bezit de meerderheid van de stemgerechtigde aandelen in de Zwitserse Movenpick holding (voeding en horeca).

***

De BRITSE onderneming Inchcape, de grootste onafhankelijke autodistributeur ter wereld, neemt concurrent Tozer, Kemsley and Millbourn voor 382 miljoen pond (Nf 1,23 miljard) over van het Nieuwzeelandse bedrijf Brierley Investments. Tozer verkocht vorig jaar 107.000 auto's van elf fabrikanten aan dealers in Groot-Brittannie, Frankrijk, Australie en Ierland. Inchcape is werkzaam in twintig landen. Het bedrijf behaalde in 1990 een verkoop van 220.000 wagens van 23 merken, waarvan Toyota het belangrijkste is.

***

De AUSTRALISCHE krant Brisbane Sun is voor het laatst verschenen. Daardoor blijft het in Adelaide gepubliceerde dagblad The News over als enige avondkrant in Australie. De Brisbane Sun, in 1987 door een groep directieleden overgenomen van de mediamagnaat Rupert Murdoch, leed al jaren verliezen.

***

AER LINGUS, de nationale luchtvaartmaatschappij van IERLAND, heeft een contract ondertekend met Byelorussian Airlines, de nieuwe luchtvaartmaatschappij van Wit-Rusland Byelorussian, die opereert onder de paraplu van Aeroflot, gaat eenmaal per week naar Shannon in het westen van Ierland vliegen, waar de maatschappij passagiers zal aanleveren voor de wekelijkse vlucht van Aer Lingus op New York.

***

Het autoschadebedrijven van de ATHLON groep (vroeger Riva) werken vanaf 1 januari als zelfstandig onderdeel onder de naam Care Schadeservice. Binnen drie jaar willen zij een marktaandeel van vijf procent bereiken, overeenkomend met een omzet van ongeveer Nf 75 miljoen. Tien schadebedrijven maken nu deel uit van de keten, die in de loop van 1994 dertig landelijk gespreide ondernemingen moet tellen.

***

Verzekeraar NATIONALE-Nederlanden heeft toestemming verkregen voor de oprichting van een eigen dochtermaatschappij in Zuid-Korea. Zij gaat werken onder de naam Netherlands Life insurance company. NN is sinds 1989 actief op de Zuidkoreaanse levensverzekeringsmarkt als bijkantoor van haar Amerikaanse dochterbedrijf Life Insurance company of Georgia.

***

Standard Elektrik Lorenz, onderdeel van het Alcatel-concern, installeert in TEHERAN een telefooncentrale voor 60.000 aansluitingen. Hoeveel de opdracht waard is, werd niet bekendgemaakt.

***

Het Bruto nationaal product van GROOT-BRITTANNIE is in het derde kwartaal van 1991 0,2 procent groter geweest dan in het tweede. In vergelijking met het derde kwartaal van 1990 was er sprake van een vermindering van 2,3 procent.

***

De luchtvaartmaatschappij TRUMP SHUTTLE van de in ernstige financiele problemen verkerende VS-onroerend-goedmagnaat Donald Trump wordt de komende tien jaar geexploiteerd door USAIR. Deze maatschappij krijgt na vijf jaar een optie tot aankoop. Trump Shuttle, die wordt omgedoopt tot Usair Shuttle, onderhoudt pendeldiensten tussen New York, Boston en Washington.

***

De winst van het VS-levensmiddelenconcern H.J. HEINZ is in het op 30 oktober afgelopen tweede kwartaal van het lopende boekjaar met twaalf procent gedaald van 139,8 miljoen dollar tot 122,8 miljoen dollar. De omzet verminderde met 3,2 procent tot 1,59 miljard dollar.

***

Het aantal werklozen in FRANKRIJK is in november met 1,1 procent gestegen tot 2,8 miljoen. In totaal is nu 9,8 procent van de Franse beroepsbevolking zonder baan. In september beliep dat percentage nog 9,7.

***

De Centrale bank van JOEGOSLAVIE is tijdens de Kerstdagen begonnen met de invoering van nieuwe dinar-biljetten. De omwisseling is een reactie op de introductie van eigen valuta's door Slovenie en Kroatie. Door nieuwe briefjes uit te geven hoopt de Centrale-bankleiding misbruik en speculatie bij de invoering van nieuwe gelden te voorkomen.

***

De Europese Investeringsbank heeft ABN AMRO een globaal krediet toegekend van 50 miljoen ECU (circa Nf 115 miljoen) ter financiering van investeringen door kleine en middelgrote ondernemingen in Nederland en elders in de EG. Een globaal krediet is eigenlijk een tijdelijke kredietlijn van de EIB naar een partnerbank ter plaatse, die hieruit kleinere bedragen toewijst ten behoeve van investeringsprojecten.

***

Het tekort op de lopende rekening van de BRITSE betalingsbalans heeft volgens het Centrale bureau voor de statistiek in Londen over november met correctie voor seizoensinvloeden 587 miljoen pond sterling bedragen tegen 561 miljoen pond over oktober. Deskundigen hadden een tekort van 490 miljoen pond verwacht. In de zichtbare handel steeg het nadelig saldo van 861 tot 887 miljoen pond en op de onzichtbare handel was het onveranderd 300 miljoen pond. Voor de zichtbare handel was een deficit van 770 miljoen pond verwacht.

Jacques en Pierre CHAUMET, oud-eigenaren van de gelijknamige befaamde Parijse juwelier aan de Place Vendome, zijn door een Franse rechter veroordeeld tot respectievelijk vier en vijf jaar gevangenisstraf met een geldboete van elk 500.000 Franse frank (Nf 165.000). Het duo werd schuldig bevonden aan oplichting bij de speculatie met onder meer diamanten voor een bedrag van 1,8 miljard frank (Nf 594 miljoen) in 1987.

MADRID - Vrachtwagenchauffeurs in Spanje zijn maandag voor zes dagen in staking gegaan uit protest tegen de hoge brandstofprijs. Ongeveer zestigduizend vrachtwagens blijven de komende dagen stilstaan. De stakers willen ook dat de regering maatregelen neemt tegen beunhazen in hun sector.

President Boris Jeltsin vaardigt decreet uit:

Verkoop landbouwgrond in Rusland nu mogelijk

MOSKOU - De president van de Russische federatie, Boris Jeltsin, heeft vrijdag een decreet ondertekend waardoor in bepaalde gevallen de verkoop van landbouwgrond mogelijk wordt. Met het decreet wil Jeltsin de privatiseringen die samenhangen met de agrarische hervormingen makkelijker maken. Het decreet werd zaterdag door Russische parlementsleden verspreid.

Tot nu toe hadden mensen die eigenaar waren geworden van een stuk grond alleen het recht dat te verkopen aan de lokale autoriteiten (Sovjets). Het nieuwe decreet bepaalt dat boeren die er mee willen ophouden, die zich elders willen vestigen of die willen investeren in een ander deel van de economie, alsmede erfgenamen van een stuk grond, per 1 januari 1992 het recht hebben hun bezit te verkopen. Eigenaren van boerderijen zijn nu gerechtigd om op hun bezit een hypotheek af te sluiten om zo geld te verkrijgen om te investeren en banken krijgen het recht hun bezit te ruilen tegen andere grond.

Het decreet bepaalt verder dat werknemers op staatsboerderijen het recht hebben die te verlaten om voor eigen rekening te beginnen en een deel van de collectieve boerderij over te nemen. De directeuren van dergelijke staatsboerderijen moeten binnen een maand antwoorden op verzoeken om een deel van de instelling te kopen.

Het decreet betekent in concreto dat wie nu in Rusland prive-boer wil worden daartoe bij de Sovchozen en Kolchozen een verzoek moet indienen. Kol- en Sovchozen en andere boerenbedrijven van de staat moeten volgens het decreet hun eigendomsformule uiterlijk 1 maart 1992 wijzigen. Het is mogelijk de staatsbedrijven om te vormen in prive-bedrijven of in naamloze vennootschappen, die onafhankelijk zijn van de staat. Bij de verdeling van land hebben werknemers van Sov- en Kolchozen en andere staatsboerderijen voorrang, wanneer zij een eigen boerenbedrijf willen opzetten.

Organisatie Economische samenwerking, ontwikkeling:

Nederland moet fors in sociale zekerheid snoeien

PARIJS - Nederland moet fors snijden in zijn sociale zekerheid. Zo is de Organisatie voor Economische samenwerking en ontwikkeling, de OESO, van mening. Dit staat in het jaarlijks OESO-overzicht van de Nederlandse economie.

De OESO stelt daarin dat de kosten van de sociale voorzieningen de economische groei in de komende jaren kunnen tegenhouden. Het geld dat wordt bespaard zou gebruikt moeten worden om de belastingen en de sociale premies te verlagen. Volgens de OESO zijn de drempels om in aanmerking te komen voor sociale uitkeringen in Nederland te laag. In het rapport wordt een herbezinning bepleit op de verzorgingsstaat. Vooral de uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid (WAO) worden bekritiseerd.

Volgens het ministerie van Economische zaken is een hervorming van het sociale-zekerheids- en subsidiebeleid niet alleen noodzakelijk met het oog op de overheidsuitgaven, maar ook voor het algehele functioneren van de Nederlandse economie. De grote "wig" of wel de druk van belastingen en premie op de loonkosten bevordert volgens Economische zaken de uitstoot van arbeid en is daarmee een belangrijke oorzaak van de bijzonder ongunstige verhouding tussen werkenden en niet-werkenden in Nederland.

Niet onbekend op Damrak

Italiaanse zakenman Paretti aangehouden

ROME - De illustere Italiaanse zakenman Giancarlo Paretti is vrijdag in Rome gearresteerd, zo heeft de politie medegedeeld. Een team van de financiele politie uit het Siciliaanse Syracuse verrichtte de arrestatie, net voordat Paretti op de Romeinse luchthaven in een vliegtuig stapte.

De Italiaanse justitie heeft Paretti begin december beschuldigd van belastingfraude. Samen met zijn echtgenote zou hij tussen 1981 en 1988 121 miljard lire (Nf 180 miljoen) aan de fiscus hebben onthouden. Een woordvoerder van de politie in Rome bevestigde dat Paretti is gearresteerd op verdenking van belastingfraude en deelname aan een criminele organisatie. Volgens het Italiaanse persbureau ANSA is de actie van de politie een uitvloeisel van een onderzoek naar Paretti's zakelijke belangen in Italië, dat al halverwege de jaren tachtig is begonnen.

Parretti is internationaal vooral bekend doordat hij in november 1990 de filmstudio MGM/Pathe heeft overgenomen met behulp van Credit Lyonnais Bank Nederland. CLBN verwijderde Parretti in mei van dit jaar uit de directie van de bank. De Italiaanse zakenman heeft de bank daarvoor in de Verenigde Staten voor de rechter gedaagd.

Parretti bezat samen met zijn voormalige zakenvriend Florio Fiorini ruim negentig procent van de aandelen MGM/Pathe. Na een reeks tumultueuze aandeelhoudersvergaderingen en rechtszaken moest Parretti zijn aandelen afstaan aan CLBN, die de Italiaan ruim een miljard dollar had geleend om de studio over te nemen.

In Nederland is Parretti betrokken bij de voormalige beursfondsen Chamotte Unie, Melia en Bobel. Het beursbestuur heeft deze fondsen in oktober verwijderd uit de officiele notering, vooral omdat de onduidelijkheid rond de bedrijven te groot werd.

Zeven EUROPESE banken, waaronder ABN AMRO, NMB Postbank en Credit Lyonnais Bank Nederland, hebben de Britse incasso-onderneming Intrum Justitia een doorlopend krediet verleend van 22,5 miljoen pond sterling (Nf 72 miljoen). Het geld zal onder meer worden gebruikt voor verdere expansie. Intrum Justitia, genoteerd op de Londense beurs, heeft haar Europese hoofdkantoor in Amsterdam. Het bedrijf heeft dochterondernemingen in dertien Europese landen.

***

Het FRANSE levensmiddelenconcern BSN wordt volledig eigenaar van het Italiaanse bedrijf Sifit door de niet in bezit zijnde vijfig procent van de aandelen over te nemen van Ifil, houdstermaatschappij van de familie Agnelli. BSN krijgt hierdoor de Italiaanse mineraalwatermerken Sangemini, Ferrarelle, Boario en Fabia in handen en wordt daarmee de grootste leverancier van mineraalwater in Italië.

***

Geen champagne

PARIJS - Voor menig Amerikaan zal het nieuwe jaar niet met champagne kunnen worden begroet. Hoewel alom een verbetering wordt aangekondigd, is de afloop van 1991 voor de VS op economisch gebied allesbehalve bevredigend te noemen.

De Organisatie voor Economische samenwerking en ontwikkeling (OESO) moest enkele malen gedurende dit jaar de groeiramingen voor de VS voor volgend jaar bijstellen. In het jongste rapport gaat de organisatie nu uit van een economische groei van 2,2 procent waar eerder 3,1 procent was opgegeven. Voor 1993 is zelfs een toeneming voorzien van 3,8 procent. Of dit de Amerikaanse bevolking zal aansporen de gebogen ruggen te rechten, zal nog moeten blijken.

Dollar onveranderd

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is maandag onveranderd gesloten.

Op de wisselmarkt in Amsterdam werd bij het slot van de handel Nf 1,7105 genoteerd, gelijk aan de slotkoers van afgelopen vrijdag. De dollarhandel had in verband met de nadering van de jaarwisseling weinig om het lijf. De publicatie van het indexcijfer voor het vertrouwen van de Amerikaanse consumenten had nauwelijks invloed op de koers. De index ging in december licht omlaag van 52,7 tot 52,4 na veel forsere dalingen in de twee voorgaande maanden.

Combinatie met AZT

Wellcome-medicijn tegen AIDS

LONDEN - De aandelenkoers van het Britse farmaceutische bedrijf Wellcome is maandag met ruim tien procent omhoog geschoten onder invloed van berichten over gunstige resultaten bij het gebruik van het geneesmiddel Acyclovir voor de behandeling van de ziekte AIDS. De koers sloot op de Londense effectenbeurs 99 pence hoger op 1.066 pence.

Britse artsen maakten zondag bekend dat het leven van AIDS-patienten aanzienlijk kan worden verlengd door Acyclovir toe te passen in combinatie met het al langer tegen de ziekte gebruikte middel AZT. Dat zou zijn gebleken uit proefnemingen in ziekenhuizen. Wellcome stelde zich maandag terughoudend op. Het bedrijf liet weten dat de analyse van de onderzoeksresultaten nog niet is afgerond.

Acyclovir wordt al jaren door Wellcome op de markt gebracht voor de behandeling van Herpes en gordelroos. Het is het meest verkochte product van het bedrijf, goed voor 29 procent van de jaaromzet van 1,6 miljard pond (Nf 5,1 miljard).

ZOEKERTJES

TE KOOP AANGEBODEN CURAÇAO

UIT NEST: prachtige Dobermann-pups, 9 weken, ontwormd en ingeënt. Tel.: 689567.

TOYOTA STARLET Stationwagon 1981,keuringskaart tot eind 1993. Goed onderhouden! Tel.: 615302.

LADA PICKUP/vrachtwagentje 1989, 30.000 km, f.4.500,-; 1 elektrische gitaar Framus f.295,-; 1 ijskast tafelmodel, z.g.a.n. f.250,-; 1 Fender Delux Reverb versterker f.300,-. Inl. tel.; 657356. Tritonstraat 33-A.

WEGENS VERTREK: Whirlpool koelkast, 2½ jaar oud, i. zeer goede staat, f.900,-. Tel.: 672069.

SUBARU 1980, i.g.s., f.2.500,-. Bellen vóór 17.00 uur: 372562.

PORCH-SALE: tv; videorec.; porcheset; ijskast; planten; grillbakoven; tuner-verst.; cassettedesk; (boeken)kasten; kinderstoel; encycl. enz. Za. 4-1-'92 van 10.00-14.00 uur: Caracasbaaiweg 271. Tel.: 673199.

WEGENS VERTREK: 2-pers. gezondheidsspiraal + matras; 1 pers.bed + matras (2x); 1 twijfelaar + matras, massief hout; zwaar eiken wandmeubel; 3-delig glazen woonkamerlamp; koelbox; Etna-gasfornuis + grill; 2 boxen (speakers) Infinity 200 Watt. Tel.: 624022.

TE HUUR GEVRAAGD CURAÇAO

ONGEMEUBILEERD HUIS gezocht per 15 jan., f.600,- tot f.800,- p.m. Tel.: 641784(dhr. B. Schellens).

GEMEUBILEERD APPARTEMENT gezocht per 15 jan., tot f.800,- p.m. Tel.: 641784(dhr. B. Schellens).

HUIS TOT ±f.700,-. Reacties: P.O. Box 4746 of tel.: 374260.

PERSONEEL GEVRAAGD CURAÇAO

BEGELEIDINGSBAND van Nederlands meest populaire zanger zoekt op zeer korte termijn een keyboardspeler. Tel.: 623882/690000.

GEVRAAGD: BABYSITTER. Gaarne bellen op werkdagen 13.30-14.00 uur. Tel.: 663261.

Gevraagd: ruilwoning(en) voor 6 personen op Curaçao voor de maand juli '92. geboden in Nederland te Driebergen, ruim alleenstaand huis voor 6 personen, dichtbij bos & ruim huis te Zeist - 3 slaapplaatsen & ruime 2 persoons-etage te Amsterdam. In alle drie gevallen zijn ruilauto's beschikbaar.
(Voor inl.tel. 683172 - Tussen 6 - 10 uur 's avonds René Viola Kostuchowski (Curaçao)

JONGEMAN (43)
BIEDT ZICH AAN
om b.v. op "stuks" basis electro/electronica apparatuur te assembleren/testen en/of servicen (of andersoortig "free-lance jobs")
Ervaring als: trouble-shooter; chef E.T.D,; inbedrijfsteller el./el.tronica; Produktie- en inkoopplanner; Materials-manager.
Reacties: P.O. Box 4746 of Tel.: 374260, Curacao.

CLIMA CARS



AUTO AIRCONDITIONING
Herst 1A - Tel. 672059 Sta. Rosa

Zoekt u een manier om het nieuwe jaar goed en sportief te beginnen?



heeft het.

Gebruik makend van het in Amerika succesvolle 5 Key system, mental training, bal machines en goede instructeurs, kunnen wij u alles op het gebied van tennis bijbrengen van beginnende tot gevorderde (wedstrijdspelende) tennisliefhebbers.
"The way to tennis"
voor volwassenen en jeugd.
Voor meer informatie Bollettieri Salas Tennis academy tel: 677030.

OPGELET!
De bekende kalenders "Lichtstralen" '92 zijn nu te bestellen!
Dagkalenders met goed Nieuws uit Gods Woord.
(Vraag bij Uw boekhandel)
Inlichtingen:
St. Adullam, PB 3504
Tel.: [illegible]
"Goed Nieuwslijn" [illegible]

Te koop TOYOTA COROLLA '89

Bordeaux-rood
31.000 km i.z.g.s.
Naf 16.000,-
Tel. 376923 na 18.00 uur.

Loopt U op grote voeten?
MAMITA
heeft de juiste schoen voor jou
GRAND CENTRAL
Tel.: 623233



Te koop gevraagd: Terrein buiten bebouwde kom (liefst hooggelegen) ca. 3000 m2, plm. f 20,- p.m. **Tel. 676018**

Ruimte te huur in het hart van Saliña, geschikt voor zakenpand. Voor informatie: **Tel. 618777**

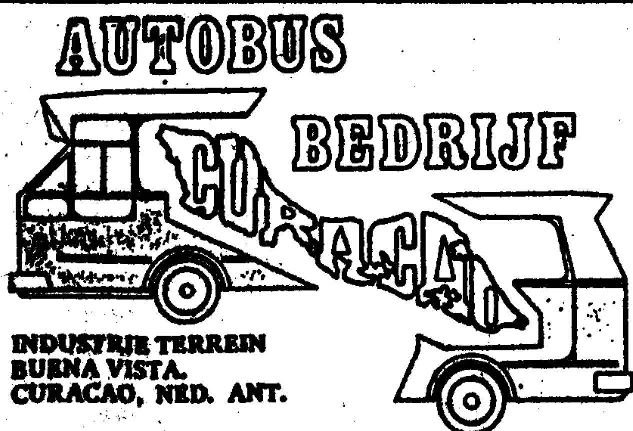
Gevraagd: OPPASHUIS
Periode 5/2/'92 - 26/2/'92
Telefoon: kantoor 376115
Huis 690103

Bernina Modes

boven Zuikertuintje

Wij zijn op
2 januari gesloten
en op
3 januari begint onze
Jaarlijkse Uitverkoop.
Graag tot ziens en alvast
Gelukkig Nieuwjaar.

AUTOBUS BEDRIJF



INDUSTRIE TERREIN BUENA VISTA. CURACAO, NED. ANT.

PARTISIPASHON

PA DIA 31 DI DESÈMBER 1991

En konekshon ku fin di aña, nos konvoinan lo operá segun siguiente itinerario:
Ora di salida di ultimo konvoi Bispu di aña nobo.

Punda Hato Souax	17:15
Hato Souax Punda	17:00
Otrabanda Hato Souax	17:35
Punda Otrabanda	17:20
Punda Seru Fortuna	17:45
Punda Montaña	17:30
Punda Koraal Partir	17:35
Punda Bonam/Brievengat	17:15
Boka/Otrabanda	17:30
Otrabanda Westpunt Otrabanda	17:15
Punda Fuik/Punda	17:00
Otrabanda/Muizenberg	17:40
Punda Montaña Bou	17:00

Alaves nos ta partisipá ku dia 31 di desèmber 1991, nos ofisina na Buena Vista lo ta será for di 12'or di merdia i ku lo tin benta di karchi konvoi solamente parti mainta.

DIA DI AÑA NOBO, KONVOINAN LO NO KORE

Nos ta gradisí tur nos kolaboradornan, tur nos pasashedornan i komunidat kompleto ku e bon uso di nos servisionan durante 1991.

UN FELIS I PROSPERO AÑA 1992, TA DESEO DI AUTOBUS BEDRIJF CURACAO N.V. PA UN I TUR

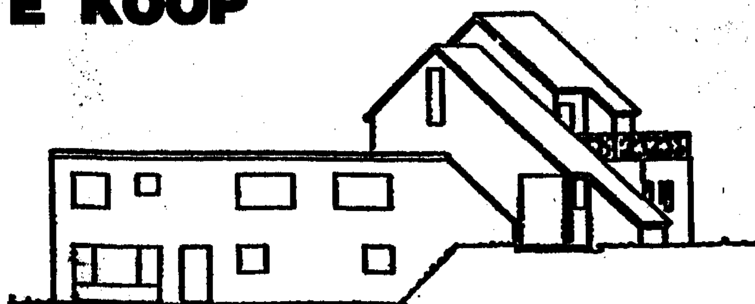
POSNER

Wegens inventarisatie gesloten:
2 en 3 januari 1992.
POSNER'S AGENCIES CURAÇAO N.V.
MUSKUS TRADING N.V.

2, 3 en 4 januari 1992.
MONILET PLAYWORLD
MONILET PUNDA

Op maandag 6 januari zijn wij weer normaal open.

TE KOOP



VOORGEVEL (ZUIDWEST)

Riant hooggelegen villa te Cas Grandi met prachtig uitzicht. 5 slaapkamers, 5 badkamers, zwembad, 2 garages, kantoor/praktijkruimte, etc.
Vloeropp.: ca. 600 m²
Terrein opp.: ca. 1200 m²
Koopsom Naf. 850.000,= k.k.

Inspraak mogelijk keuken/sanitair
Oplevering: januari 1992

Inlichtingen en afspraak voor bezichtigen: tel. 374506/368068 b.g.g. 618794.



BEKENDMAKING

Ondergetekende, de Landsbemiddelaar, maakt hierbij op grond van artikel 1, tweede lid, van het "Arbeidsvredebesluit III" (P.B. no. 243) bekend, dat door het bestuur van de Curaçaosche Federatie van Werknemers (C.F.W.) aan hem het verzoek is gedaan tot het houden van een referendum onder het personeel van Pinedoe Security Services nv teneinde vast te stellen welke vakvereniging door de meerderheid van die werknemers wordt aangewezen om hen bij de behartiging van hun arbeidsaangelegenheden te vertegenwoordigen.

De aandacht wordt voorts gevestigd op de mogelijkheid voor andere vakverenigingen van werknemers om binnen veertien (14) dagen na deze bekendmaking aan de Landsbemiddelaar de wens kenbaar te maken tot deelname aan een onder bovenbedoelde werknemers te houden referendum.

Willemstad, 31 december 1991.
De wnd. Landsbemiddelaar
R.A. Francisca.

STUDIO CREATIVE SCREEN PRINTING

For all your designing and printing needs.

Santa Rosaweg 28
Tel.: 369033
Fax.: 371172

EVER THOUGHT OF DISCOVERING THE UNDER WATER WORLD?

LEARN TO DIVE WHERE
* Safety,
* Small Groups and
* Ecology
COME FIRST!

THE FRIENDLY PADI TEAM OF BLUE SEA SAFARIS IS AT YOUR SERVICE.
CALL/FAX NOW : 376988

EVER THOUGHT OF DISCOVERING THE UNDER WATER WORLD?

During your stay on Curacao, MAKE AN INTRODUCTORY DIVE!

THE FRIENDLY PADI TEAM OF BLUE SEA SAFARIS IS AT YOUR SERVICE.
CALL/FAX NOW : 376988

Your Dutch Real Estate Broker in the Caribbean



Duncan Fransz & Partners Makelaardij O.G. N.V.
International Trade Center
Piscadera Bay, Curaçao N.A.
Phone: (599-9) 636 256/636 257
Fax: (599-9) 636 457

Duncan Fransz & Partners Makelaardij O.G. B.V.
Minervalaan 25-27
1077 NK Amsterdam
Phone: 020-664 98 98/662 39 49
Fax: 020-675 47 45

TE KOOP AANGEBODEN: WOONHUIZEN:

* Kantoorpanden	Nafl. 149.[illegible]
* Mahuma	Nafl. 210.[illegible]
* Juan Hato	Nafl. 210.[illegible]
* Montagne	Nafl. [illegible]
* Janwé	Nafl. [illegible]
* Grote Berg	Nafl. [illegible]
* Abrahamsz	Nafl. [illegible]
* Groot Davelaar	Nafl. [illegible]
* Steenrijk	Nafl. [illegible]
* Kintjan	Nafl. [illegible]
* Botteller	Nafl. 375.[illegible]
* Jongbloed	Nafl. 375.[illegible]
* Schottegatweg (kantoorpand)	Nafl. [illegible]
* Jan Thiel	Nafl. [illegible]
* Emmastad	Nafl. [illegible]
* Emmastad	Nafl. [illegible]
* Toni Koenchi	Nafl. 700.[illegible]
* Amerikanenkamp	Nafl. [illegible]
* Restaurant + inventaris	Nafl. [illegible]
Huur per maand	Nafl. 3.[illegible]

TERREINEN:

* Snipweg
* Montagne
* Rooi Catootje
* Damacor
* Jan Thiel
* Jan Sofat

TE HUUR:

* Banda Abou (kompleet gemeubileerd) .... Nafl. [illegible]

Te huur of te koop gevraagd: KANTOORPANDEN
Ten behoeve van (toekomstige) Pensionado's
* HUIZEN te koop en te huur gevraagd
* TERREIN te koop gevraagd

Duncan Fransz en Partners Makelaardij O.G. N.V.
Voor al Uw onroerend goed zaken

P.W.F.C.

PETROLEUM WORKERS FEDERATION OF CURA[illegible]
Telephone 370255-73059 Fax: 371426
Schouwburg 44 Curaçao N.A.

NA TUR TRAHADOR DI REFINERIA ISLA

Pa medio di esaki Direktiva di P.W.F.C. ta yama un

REUNION GENERAL EKSTRAORDINA[illegible]

di P.W.F.C. ku lo tuma lugá:
FECHA : DJABIERNE 3 DI YANÜARI 1992
LUGÁ : EDIFISIO HUBERT SPENCER (ANTES SSK-GEBOUW)
ORA : 7'OR DI ANOCHI.

TOPIKO KU LO WORDU TRATA TA RESULTADO NEGOSASHON [illegible] PA TRAHADOR DI ISLA.

Pa e reunion aki mester tin **kuorùm** pa por tuma desishon.
Si no tin kuorùm e reunion aki lo sigui:
DJALUNA 6 DI YANUARI 1992 PA MESUN ORA I NA MESUN LUGA.
Nos ta pidi pa un i tur asistí na e reunion di suma importansha aki, pa [illegible] haña tur informashon korekto i tuma un desishon sano na nos tur [illegible] bienestar.

UNI NOS LO VENSE.

AGENDA:
1) APERTURA
2) RESULTADO NEGOSASHON CAO ISLA
3) TURNO LIBER
4) KLOUSURA.

R.G. Gijsbertha
Presidente

P.A. Cove[illegible]
Secretari[illegible]

BIDA TA DUSHI... MARA BO FAHA!!

KORTESIA DI

E. MORENO BRANDAO & SONS INC.